

Wójt Gminy Zawidz

ZMIANA

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ZAWIDZ

UWARUNKOWANIA

TEKST JEDNOLITY

Przedmiotowa zmiana studium realizowana jest, w związku z podjętą uchwałą nr 25/V/2015 Rady Gminy Zawidz z dnia 26 marca 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zawidz

Zmiany w części tekstowej dotyczą ustaleń zawartych w rozdziale „2.3. Tereny ograniczeń w zabudowie i zagospodarowaniu terenu”, wyłącznie dla terenów „R” i odnoszących się do nich innych fragmentów części tekstowej „Kierunki i polityka przestrzenna”. Zmiany zostały wyróżnione w tekście czerwoną czcionką oraz złotym wyróżnikiem.

Wszystkie wnioski i uwagi składane do projektu zmiany studium, które nie dotyczą przedmiotu zmiany zostaną rozpatrzone jako bezzasadne.

Wszystkie pozostałe zapisy studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zawidz zarówno w części tekstowej, jak i graficznej wykraczające poza ustalony zakres zmian nie podlegają modyfikacjom w wyłączeniem sytuacji kiedy rzutowałoby to na tryb zmiany studium.

Załącznik nr 1 do
Uchwały Nr Rady Gminy Zawidz
z dnia r.

Zawidz, lipiec 2015 r.

PODSTAWA FORMALNO-PRAWNA

Podstawę formalno-prawną sporządzenia niniejszego opracowania stanowi uchwała Nr 93/XX/2012 Rady Gminy Zawidz z dnia 31 grudnia 2012 r. w sprawie przystąpienia do opracowania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zawidz.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717, ze zm.), przedmiotem niniejszego opracowania jest określenie polityki przestrzennej obszaru gminy Zawidz, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego. Wspomnianą politykę należy rozumieć jako formułowanie celów w zakresie rozwoju przestrzennego oraz sposobów ich osiągnięcia w procesie kształtowania zagospodarowania terenu. W świetle art. 9 ust. 2 ww. ustawy studium jest także narzędziem koordynowania planowania przestrzennego na szczeblu lokalnym i strategicznych zamierzeń gminy z planowaniem krajowym i regionalnym. Jest to druga koordynacyjna funkcja studium. Rangę studium określa art. 9 ust. 4 i 5 ww. ustawy, w myśl których studium, pomimo, iż nie jest aktem prawa miejscowego, ma moc wiążącą dla opracowywanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Podstawę formalno-prawną sporządzenia niniejszej zmiany studium stanowi uchwała Nr 25/V/2015 Rady Gminy Zawidz z dnia 26 marca 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zawidz. Dokument ten będzie zmianą przyjętej w 2014 r. polityki przestrzennej. Charakter obowiązującego opracowania umożliwi wprowadzenie zmian polegających na uzupełnieniu bądź wykreśleniu ze studium pojedynczych ustaleń, zgodnie z przepisami wynikającymi z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

SPORZĄDZIŁ:

Wójt Gminy Zawidz
ul. Mazowiecka 24
09-226 Zawidz Kościelny

ZESPÓŁ AUTORSKI STUDIUM *Uchwała Nr 175/XXXIV/2014 Rady Gminy Zawidz z dnia 18 września 2014 r.:*

dr Piotr Fogel – główny projektant, członek OIU z siedzibą w Warszawie nr 370
mgr Zofia Bida-Wawryniuk
mgr Jacek Kuskowski

AUTOR ZMIANY STUDIUM:

dr Piotr Fogel – główny projektant, urbanista.

SPIS TREŚCI

1.	PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE	6
2.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU	7
2.1.	PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE W GMINIE ZAWIDZ – STAN PRAWNY	7
2.1.1.	Miejskowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego gminy Zawidz - nieobowiązujący	7
2.1.2.	Polityka przestrzenna gminy Zawidz	8
2.1.3.	Przyczyna zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zawidz.....	14
2.1.4.	Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego.....	14
2.1.5.	Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz pozwolenia na budowę	15
2.2.	DOTYCHCZASOWE ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENÓW	22
2.2.1.	Użytkowanie terenu.....	22
2.2.2.	Struktura osadnicza	23
2.2.3.	Tereny mieszkaniowe – stan mieszkalnictwa.....	24
2.2.4.	Tereny usługowo – produkcyjne	25
3.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY	26
4.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO.....	26
4.1.	STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO – ZASOBY	26
4.1.1.	Rzeźba terenu	26
4.1.2.	Budowa geologiczna	27
4.1.3.	Warunki gruntowe.....	28
4.1.4.	Warunki glebowe	29
4.1.5.	Warunki klimatyczne	33
4.1.6.	Hydrologia.....	36
4.1.7.	Flora	38
4.1.8.	Fauna	38
4.2.	ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE – ZAGROŻENIA	40
4.3.	LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA.....	42
4.4.	ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA	43
4.5.	WYMOGI OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	47
5.	WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH	47
6.	WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ŹŁOŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH.....	48
7.	WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH.....	48
8.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	49
8.1.	ZARYS HISTORII I PRZEMIAN POLITYCZNYCH I ADMINISTRACYJNYCH GMINY	49
8.2.	WALORY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO	50
8.2.1.	Zabytkowe zespoły dworsko-parkowe, dwory i parki podworskie oraz dworskie	50
8.2.2.	Zabytkowe założenia kościelne i ruchome zabytkowe wyposażenia.....	51
8.2.3.	Cmentarze i kaplice	52
8.2.4.	Pozostałe obiekty.....	52
8.3.	ROZPOZNANIE ZASOBÓW ŚRODOWISKA KULTUROWEGO NA OBSZARZE GMINY	53
8.3.1.	Gminna ewidencja zabytków i Gminny Program Opieki nad Zabytkami na lata 2013-2016.....	53
8.3.2.	Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków	53
8.3.3.	Obiekty i obszary wpisane do ewidencji zabytków.....	53

8.3.4.	Stanowiska archeologiczne	53
8.4.	STAN I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO.....	54
9.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA.....	56
9.1.	POTENCJAŁ DEMOGRAFICZNY	56
9.1.1.1.	Liczba ludności i gęstość zaludnienia	56
9.1.2.	Dynamika zmian liczby ludności	59
9.2.	SYTUACJA NA RYNKU PRACY	62
9.2.1.	Podmioty gospodarcze	62
9.2.2.	Stan zatrudnienia i bezrobocie	63
9.3.	INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	65
9.3.1.	Oświata.....	65
9.3.2.	Ochrona zdrowia, pomoc społeczna.....	67
9.3.3.	Kultura.....	67
9.3.4.	Sport i turystyka	67
10.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	68
11.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY	70
11.1.	DOKUMENTY SZCZEBŁA WOJEWÓDZKIEGO.....	70
11.1.1.	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego.....	70
11.1.2.	Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020.....	70
11.2.	DOKUMENTY SZCZEBŁA POWIATOWEGO	71
11.2.1.	Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Sierpeckiego	71
11.2.2.	Program Ochrony Środowiska Powiatu Sierpeckiego.....	71
11.2.3.	Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Sierpeckiego.....	71
11.3.	DOKUMENTY SZCZEBŁA GMINNEGO.....	71
11.3.1.	Strategia rozwoju gminy Zawidz.....	71
11.3.2.	Program Rozwoju Lokalnego Gminy Zawidz.....	72
11.3.3.	Program Ochrony Środowiska Gminy Zawidz	73
11.3.4.	Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Zawidz.....	73
11.3.5.	Plan Odnowy Miejscowości Słupia.....	73
11.4.	Wnioski złożone do SUIKZP	73
12.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW.....	75
13.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I OBSZARÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH.....	76
13.1.	OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE PRZYRODY.....	76
13.1.1.	Obszar Chronionego Krajobrazu Równina Raciąska	76
13.1.2.	Użytki ekologiczne.....	76
13.1.3.	Pomniki przyrody	77
13.2.	OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE ZABYTKÓW	78
13.2.1.	Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków	78
13.3.	OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE INNYCH NIŻ POWYŻSZE PRZEPISÓW ODREBNYCH	80
13.3.1.	Obszary chronione na podstawie przepisów o lasach	80
13.3.2.	Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych.....	80
13.3.3.	Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów o ochronie wód.....	80
14.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI	82
14.1.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCEGO Z ISTNIEJĄCEGO SYSTEMU TRANSPORTOWEGO	82
14.1.1.	Układ drogowy	82
14.1.2.	Komunikacja kolejowa.....	86
14.1.3.	Komunikacja publiczna autobusowa.....	86
14.1.4.	Transport ładunków.....	86

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY ZAWIDZ
CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

14.1.5.	Ruch pieszy i rowerowy	87
14.2.	GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA	88
14.2.1.	Zaopatrzenie w wodę.....	88
14.2.2.	Oczyszczanie i odprowadzanie ścieków	89
14.3.	ZAOPATRZENIE W GAZ	91
14.4.	ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ	91
14.5.	ELEKTROENERGETYKA	91
14.6.	GOSPODARKA ODPADAMI.....	93
14.7.	TELEKOMUNIKACJA	93
15.	ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH	94
16.	WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ	94
17.	SPIS RYCIN I TABEL	95

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE

Gmina położona jest w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie sierpeckim. Zawidz jest gminą o charakterze rolniczym, zlokalizowaną poza strefami oddziaływania dużych aglomeracji miejskich: Płocka (50 km.), Torunia (110 km.), Warszawy (120 km.) (Ryc. 3). Jej obszar przecina ważna w skali kraju droga nr 10 (Płońsk – Toruń - Szczecin). Jest gminą wiejską, składającą się z 44 sołectw. Obszar gminy Zawidz sąsiaduje z gminami: Sierpc, Gozdowo, Bielsk, Biezuń, Drobin, Raciąż, Rościszewo, Siemiątkowo.

Ryc. 1 Położenie gminy Zawidz w regionie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z portalu www.geoportal.gov.pl

Zawidz jest gminą o dominującej funkcji rolniczej. Jej rozwojowi w głównej mierze sprzyja jakość występujących gleb. Wskaźniki charakteryzujące rolniczą przestrzeń produkcyjną sytuują gminę nieco poniżej średniej wojewódzkiej.

Podstawowe informacje o gminie¹:

- powierzchnia – 18583 ha (185,8 km²),
- liczba mieszkańców – 7011 (stan na 31.12.2012 r.)²,
- Gęstość zaludnienia – obszar gminy: 38 os./km²
- Liczba sołectw – 47

Użytkowanie ziemi (ha):

- grunty orne – 10842
- sady – 82
- łąki trwałe – 1948
- pastwiska trwałe – 2205
- grunty pod rowami i wody płynące – 198
- grunty rolne zabudowane – 368
- grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – **2039**
- grunty zabudowane i zurbanizowane – **491**
- inne – **408**

¹ Dane z UG Zawidz, stan na 31.12.2011 r.

² źródło danych: Urząd Gminy Zawidz.

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU

2.1. PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE W GMINIE ZAWIDZ – STAN PRAWNY

System planowania przestrzennego³ przewiduje sporządzanie na poziomie lokalnym następujących opracowań planistycznych.

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego –
Gmina Zawidz posiada „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy” przyjęte uchwałą nr 85/XVI/2000 Rady Gminy Zawidz z dnia 19 kwietnia 2000 r. sporządzone na mocy ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 89, poz. 415 ze zm.).
- Miejscowy plany zagospodarowania przestrzennego –
W gminie Zawidz nie obowiązuje żaden miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. W zastępstwie planu miejscowego narzędziem wspomagającym wydawanie pozwoleń na budowę są decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzje o warunkach zabudowy. W grudniu 2013 r. podjęto dwie uchwały w sprawie przystąpienia do opracowania planu miejscowego, którymi łącznie objęto 15% obszaru gminy.

Polityka przestrzenna gminy Zawidz jest częściową kontynuacją koncepcji rozwoju przestrzennego zapisaną w miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego gminy Zawidz (Uchwała nr 18/IV/94 Rady Gminy w Zawidzu z dnia 25.11.1994 r.).

2.1.1. Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego gminy Zawidz - nieobowiązujący

Miejscowy plan ogólny obowiązywał do 31 grudnia 2004 r.

Podstawową funkcją gminy jest rolnictwo. W planie podkreślono zróżnicowanie przestrzenne gminy, ze względu na uwarunkowania środowiskowe, a co za tym idzie odmienne warunki do jego rozwoju. W południowej części gminy – korzystniejsze i w północnej części – mniej korzystne, ze wskazaniem dla rozwoju turystyki lub zalesień.

Głównym ośrodkiem o charakterze usługowym jest zespół osadniczy Zawidz Kościelny wraz z Zawidzem Małym, które koncentrować miały działania z zakresu mieszkalnictwa, usług, w tym administracji, rozwoju funkcji produkcyjnych i składowych, infrastruktury technicznej.

Ochronę zasobów i walorów przyrodniczo-krajobrazowych realizowano poprzez:

- ustalenie ochrony gleb wysokiej klasy bonitacyjnej;
- rekultywację terenów zdegradowanych w wyniku eksploatacji surowców mineralnych;
- zachowanie i ochronę kompleksów leśnych oraz zwiększenie lesistości głównie w północnej części gminy;
- ochronę użytków zielonych i zieleni łąkowej;
- ochronę wód – głównie rzeki Sierpienicy i Raciążnicy (postulat budowy oczyszczalni ścieków);
- zachowanie w stanie naturalnym i wzbogacenie walorów przyrodniczych i krajobrazowych pradoliny Raciąskiej z szerokim podmokłym dnem i rozległą terasą wydmową, z dużym udziałem użytków zielonych i lasów oraz wodnych nieużytków na glebach torfowych i mułowo-torfowych pełniących funkcje retencyjne;

³ Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2012 poz. 647, ze zm.)

- ochronę dolin, rzek i cieków z zielenią oraz terenów zadrzewionych i leśnych stanowiących naturalne zielone ciągi przyrodnicze, tworzące system powiązań ekologicznych;
- zachowanie dostępności do wód otwartych.

Dodatkowo w strefie chronionego krajobrazu (obecnie Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Raciąskiej) wprowadzono między innymi ograniczenia:

- zakaz prowadzenia eksploatacji kopalin na skalę przemysłową;
- nakaz ochrony zadrzewień śródpolnych;
- nakaz rekultywacji gruntów zdewastowanych;
- prowadzenie prac wodno-melioracyjnych zapewniających zachowanie równowagi biologicznej środowiska;
- dostosowanie obiektów do charakteru krajobrazu.

W planie ogólnym obszar gminy Zawidz podzielono na 4 strefy funkcjonalne, w których wyróżniono tereny pełniące określone funkcje. Terenom tym przypisano ustalenia dotyczące przeznaczenia terenu i sposobu zagospodarowania. Wyróżniono strefy:

- zainwestowania i przekształceń;
- rozwoju układów osadniczych;
- rolniczych przestrzeni produkcyjnych;
- ochrony wartości przyrodniczych i kulturowych.

Funkcje typowe dla obszarów wiejskich wskazywały tereny dla budownictwa mieszkaniowego, zagrodowego, usługowego (w tym centrotwórczego w wiodących wsiach Zawidz Kościelny oraz Słupia) a także produkcyjno-składowego.

Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego gminy Zawidz, choć utracił swoją moc, pozostanie ważnym dokumentem do naliczania renty planistycznej, w przypadku uchwalenia planów miejscowych.

2.1.2. Polityka przestrzenna gminy Zawidz

Rada Gminy Zawidz w dniu 19 kwietnia 2000 r. przyjęła uchwałę nr 85/XVI/2000, w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zawidz. Opracowany dokument składa się z części tekstowej i graficznej, jednak oznaczenia na mapach i ich opisy w tekście nie są ze sobą powiązane w sposób jednoznaczny, który nie budziłby obecnie wątpliwości interpretacyjnych.

W studium przyjęto misję rozwoju gminy:

„Rozwój gminy Zawidz jako gminy rolniczej, produkującej zdrową żywność, promującej także swoje walory krajobrazowe i rekreacyjne oraz kultywującej twórczość artystów ludowych”. Realizacji tej misji podporządkowano cele rozwoju:

- zapewnienie bieżących potrzeb mieszkańców;
- stworzenie warunków umożliwiających wzrost poziomu życia;
- stworzenie możliwości zaspokojenia przyszłych potrzeb następnych pokoleń.

W studium oprócz ogólnego podejścia strategicznego, w oparciu o uwarunkowania demograficzne i gospodarcze, określono funkcje dla zagospodarowania terenu:

- rolnictwo – funkcja główna;
- obsługa ludności o charakterze administracyjno-usługowym realizowana we wsi Zawidz Kościelny oraz mieszkalnictwo, infrastruktura techniczna, usługi, rolnictwo ekologiczne i leśnictwo, działalność gospodarcza związana z przetwórstwem rolno-spożywczym – funkcja towarzysząca funkcji podstawowej;
- rozwój turystyki i rekreacji – funkcja uzupełniająca.

Zaproponowane przekształcenia struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy miały na celu:

- wzrost atrakcyjności gminy jako miejsca zamieszkania oraz ośrodka o znaczeniu lokalnym;
- stworzenie możliwości dla nowoczesnej produkcji płodów rolnych, z priorytetem dla gospodarstw rodzinnych;
- stworzenie oferty lokalizacyjnej dla inwestorów aktywności gospodarczych związanych z przetwórstwem rolnym;
- stworzenie oferty lokalizacyjnej dla inwestorów budownictwa mieszkaniowego, letniskowego i turystycznego;
- zmniejszenie ilości niezbędnych, dziennych przemieszczeń w relacji miejsca zamieszkania-miejsca pracy i usług.

Dla osiągnięcia ww. celów przyjęto następujący układ struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy:

- wieś Zawidz Kościelny stanowi strefę centralną gminy o koncentracji funkcji administracyjno-usługowej oraz towarzyszącej mieszkaniowej i gospodarczej;
- wsie Jeżewo i Słupia wspomagają ośrodek gminny w zakresie ww. funkcji;
- wsie położone na południe od DK 10 oraz wzdłuż linii kolejowej Nasielsk – Toruń są obszarami intensywnej produkcji rolniczej oraz towarzyszącej im zabudowy zagrodowej;
- wsie Chabowo, Milewo, Szumanie Pustoły, Osiek Włostybory, Wola Grąbecka, Kosemin pełnią funkcje rolnicze z agroturystyką;
- w wsiach Kosemin, Skoczkowo, Osiek Włostybory, Milewo, Szumanie Pustoły, Chabowo, Młotkowo poza funkcją typowo rolniczą wskazywano także rozwój zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
- wsie Jaworowo, Lipa, Jaworowo Jastrzębie, Jaworowo Próchniatka, Budy Milewskie, Kosemin rolnictwo winno być wzbogacone o funkcje turystyczno-rekreacyjne;
- we wsiach o „wybitnych walorach krajobrazowych i przyrodniczych” położonych w północnej części gminy obowiązuje rygor ochronny wynikający z przepisów o ochronie przyrody.

Studium wskazywało, że do 2010 r. liczba ludności w gminie osiągnie 7,6 – 7,75 tys. osób. Jednocześnie szacunki w zakresie rocznego zapotrzebowania na nowe tereny mieszkaniowe oszacowano na 7,8-9,1 ha., co odpowiadało około 20-23 nowym domom. Nowa zabudowa mieszkaniowa miała koncentrować się głównie we wsiach Zawidz Kościelny, Jeżewo, Słupia.

Założono, że lokalizowanie nowych siedlisk rolniczych odbywać się będzie wzdłuż istniejących dróg gminnych, a nie w rozproszeniu, jak ma to miejsce obecnie.

Wsiami o typowo rolniczym charakterze powinny być: Wola Grąbecka, Grąbiec, Zgagowo, Zgagowo Nowe, Zawidz Mały, Żabowo, Osiek, Stropkowo, Rekowo, Krajewice Duże, Majki Małe, Gołocin, Kowalewo Nowe, Mańkowo i Milewko.

W studium wskazano obszary do opracowania planu miejscowego, którymi powinny być objęte tereny wskazane do istotnych przekształceń funkcjonalnych:

- część wsi Zawidz Kościelny oraz Jeżewo ze względu na wskazanie nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz działalność gospodarczą;
- części wsi Jastrzębie Lipa, Jastrzębie Próchniatka na cele zabudowy letniskowej.

Dodatkowo wskazano części wsi Zawidz Kościelny oraz Jeżewo do opracowania urbanistyczno-architektonicznej koncepcji zabudowy.

W obowiązującym Studium obszar gminy został podzielony na strefy polityki przestrzennej, dla których atrybutem delimitacji było dopuszczenie zabudowy. Największą powierzchniowo część gminy zajmowały „Obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej i nieużytków wyłączone z zabudowy”. W ramach tych terenów wyróżniono tereny :

- najkorzystniejsze dla rozwoju produkcji rolniczej;
- trwałych użytków zielonych;
- mokradeł;
- ciągów ekologicznych;
- lasów;
- dolin.

Kształtowanie układu osadniczego gminy Zawidz zapewniono poprzez wskazanie terenów zabudowanych i preferowanych do zabudowy. Wśród tych, już zainwestowanych wskazano tereny osadnicze o dominującej funkcji:

- rolniczej;
- mieszkaniowej jednorodzinnej i rolniczej;
- mieszkaniowej głównie jednorodzinnej;
- usługowej publicznej;
- produkcyjno-składowej, obsługa rolnictwa i rzemiosła uciążliwego;
- obiektów i urządzeń sportu i rekreacji.

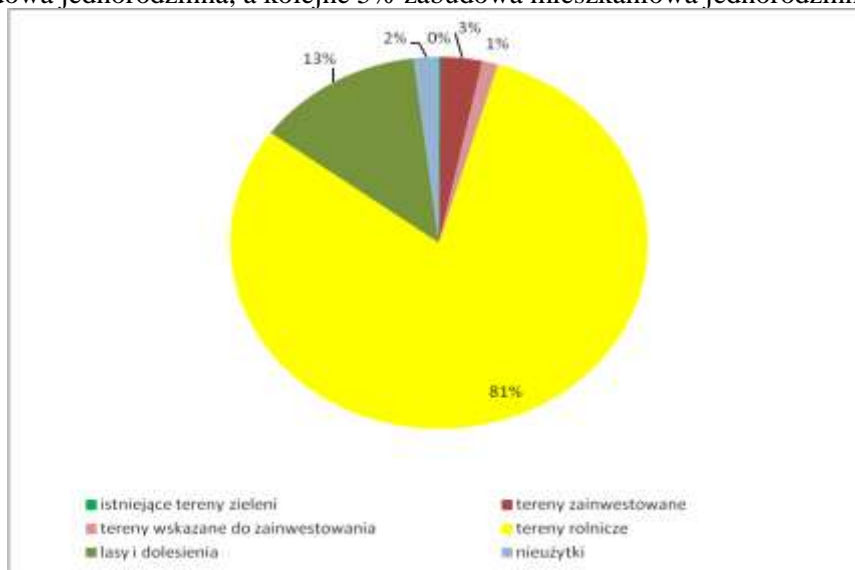
Wskazano także tereny potencjalnych lokalizacji dla nowych funkcji:

- zabudowy rolniczej;
- zabudowy jednorodzinnej;
- zabudowy rolniczej i jednorodzinnej;
- indywidualnej zabudowy letniskowej;
- ogólnodostępnych usług turystycznych;
- obiektów i urządzeń związanych z produkcją i obsługą rolną oraz rzemiosła uciążliwego.

Wskazano strefy, w których powinna zamknąć się zabudowa, przypisując jej jednocześnie rangę i funkcję. Wyróżniono:

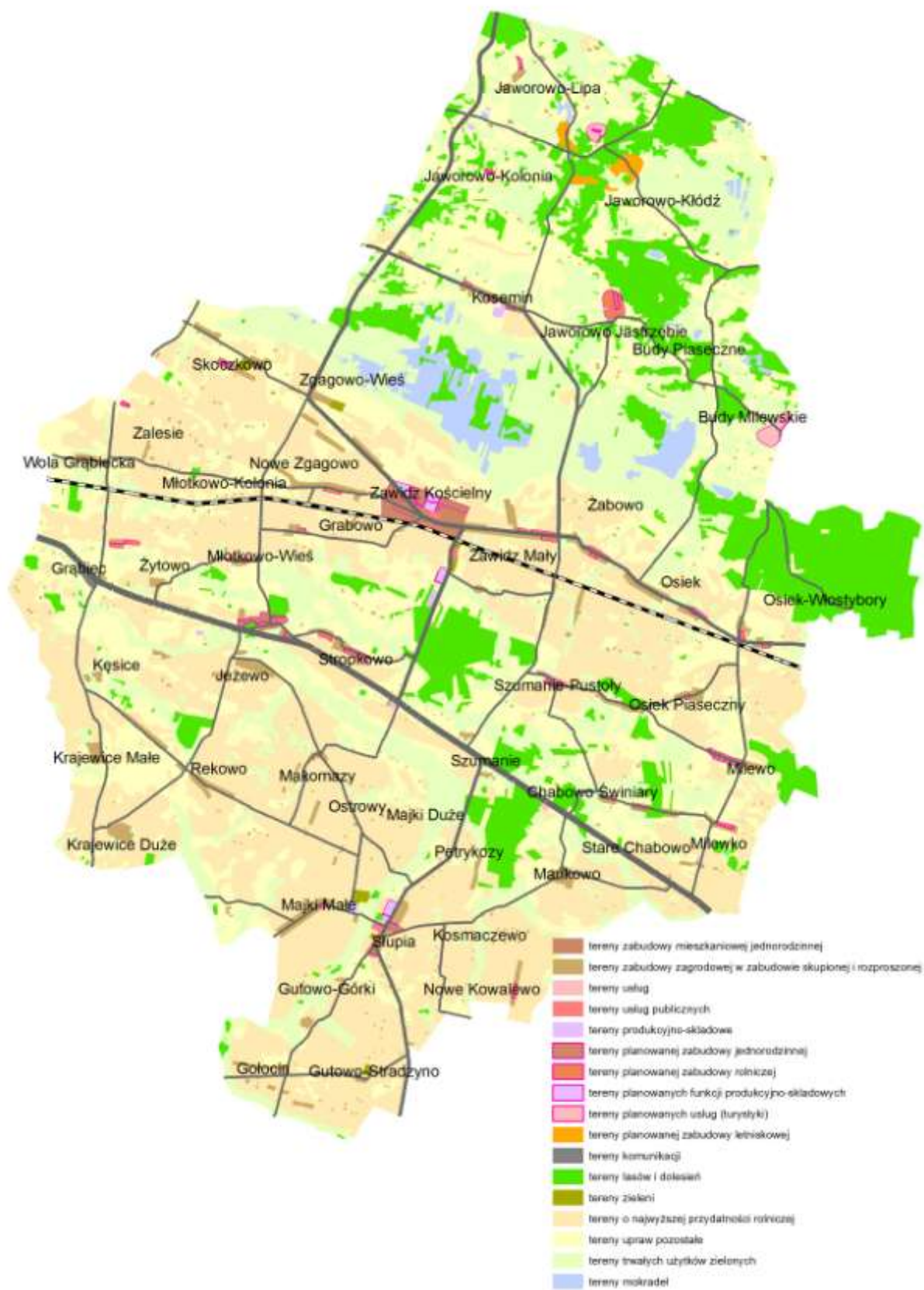
- strefę kształtowania centrum administracyjno-usługowego gminy;
- strefę aktywizacji gospodarczej związanej z działalnością pozarolniczą i rolniczą wraz ze strefą zabudowy mieszkaniowej;
- główne strefy kształtowania zabudowy rolniczej;
- strefę kształtowania zabudowy rolniczej z agroturystyką;
- strefę preferowaną do rozbudowy usług turystycznych o charakterze ogólnopolskim;
- strefę preferowaną do rozwoju zabudowy letniskowej.

W studium z 2000 r. aż 81% powierzchni gminy stanowią tereny rolnicze, co ściśle związane jest z funkcją gminy (Ryc. 5). Potwierdza to również polityka przestrzenna w odniesieniu do terenów zainwestowanych (łącznie 3%), z których 68% zajmuje istniejące osadnictwo rolnicze, a 15% siedliska rolnicze w zabudowie rozproszonej. Załedwie 5% wszystkich terenów zabudowanych zajmuje zabudowa jednorodzinna, a kolejne 5% zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i rolnicza.

Ryc. 2 Uproszczona struktura funkcjonalno-przestrzenna w SUiKZP z 2000 r.

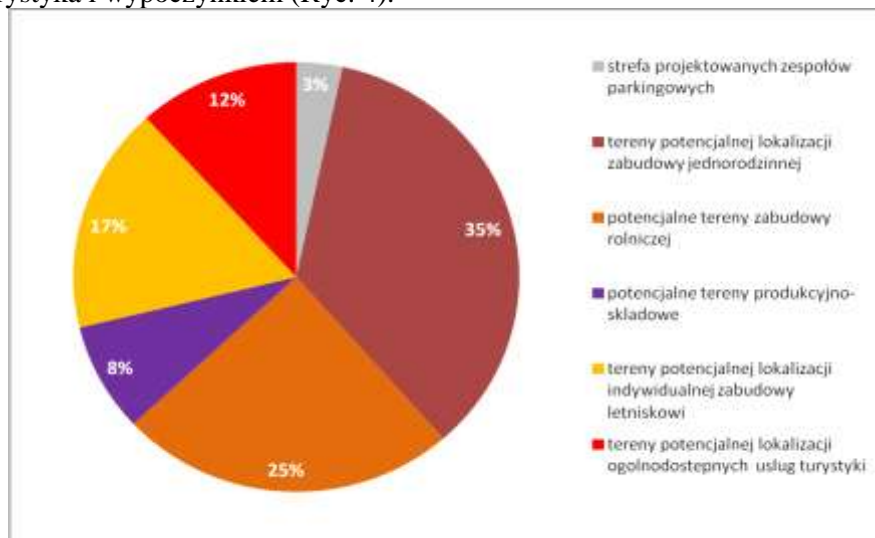
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG Zawidz

Ryc. 3 Struktura funkcjonalno-przestrzenna w SUiKZP z 2000 r. (uproszczona)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG Zawidz

Wśród wszystkich terenów wskazanych do zainwestowania (230 ha) najczęściej wyznaczono terenów na cele zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, głównie w rejonie Zawidza Kościelnego i Jeżewie, co umożliwiłoby powstanie nawet 500 nowych domów. Na terenach wiejskich o blisko 56 ha zwiększono powierzchnię terenów zabudowy rolniczej. Wprowadzono także funkcje terenu związane z turystyką i wypoczynkiem (Ryc. 4).

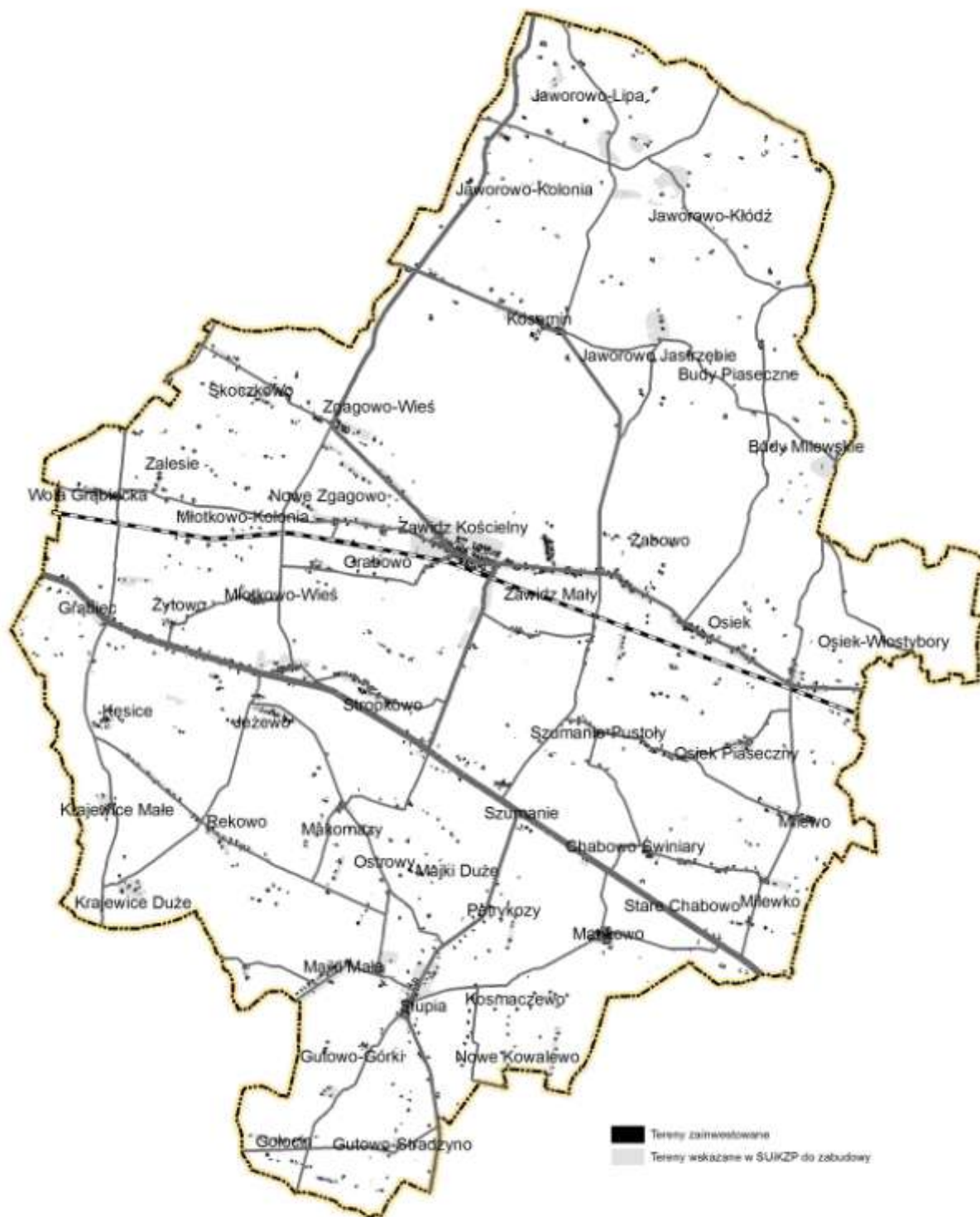

Ryc. 4 Struktura funkcjonalna nowych terenów wskazanych do zabudowy w Studium z 2000 r.

Źródło: Opracowanie własne

Na podstawie ustaleń Studium (rysunek Studium 1:25000) oraz treści ortofotomapy, topograficznej bazy danych i mapy ewidencji gruntów i budynków dokonano analiz obecnego stanu zainwestowania w gminie.

Obecnie zabudowa koncentruje się przede wszystkim na terenach, do tego celu wyznaczonych w studium. Łącznie na obszarze całej gminy Zawidz studium z 2000 r. wskazuje do zabudowy ok. 848,95 ha. Spośród nich ok. 47,3% obszarów nadal pozostaje niezainwestowane. Największe rezerwy pozostają wśród terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Stosunkowo dużo jest niezainwestowanych terenów zabudowy rolniczej i jednorodzinnej. Stanowią je głównie tereny położone wokół największych wsi, typowo rolniczych w gminie.

Ryc. 5 Stan obecnego zainwestowania na tle ustaleń SUiKZP z 2000 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG Zawidz

2.1.3. Przyczyna zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zawidz

Obowiązujące studium z 2014 r., jest nowym, opracowaniem przygotowanym według ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W toku prac nad miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego części obrębów Grąbiec, Zytowo, Jeżewo, Kęsice, Makomazy, Ostrowy, Rekowo, Krajewice Małe, Krajewice Duże, Majki Małe, Słupia, Gutowo Górki, Gołocin, Chabowo Świniary, Szumanie, Mańkowo, Kosmaczewo, Kowalewo Nowe w gminie Zawidz, wywołanego uchwałą Nr 145/XXVI/2013 Rady Gminy Zawidz z dnia 10 grudnia 2013 r., w szczególności w zakresie wpływu niektórych ustaleń projektu planu na środowisko, pojawiła się możliwość odstąpienia od wprowadzenia niektórych ograniczeń w sposobie zagospodarowania. Dotyczyły one wprowadzenia zakazu realizacji jakichkolwiek budowli rolniczych w strefie ochronnej elektrowni wiatrowych, związanej z ograniczeniami w zabudowie i zagospodarowaniu terenu.

Obowiązujące Studium z 2000 r. było opracowane według nieobowiązującej obecnie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 89, poz. 415 ze zmianami).

Wstępne analizy wykazały konieczność wprowadzenia zasadniczych zmian merytorycznych. Opracowując zmianę Studium uznano, że zmiany nie mogą dotyczyć poszczególnych ustaleń. Mają one uwzględniać zmieniające się potrzeby i możliwości rozwojowe gminy, jak również obejmować pełny zakres i formę Studium określoną w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz. U. Nr 80, poz. 717, ze zmianami) oraz w rozporządzeniu w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy w części tekstowej i graficznej (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28.04.2004 r. Dz. U. Nr 118, poz. 1233).

Wobec powyższego niniejsza zmiana Studium jest nowym opracowaniem, w którym wykorzystano część zapisów ze Studium z 2000 roku.

Podsumowując, do konieczności zmiany Studium przyczyniło się kilka okoliczności.

1) Do UG wpłynęły wnioski dotyczące lokalizacji dwóch farm elektrowni wiatrowych, na które składać się będzie 21 elektrowni. Obszar gminy objęty potencjalnym oddziaływaniem elektrowni wynosi 3829 ha, co stanowi 20,6% jej całkowitej powierzchni. Jednocześnie gmina przychylna jest lokalizacji takich inwestycji i chce produkcję energii elektrycznej z elektrowni wiatrowych uczynić jednym z kierunków rozwoju, przy poszanowaniu praw mieszkańców.

2) Dodatkowym elementem wpływającym na podjęcie decyzji o zmianie Studium była konieczność dostosowania treści tego dokumentu do wymagań narzuconych przez ustawę o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

3) Ponadto od 2000 r. sporządzono i uchwalono szereg dokumentów odnoszących się do różnych polityk gminy, powiatu i województwa. Część z nich dotyczy gospodarowania przestrzenią. Należą do nich:

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego (Uchwała nr 65/2004 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 7 czerwca 2004 r.)
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020 (Uchwała Nr 78/06 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 29 maja 2006 r.)
- Plan Rozwoju Lokalnego na lata 2007-2013 (Uchwała Nr 89/XIII/07 Rady Powiatu w Sierpcu z dnia 20 grudnia 2007 r.).
- Strategia Rozwoju gminy Zawidz (Uchwała Nr 75/XIII/2004 Rady Gminy Zawidz z dnia 27 sierpnia 2004 r.).

4) Ważnym powodem było również wstąpienie Polski do Unii Europejskiej. Niezbędne jest zatem wprowadzenie do Studium uaktualnień, które nie zablokują gminie możliwości korzystania z zewnętrznych środków pomocowych wskutek rozbieżności dokumentów planistycznych.

2.1.4. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

Obecnie – grudzień 2013 r. w gminie Zawidz nie obowiązuje żaden miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. W grudniu 2013 r. podjęto dwie uchwały w sprawie przystąpienia do opracowania planu miejscowego, którymi łącznie objęto 15% obszaru gminy.

Investycje budowlane realizowane są w oparciu o decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzje o warunkach zabudowy.

2.1.5. Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz pozwolenia na budowę

W związku z brakiem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego każda inwestycja w przestrzeni, wymagająca uzyskania pozwolenia na budowę musi być poprzedzona wydaniem decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. W celu ustalenia możliwości optymalnego wykorzystania potencjału tkwiącego w przestrzeni gminy Zawidz przeanalizowano, wydawane w okresie 2005 – 2012 r.:

1. decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, na które składają się:

a. decyzje o warunkach zabudowy,

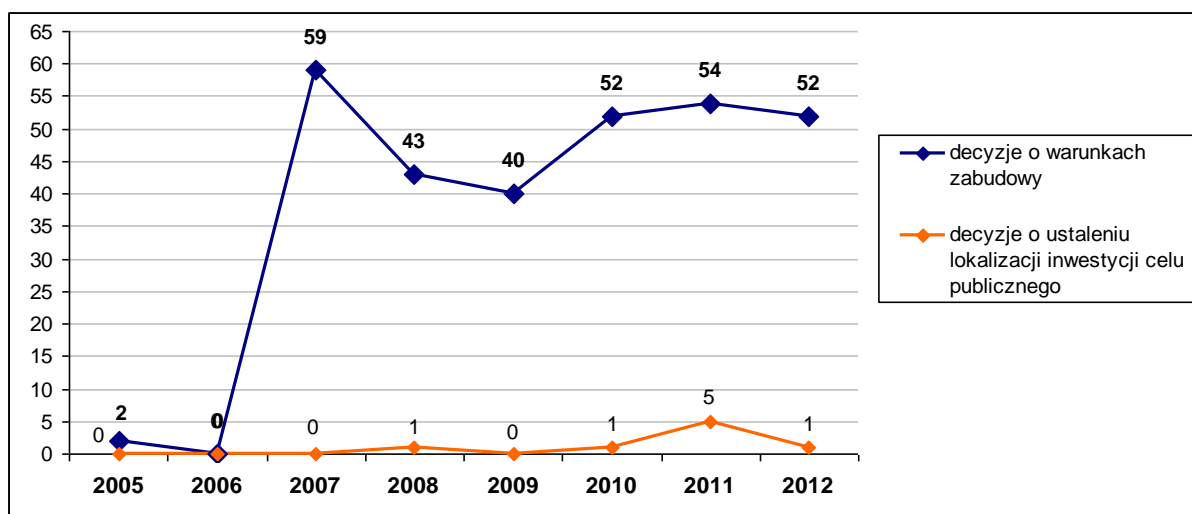
b. decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego,

2. decyzje o pozwoleniu na budowę.

Ich liczba oraz przedmiot świadczy o rzeczywistym zainteresowaniu wykorzystaniem przestrzeni na cele budowlane. Pokazuje także wielkość ruchu inwestycyjnego tkwiącą w poszczególnych wsiach.

Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu

W okresie od roku 2005 do 2012 r. Wójt Gminy Zawidz wydał 329 decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Jednakże w związku z charakterem inwestycji dla których wydawano decyzje oraz skalą niniejszego opracowania, dalszym analizom poddano 310 decyzji. Z analiz wyłączono między innymi decyzje dotyczące budowy instalacji gazu płynnego, budowy komina, podziału nieruchomości, budowa zjazdu oraz zmiany sposobu użytkowania dla istniejących obiektów.

Ryc. 6 Liczba decyzji wziętych wydanych w latach 2005 - 2012

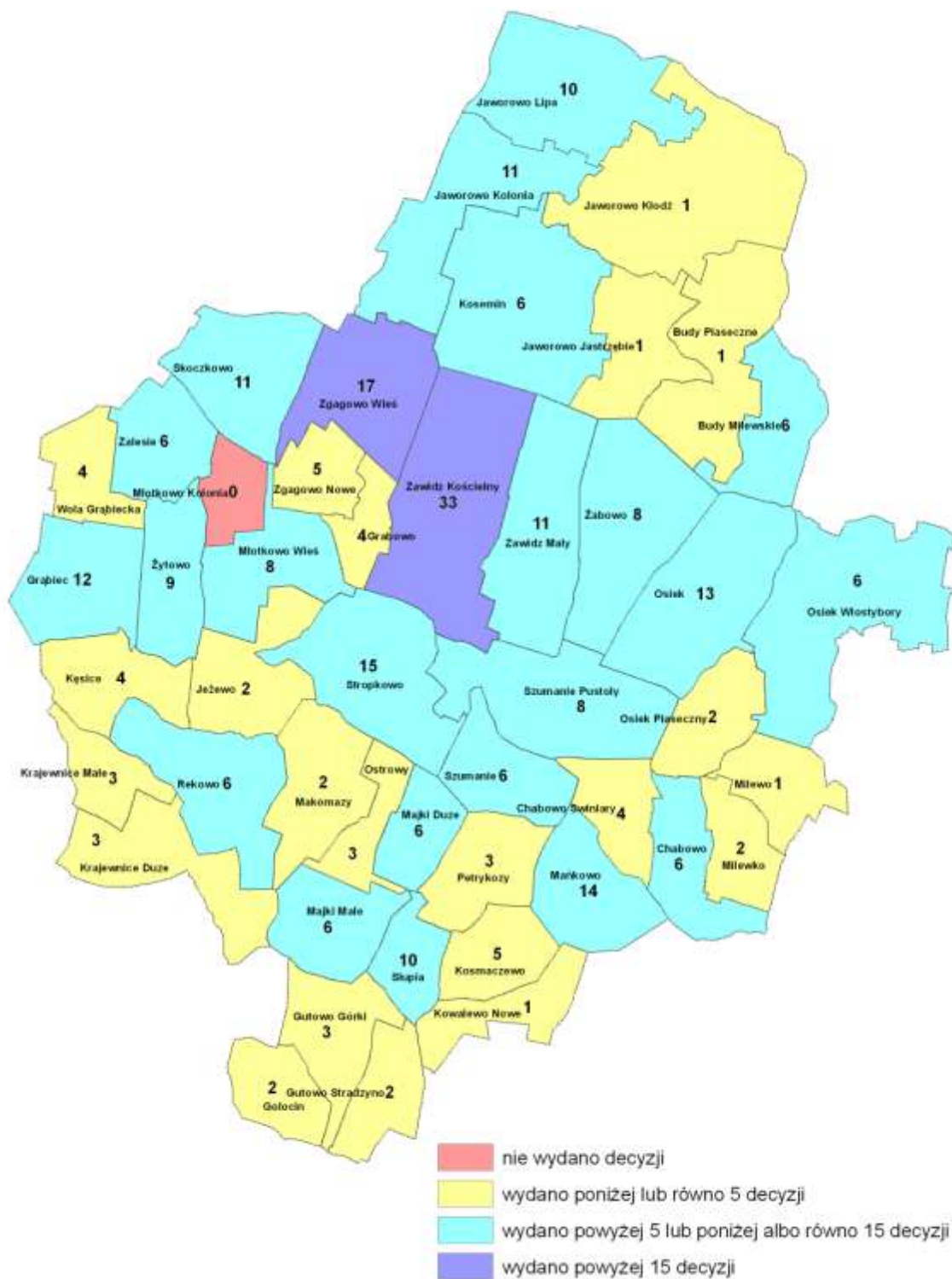
Źródło: Opracowanie własne. Dane Urząd Gminy Zawidz

Od roku 2007 liczba wydawanych decyzji o warunkach zabudowy utrzymuje się na stałym poziomie, około 50 decyzji rocznie (Ryc. 6).

Liczba wydanych decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego utrzymuje się na stosunkowo niskim poziomie – 10 w przeciągu 8 lat. Najwięcej inwestuje się w miejscowości Zawidz Kościelny, którego dotyczyło 5 decyzji. Przedmiotem rozstrzygnięć była głównie budowa infrastruktury technicznej (np. napowietrzna linii elektroenergetycznej, stacji transformatorowej, przyłącza kablowego elektroenergetycznego), a także kompleksu boisk sportowych (w Zawidzu Kościelnym).

Decyzje o warunkach zabudowy w latach 2005 – 2012 były wydawane dla wszystkich wsi, z wyłączeniem Młotkowa Kolonii, jednak zainteresowanie nimi było różne (Ryc. 7). Największe zainteresowanie wydaniem decyzji wzięt dotyczy wsi położonych w środkowej części gminy (Zawidz Kościelny i Zgagowo). Widać z nich wyraźne utrwalanie struktury przestrzennej gminy, wzmacniane jest osadnictwo we wsiach leżących na północ od DK nr 10 oraz przy drodze wojewódzkiej nr 561. Zastój inwestycyjny widać we wsiach położonych w północno-wschodniej i południowej części gminy.

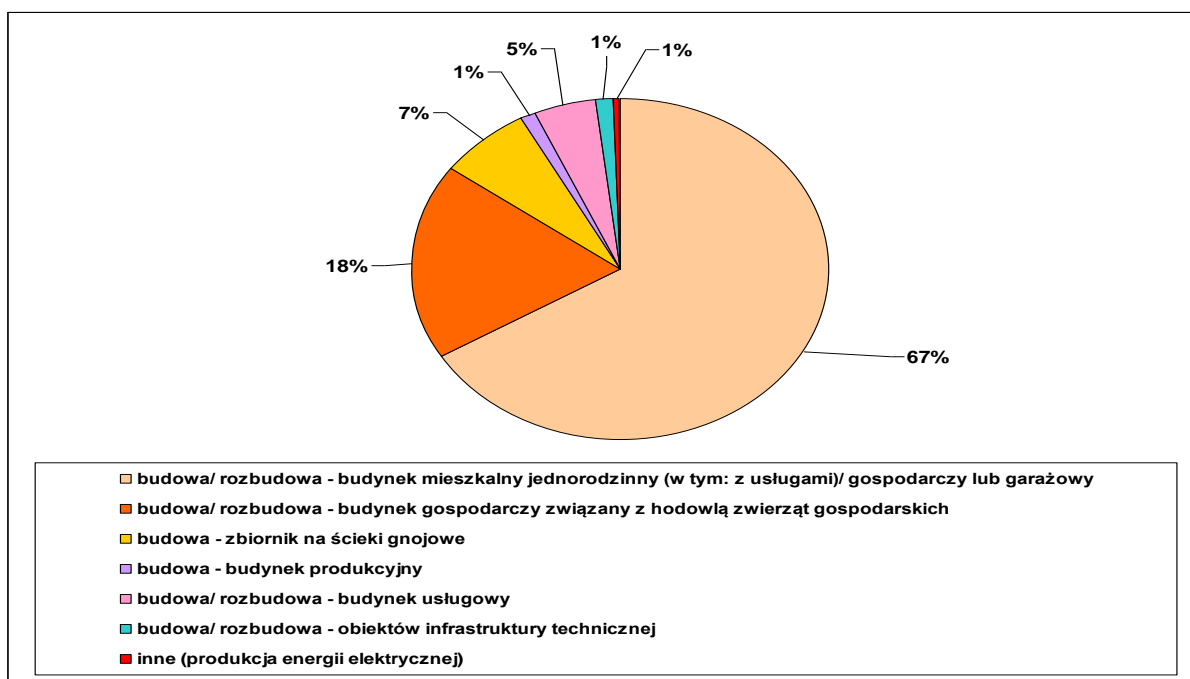
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
 GMINY ZAWIDZ
 CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

Ryc. 7 Liczba decyzji wziętych wydanych w latach 2005-2012 w podziale na wsie.

Źródło: Opracowanie własne. Dane UG Zawadzka

Przedmiotem rozstrzygnięć decyzji o warunkach zabudowy była głównie budowa, rozbudowa i przebudowa budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Łącznie stanowiły one ok. 48% spośród wszystkich decyzji wydanych w tym trybie. Większość z nich dotyczyła Zawidza Kościelnego i wsi leżących w jego okolicach (patrz mapa Uwarunkowania). Drugie pod względem liczebności były decyzje związane z budową i rozbudową budynków gospodarczych związanych z hodowlą zwierząt gospodarskich. Stanowiły one ok. 25% ogółu wszystkich wydanych decyzji. Dużymi inwestycjami wpływającymi na krajobraz w gminie jest budowa elektrowni wiatrowych. Mimo podejmowanych przez różne podmioty prób dotyczących wydania decyzji wzięt na budowę wiatraków, dla tego typu inwestycji wydano zgodę na postawienie dwóch wiatraków we wsi Rekowo w 2012 r.

Ryc. 8 Struktura wydanych decyzji o warunkach zabudowy w rozbiciu na przedmiot decyzji

Źródło: Opracowanie własne. Dane Urząd Gminy Zawidz

Faktyczne lokalizacje decyzji wzięt pokazano na mapie „Uwarunkowania”. Podzielono je na 7 kategorii, w zależności od przedmiotu, którego dotyczyły. Do wydzielonych kategorii przypisano następujące przedmioty decyzji:

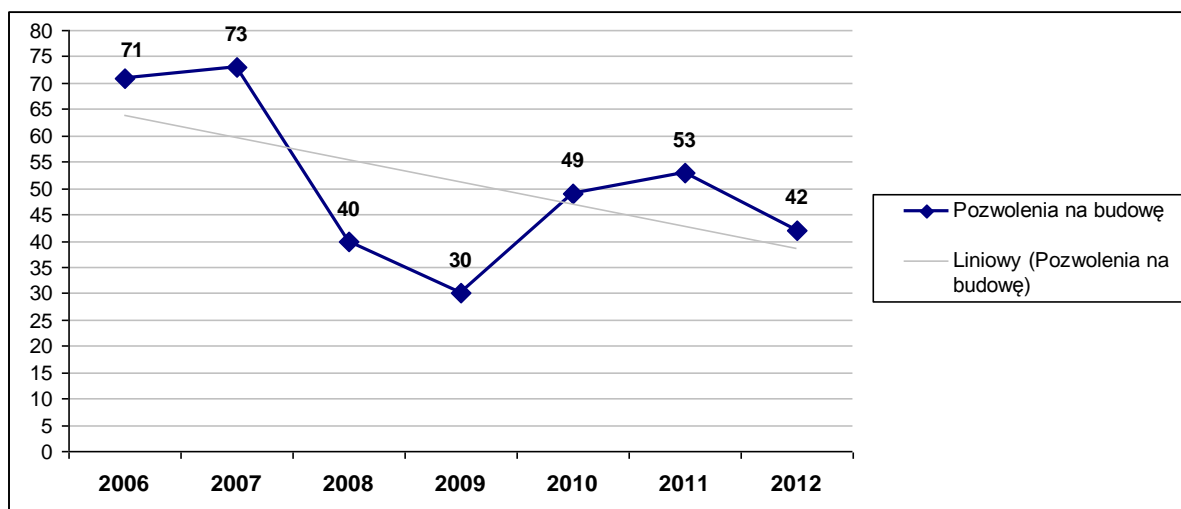
1. budowa/ rozbudowa – budynek mieszkalny jednorodzinny (w tym: z usługami)/ gospodarczy lub garażowy:
 - budowa budynku mieszkalnego,
 - budowa budynku mieszkalnego i gospodarczego (warsztatu mechaniki pojazdowej),
 - budowa budynku mieszkalno – usługowego,
 - budowa budynku mieszkalnego i inwentarskiego,
 - budowa budynku mieszkalnego i inwentarsko-gospodarczego,
 - budowa budynku gospodarczego,
 - budowa budynku gospodarczego – magazynowego,
 - budowa budynku gospodarczego – wiaty,
 - rozbudowa budynku mieszkalnego,
 - rozbudowa budynku mieszkalnego i inwentarskiego,
 - rozbudowa budynku mieszkalnego i budowa budynku gospodarczego,
 - rozbudowa budynku mieszkalnego i budowa zbiornika na ścieki gnojowe,
 - rozbudowa budynku mieszkalnego z garażem,
 - nadbudowa poddasza nie użytkowanego na budynku mieszkalnym,
 - rozbudowa budynku gospodarczego – wiaty;

2. budowa/ rozbudowa – budynek gospodarczy związany z hodowlą zwierząt gospodarskich:
 - rozbudowa budynku inwentarskiego i budowa zbiornika na ścieki gnojowe,
 - rozbudowa budynku inwentarsko – gospodarczego i budowa zbiornika na ścieki gnojowe;
3. budowa – zbiornik na ścieki gnojowe;
4. budowa – budynek produkcyjny:
 - budowa betoniarni i pomieszczeń socjalnych oraz budowa betoniarni szybkoprzestawnej;
5. budowa/ rozbudowa – budynek usługowy:
 - budowa budynku usługowego,
 - budowa budynku usługowego - apteki,
 - budowa stacji paliw oraz budowa i rozbudowa budynków usługowych,
 - rozbudowa budynku usługowego;
6. budowa/ rozbudowa – obiektów infrastruktury technicznej:
 - budowa obiektu masztu pomiarowego;
7. inne (produkcja energii elektrycznej):
 - elektrownie wiatrowe – w Rekowiu.

Decyzje o pozwoleniu na budowę

Faktyczny ruch budowlany najlepiej obrazują wydane decyzje o pozwoleniu na budowę. W analizowanym okresie (2006–2012) udzielono 379 pozwoleń na budowę dla obszaru gminy Zawidz. Jednakże w związku z charakterem inwestycji, dla których wydawano pozwolenia oraz skalą niniejszego opracowania, dalszym analizom poddano 358 decyzji starosty. Z analiz wyłączono między innymi pozwolenia dotyczące zmiany decyzji, których przedmiot nie został sprecyzowany, budowy instalacji gazowych, zjazdów z dróg publicznych, remontów budynków, zmian konstrukcyjnych budynków oraz przebudowy obiektów technicznych.

Najwięcej decyzji wydano w roku 2007. W latach następnych przy małych wahaniach trendu zaobserwowano tendencję spadkową (Ryc. 9). Na podstawie powyższych danych prognozuje się, iż obecna tendencja trendu zniżającego w najbliższym okresie nadal się utrzyma. W związku z brakiem w gminie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego liczba pozwoleń na budowę jest skorelowana z liczbą wydanych decyzji wżizt. Stosunkowo duża liczba wydawanych pozwoleń na budowę w zestawieniu z liczbą nowych budynków oddanych do użytkowania (Ryc. 16) wskazuje na niskie faktyczne zapotrzebowanie na tereny budowlane.

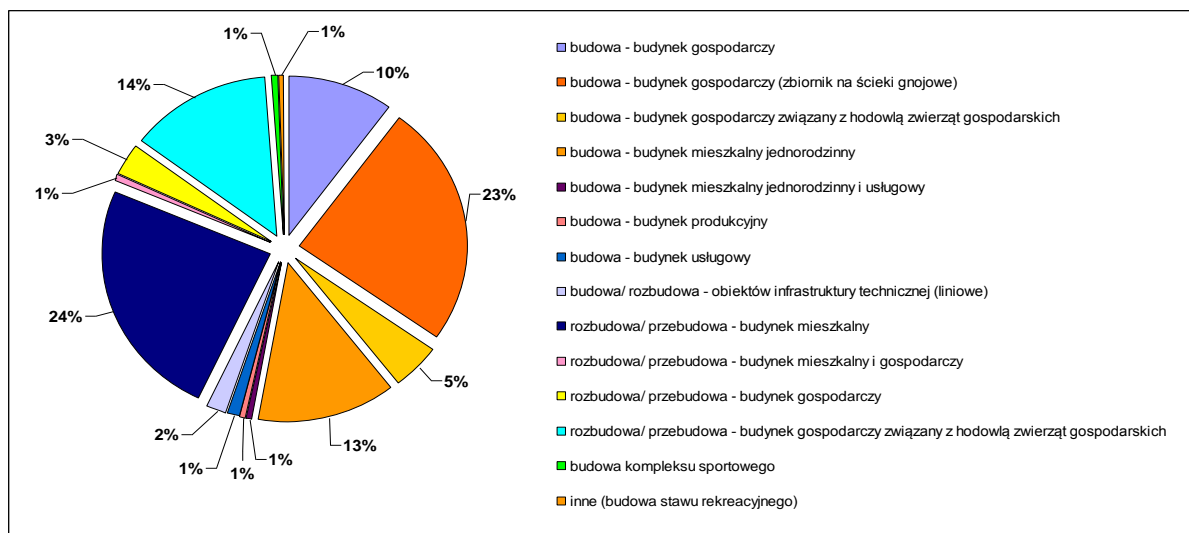

Ryc. 9 Liczba wydanych pozwoleń na budowę w latach 2006 – 2012

Źródło: Opracowanie własne. Dane Urząd Gminy Zawidz

Najwięcej pozwoleń na budowę wydano dla Zawidza Kościelnego (27) oraz Stropkowa (23). Liczbę wydawanych decyzji w rozbiciu na obręby geodezyjne przedstawia Ryc. 11.

Wśród przedmiotu pozwoleń na budowę zdecydowanie dominowały te rozstrzygające o budowie lub rozbudowie: budynków gospodarczych związanych z hodowlą zwierząt gospodarskich (w tym: zbiorniki na ścieki gnojowe) – 154 szt. oraz budynków mieszkalnych jednorodzinnych – 140 szt. Pozwolenia na budowę dla obiektów liniowych infrastruktury technicznej dotyczyły głównie budowy sieci elektroenergetycznej, wydano ich 7 szt. (Ryc. 10)

Ryc. 10 Struktura wydanych pozwoleń na budowę w rozbiciu na przedmiot pozwolenia

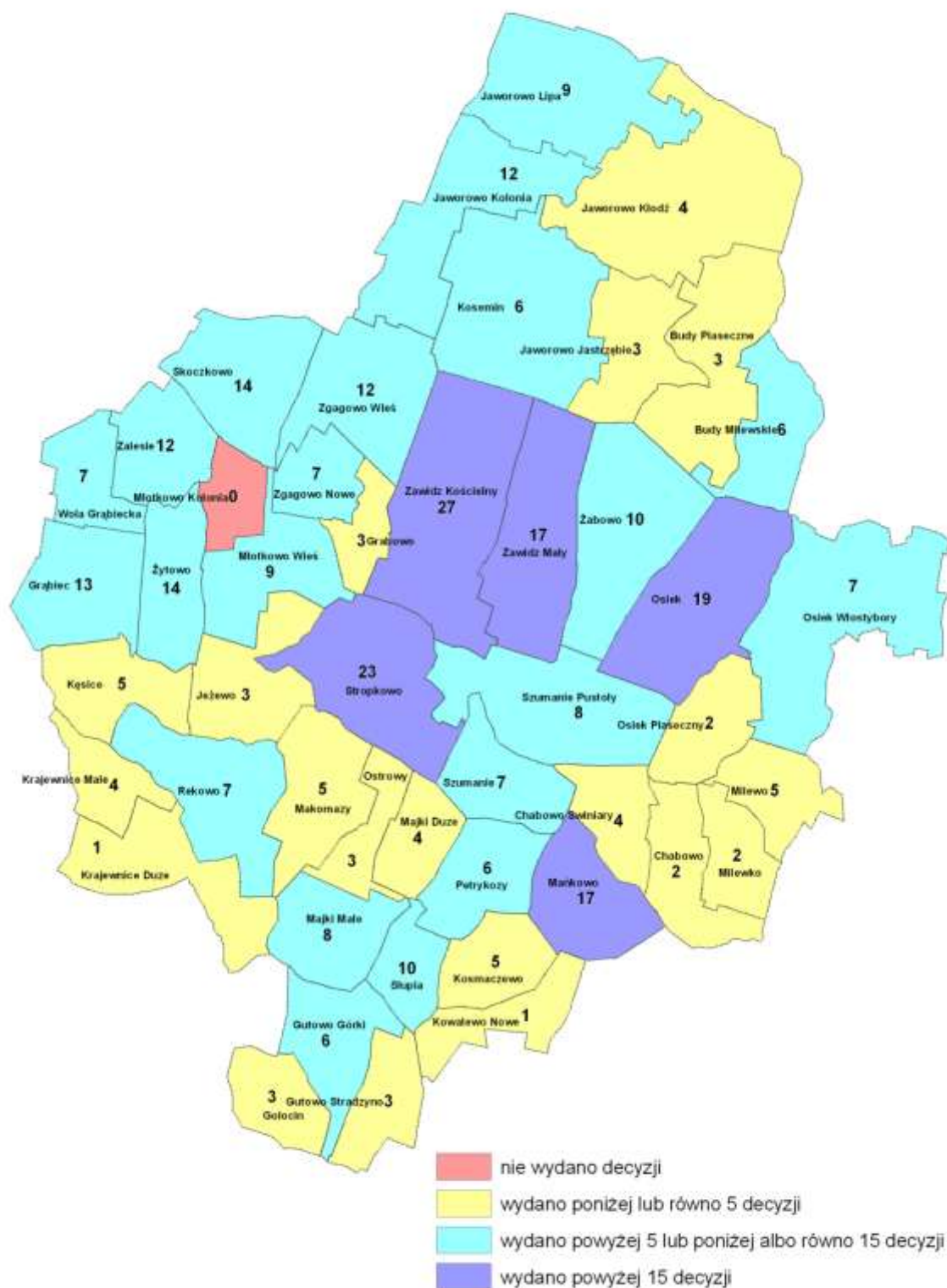
Źródło: Opracowanie własne. Dane Urząd Gminy Zawidz

Podsumowanie

Obecnie zarządzanie przestrzenią w gminie Zawidz prowadzone jest w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy oraz decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego. W gminie brak jest obowiązujących planów miejscowych. Decyzje te nie muszą spełniać warunku zgodności z ustaleniami Studium, co w wielu przypadkach może prowadzić do zakłócania ładu przestrzennego.

Decyzje o warunkach zabudowy w większości dotyczą zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (48%) oraz rozwoju zabudowy gospodarczej związanej z hodowlą zwierząt gospodarskich (25%).

Największym zainteresowaniem inwestycyjnym cieszą się tereny położone w miejscowościach Zawidz Kościelny oraz Stropkovo. Na kolejnych miejscach pod względem atrakcyjności inwestycyjnej plasują się: Osiek, Zawidz Mały i Mańkowo.

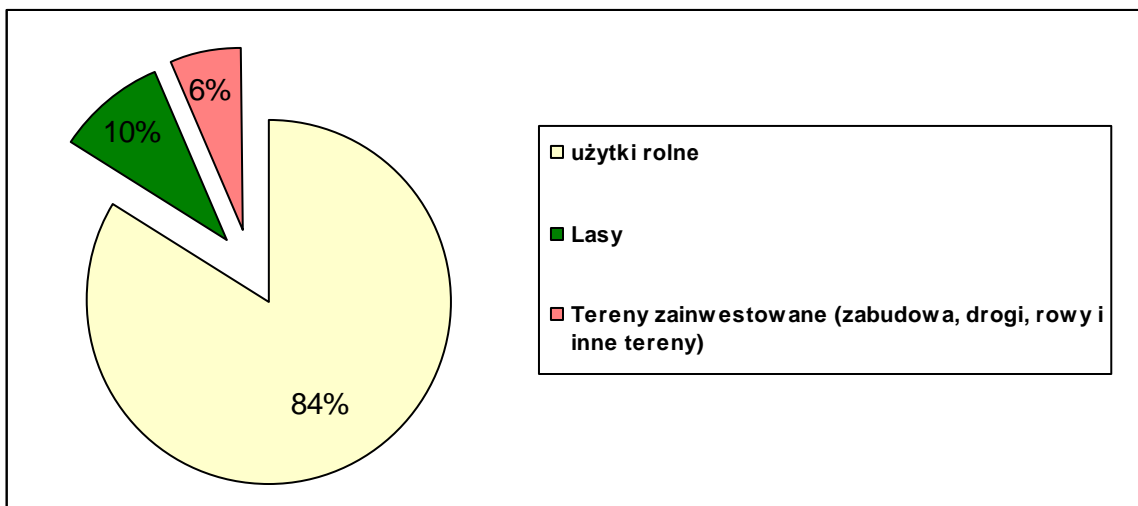
Ryc. 11 Pozwolenia na budowę w latach 2006 – 2012

Źródło: Opracowanie własne

2.2. DOTYCHCZASOWE ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENÓW

2.2.1. Użytkowanie terenu

Gmina Zawidz zajmując powierzchnię 18 581 ha. Struktura użytkowania terenów gminy sprzyja przede wszystkim rozwojowi rolnictwa (Ryc. 12). Zdecydowanie przeważają w niej użytki rolne, które zajmują powierzchnię 15605 ha, co stanowi 84% obszaru gminy, w tym 10842 ha (58,34%) zajmują grunty orne, 82 ha (0,44 %) - sady, a 4153 ha (22,35 %) trwałe użytki zielone (łąki i pastwiska). Lasy na obszarze gminy zajmują powierzchnię 1804 ha, co stanowi 9,70% jej powierzchni. Pozostałą część powierzchni gminy ok. 1172 ha zajmują tereny zainwestowane (tereny istniejącej zabudowy, drogi, rowy, i inne tereny różne), jest to (6,30%).

Ryc. 12 Struktura użytkowania terenu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ewidencji Gruntów i Budynków, Starostwo Powiatowe Sierpc. Dane – stan na dzień: 01.01.2012

Tabela 1: Struktura użytkowania terenu

Lp.	Rodzaj	Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]	
1	Użytki rolne	R - grunty orne	10842	15 605
2		S – sady	82	
3		Ł - łąki trwałe	1948	
4		Ps - pastwiska trwałe	2205	
5		Wsr - grunty pod stawami ⁴	0	
6		W - grunty pod rowami	160	
7		B-R - grunty rolne zabudowane	368	
8	Grunty leśne zadrzewione i zakrzewione	Ls – lasy	1804	2039
9		Lz - grunty zadrzewione i zakrzewione	235	
10	Grunty zabudowane i zurbanizowane	B - tereny mieszkaniowe	23	491
11		Ba - tereny przemysłowe	0	
12		Bp - zurbanizowane tereny niezabudowane	1	
13		Bi - inne tereny zabudowane	29	
14		Bz - tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	4	

⁴ Brak danych PODGiK o powierzchni wód stojących

Lp.	Rodzaj	Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]	
15		dr – drogi	434	
16	Grunty pod wodami	Wp - wody płynące	38	38
17		Ws - wody stojące ⁵	0	
18	Inne	N – nieużytki	343	408
19		E – użytki ekologiczne	16	
20		Tk - tereny kolejowe	49	
21		Ti - inne tereny komunikacyjne	0	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PODGiK, 2012 r.

2.2.2. Struktura osadnicza

Strukturę osadniczą gminy tworzą 44 wsie sołeckie. Siedzibą władz lokalnych jest Zawidz Kościelny, położony w centralnej części gminy. Zawidz Kościelny jest największą miejscowością w gminie, zarówno pod względem liczby ludności jak i powierzchni terenów zainwestowanych. W Zawidzu Kościelnym zamieszkuje prawie trzykrotnie więcej osób niż w drugim pod względem liczby ludności Stropkowie. Zawidz zaspokaja potrzeby mieszkańców na poziomie lokalnym w zakresie usług, w tym usług administracji, oświaty, kultury, sportu, ochrony zdrowia i innych. Usługi wyższego rzędu oferuje oddalony o ok. 20 km w kierunku zachodnim Sierpc.

Zawidz Kościelny jest niedużą wsią placową o zwartej zabudowie. Wyraźnie dominuje tu zabudowa mieszkaniowo-usługowa. We wschodniej części miejscowości wykształciły się osiedla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, choć występuje tu również zabudowa zagrodowa, co świadczy o wiejskim rodowodzie miejscowości.

Ryc. 13 Zawidz Kościelny, centrum wsi gminnej

Foto: Piotr Fogel

Na pozostałym obszarze gminy bez wyjątku zdecydowanie dominuje zabudowa zagrodowa. W kilku wsiach np. Jeżewo, Osiek, Słupia, Stropkowo, Zgagowo, Zawidz Mały zabudowa skupiona jest wzdłuż ulicy, w pozostałych zaś, ma charakter rozproszony. Większe powierzchniowo obiekty zabudowy usługowej, produkcyjnej oraz magazynowej zlokalizowane są na terenach będących pozostałością po byłych SKR-ach, występują m.in. w: Słupi, Zawidzu Kościelnym. Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, będąca pozostałością po wielkotowarowym gospodarstwie rolnym zlokalizowana jest w Majkach oraz Koseminie.

Ogólnie stan techniczny zabudowy można określić jako zadowalający, choć występują również budynki w złym stanie technicznym. Bardzo nielicznie występują budynki pozostające w trakcie budowy. W złym stanie technicznym pozostają obiekty składowo-magazynowe będące pozostałością

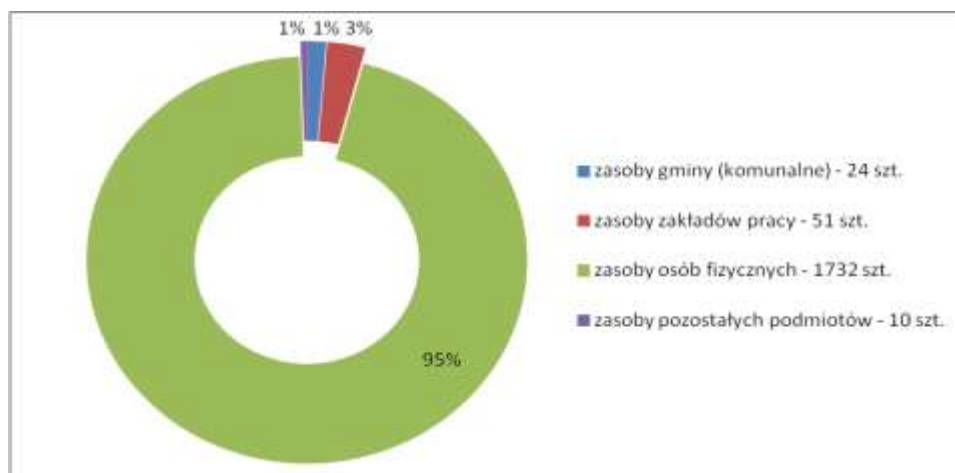
⁵ Brak danych PODGiK o powierzchni wód stojących

wielkotowarowych gospodarstw rolnych (Kosemin). Ponadto na obszarze gminy nielicznie występują budynki zaniedbane stopniowo popadające w ruinę, szczególnie dotyczy to opuszczonych budynków obsługi produkcji rolniczej w tym punktów zlewni mleka, a także opuszczonych siedlisk.

Brak wyraźnej presji inwestycyjnej związanej z ekspansją zabudowy na obszary rolne spowodował, że zachowana została hierarchia sieci osadniczej.

2.2.3. Tereny mieszkaniowe – stan mieszkalnictwa

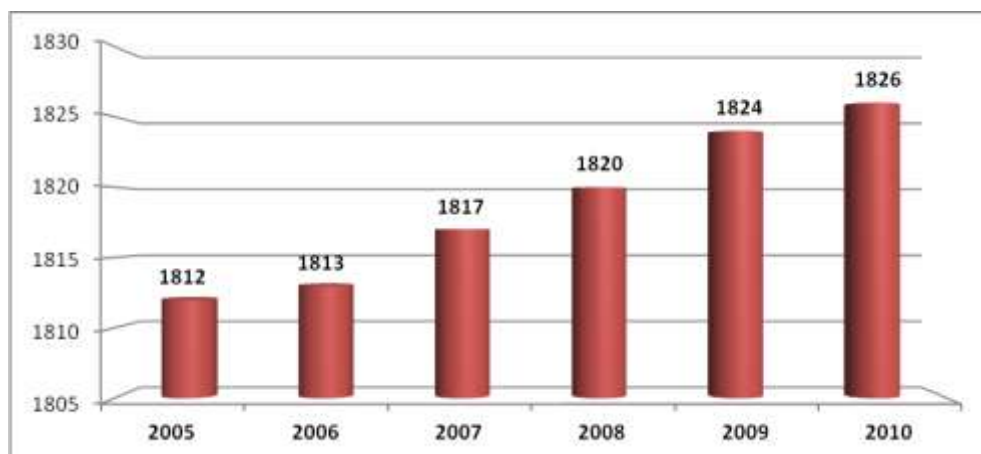
Ostatnie dane o gospodarce mieszkaniowej dla gminy Zawidz, zamieszczone w statystykach publicznych GUS pochodzą z roku 2007. Liczba i własność budynków mieszkalnych pozostają, w zasadzie niezmienny. Dominują mieszkania prywatne, które stanowią aż 95% całego zasobu mieszkaniowego (Ryc. 14). Gmina jest właścicielem zaledwie 24 mieszkań komunalnych, co nie zaspokaja wszystkich potrzeb, jednak w najbliższych latach nie jest planowany rozwój budownictwa komunalnego i socjalnego.

Ryc. 14 Właściciele mieszkań w gminie Zawidz

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

W latach 2005–2010 zasoby mieszkaniowe nieznacznie się zwiększyły (Ryc. 15). W analizowanym okresie przybyło zaledwie 14 budynków mieszkalnych, co oznacza w praktyce średni wzrost o 2 budynki w ciągu roku.

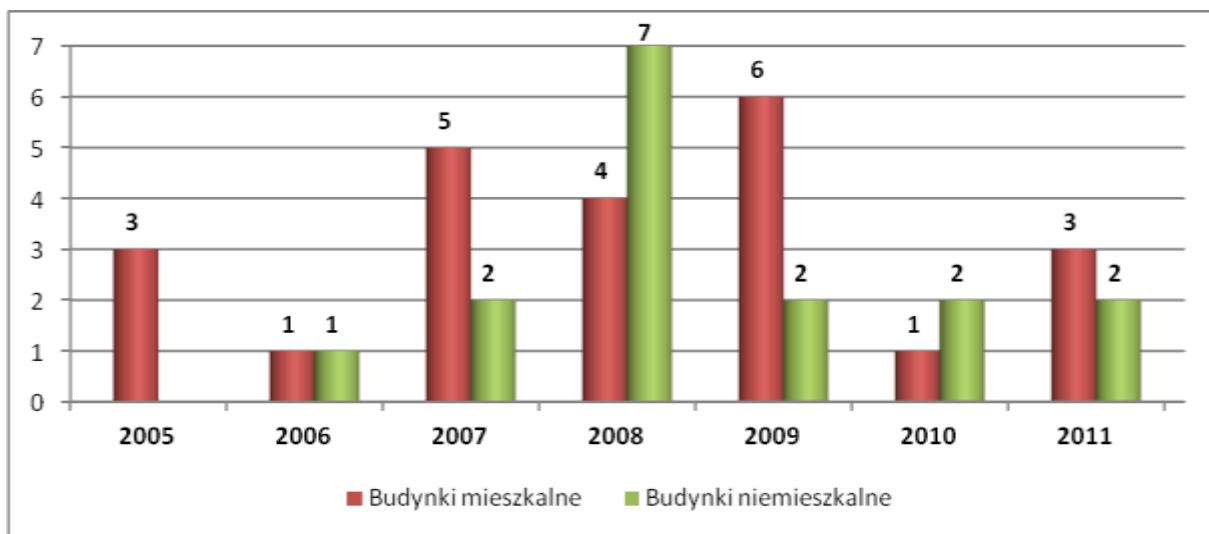
Ryc. 15 Liczba mieszkań w gminie Zawidz

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

W 2010 r. przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wynosiła 87,7 m², zaś na jedną osobę 22,7 m². Budynki mieszkalne w 90% wyposażone są w bieżącą wodę pochodzącą z

wodociągów komunalnych (z wyjątkiem budynków we wsi Krajewice Duże), ok. 70% wyposażonych jest w łazienkę, a 67% posiada centralne ogrzewanie. 205 budynków mieszkalnych (leżących w miejscowościach Zawidz Kościelny i Majki Małe) podłączone są do sieci kanalizacji sanitarnej. Budynki bez bieżącej wody, łazienki, stanowią najstarszą grupę spośród wszystkich domów mieszkalnych w gminie, powstałych do 1944 r. ich łączna liczba wynosi około 200.

W gminie Zawidz dynamika powstawania nowych budynków jest na niskim poziomie (Ryc. 16). Wskazuje to na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych mieszkańców. Ale może być też indykatorem niskiego potencjału ekonomicznego gminy. Wśród nowych, zrealizowanych budynków, nieznacznie przeważają domy mieszkalne - 23 obiekty nad budynkami niemieszkalnymi - 16 obiektów. Wszystkie nowe budynki oddawane w badanym okresie do użytkowania były własnością osób fizycznych.

Ryc. 16 Nowe budynki oddane do użytkowania

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

2.2.4. Tereny usługowo – produkcyjne

Koncentracja podmiotów gospodarczych pełniących funkcje usługowo-produkcyjne dotyczy głównie Zawidza Kościelnego, który pełni rolę nadrzędnej jednostki osadniczej dla wszystkich wsi w gminie. W tej miejscowości koncentrują się najważniejsze obiekty, w których świadczone są usługi publiczne: Urząd Gminy, Gminna Biblioteka Publiczna, urząd pocztowy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, jednostka OSP, posterunek policji, ośrodek zdrowia, szkoła podstawowa i zespół szkół samorządowych.

W Zawidzu Kościelnym działa też wiele punktów usługowych, prowadzonych przez osoby fizyczne lub prawne. Do najważniejszych należą: Gminna Spółdzielnia "Samopomoc Chłopska" Bank Spółdzielczy, apteka, stacja paliw, liczne obiekty handlowe, różnych branż, obiekty remontu i obsługi pojazdów.

Dostęp do usług w pozostałych miejscowościach gminy poza usługami podstawowymi, do których należą usługi handlu jest ograniczony, w sposób przypadkowy lokalizowane są także usługi remontu i obsługi pojazdów. Funkcje wspomagające Zawidz Kościelny, głównie w zakresie obsługi ludności w publiczne usługi podstawowe pełnią wsie Słupia oraz Jeżewo, gdzie poza szkołami znajdują się też ośrodki zdrowia, gminne obiekty sportowe (boiska) oraz kościoły i cmentarze.

Duży potencjał w zakresie rozwoju usług posiada droga krajowa nr 10, przy której zlokalizowana jest stacja paliw oraz bar w Stropkowie oraz stacja paliw i zajazd w Mańkowie.

Na terenie gminy brak jest zakładów produkcyjnych.

3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

Pojęcie ładu przestrzennego, zostało określone w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, jako takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne. Praktyka planowania pokazuje jednocześnie, że jest to pojęcie niedookreślone, bazujące na subiektywnej percepcji przestrzeni. Dlatego na potrzeby opracowania tego dokumentu dokonano oceny ładu przestrzennego przez pryzmat następujących zagadnień:

- ekspansji zabudowy,
- rozwoju zabudowy poza terenami uzbrojonymi w sieć wodociągową,
- kolidowanie funkcji uciążliwych z zabudową mieszkaniową,
- ochrony przed zabudową, głównie mieszkaniową obszarów o wysokich walorach dla produkcji rolniczej.

Brak silnej presji inwestycyjnej związanej z ekspansją zabudowy na obszary rolne sprzyja utrzymaniu ładu przestrzennego. Odbywa się to poprzez zachowanie hierarchii sieci osadniczej oraz rozwój funkcji o charakterze podstawowym we wsiach, które od dziesięcioleci ją spełniają. Zagadnienia te zostały opisane w rozdziale „Dotychczasowe zagospodarowanie i uzbrojenie terenów”. Jednocześnie wskazać należy na prawidłowe dążenie do powstawania nowej zabudowy w sąsiedztwie istniejącej, co przeciwdziała niekorzystnemu zjawisku rozlewania się zabudowy. Warte podkreślenia jest powstawanie nowych budynków w sąsiedztwie dróg i sieci wodociągowej.

Na terenie gminy Zawidz prowadzona jest towarowa hodowla zwierząt. Fermy takie usytuowane są w znacznej odległości od zwartej zabudowy, co minimalizuje uciążliwości głównie zapachowe. Problem ten dotyczy miejscowości Jaworowo Kolonia, Jaworowo Lipa, Obory Słupia, Szumanie, Mańkowo, Stropkowo, Gagowo Wieś, Jaworowo Kolonia. Mniejsze gospodarstwa znajdują się w także w pozostałych wsiach w gminie.

Pozytywnie ocenić należy dotychczasowe działania w zakresie ochrony przed zainwestowaniem terenów, posiadających wysokie walory do produkcji rolniczej. Do takich należą grunty I i III klasy bonitacyjnej, a także tereny wyposażone w podziemną sieć drenarską.

4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

W oparciu o przepisy odrębne na potrzeby zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zawidz sporządzone zostało opracowanie ekofizjograficzne podstawowe. W poniższych rozdziałach zamieszczono najistotniejsze informacje wynikające z tego opracowania.

4.1. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO – ZASOBY

4.1.1. Rzeźba terenu

Podstawowymi jednostkami morfologicznymi na omawianym terenie są: wysoczyzna morenowa rozcinające ją doliny rzek Sierpienicy i Raciążnicy oraz wzgórze wydmowe.

Teren gminy, jest dość słabo urozmaicony. Zróżnicowanie wysokości bezwzględnych zawiera się pomiędzy 130,8 m. n.p.m. i 109,6 m. n.p.m. Najwyżej położonym obszarem są, okolice wsi Gołocin, w południowej części gminy. Teren gminy równoleżnikowo rozcięty jest przez dolinę Raciążnicy. Koryto tej rzeki, w rejonie Milewa, na wschodzie gminy jest najniżej położoną jej częścią.

Ryc. 17 Równina polodowcowa w rejonie Mańkowa

Foto: Piotr Fogel

Rzeźba terenu gminy kształtowała się na przedpolu lądolodu północnopolskiego fazy leszczyńskiej. Morfologicznie gmina podzielona jest na dwie części, które rozdziela dziś droga krajowa nr 10. Na południe od drogi, w najwyższej położonych częściach gminy Zawidz spotyka się formy i osady typowe dla moreny dennej wcześniejszego, środkowopolskiego zlodowacenia. Kemy występujące w rejonie Gołocina, Majek Małych, Petrykozów, Kosmaczewa i Makomazów uległy silnej denudacji w klimacie peryglacjalnym, panującym w okresie ostatniego zlodowacenia. Dlatego też ich wysokości względne nie przekraczają 10 m. Obszar ten rozcina dolina Sierpienicy. Początkowo na odcinku od południowej granicy gminy do Petrykozów ma ona przebieg południkowy, by potem zmienić się na równoleżnikowy. Głębokość tej doliny to zaledwie 10-12 m. Wizualnie obszar położony na południe od drogi krajowej nr 10 sprawia wrażenie równinnego.

Środkową i północną część gminy Zawidz tworzą równiny sandrowe wytworzone z piasków glacyfluwalnych, płytko podesłane gliną zwałową. Co czyni teren ten trudno przepuszczalnym dla wód i sprzyjającym powstawaniu osadów bagiennych – torfów i namulów organicznych. W najniższej położonej części tej równiny płynie Raciążnica, której krawędź doliny tylko od południa jest wyraźnie zarysowana. Dno doliny jest rozległe, w najszerszym miejscu ma około 2 km szerokości i przez to jest słabo uwidocznione w terenie.

W północno-wschodniej części gminy monotony sandr urozmaicają w wydmy, których wysokość względna czasem przekracza 15 m. Najlepiej wykształcone wzniesienia występują w rejonie wsi Jaworowo-Lipa, Próchniatka, Budy-Piaseczne, Jaworowo-Kłódź.

4.1.2. Budowa geologiczna

Decydujący wpływ na krajobraz, sposób zagospodarowania, eksploatowane złoża surowców mają osady czwartorzędowe, pochodzenia lodowcowego i wodnolodowcowego.

Obszar gminy Zawidz zbudowany jest z osadów czwartorzędowych, których miąższość E. Rühle szacuje w granicach 100 – 150 m. Zalegają one na cieńszej, około 50 m warstwie skał trzeciorzędowych (pełen profil), z czego młodsze osady neogeńskie (miocen i pliocen) sedymentowały głównie w warunkach wód słodkich. Paleogen (starsza część trzeciorzędu) był czasem ostatecznego wycofywania się ciepłego morza z okresu mezozoiku, między innymi za sprawą ruchów

górotwórczych alpejskich. Badania geologiczne nie potwierdziły obecności bilansowych złóż surowców mineralnych, w osadach trzeciorzędowych i starszych.

Skąły czwartorzędowe, występujące na powierzchni, lub płytko pod nią, związane są głównie z sedimentacją osadów lodowcowych i wodnolodowcowych. Osady lodowcowe są to głównie gliny zwałowe związane ze zlodowaceniem środkowopolskim. Występują one na południe od doliny Raciążnicy. Akumulacja utworów żwirowo-piaszczystych odbywała się za pośrednictwem wód roztopowych wypływających spod lodowca zarówno w czasie zlodowacenia środkowopolskiego, piaski wodnolodowcowe stanowią przewarstwienia gliny zwałowej.

Ryc. 18 Glazy polodowcowe w okolicach Rekowa

Foto: Piotr Fogel

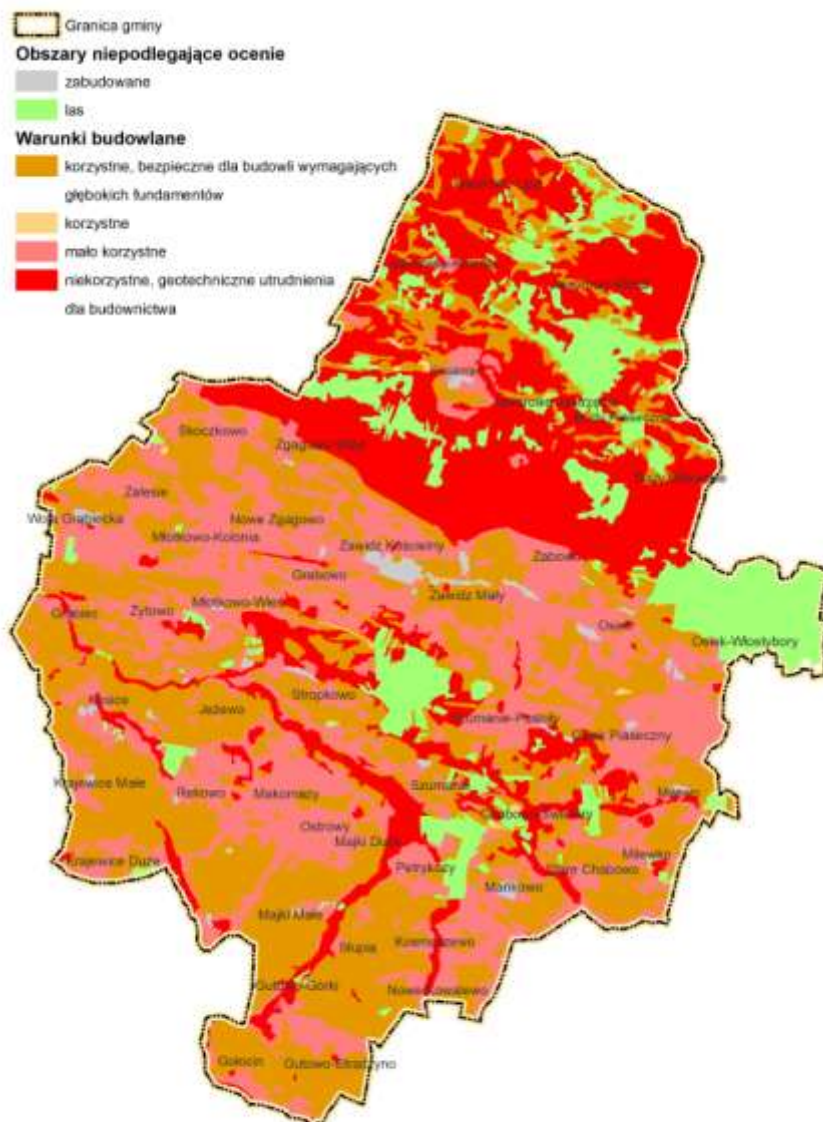
Mimo, że lodowiec północnopolski nie dotarł na teren gminy Zawidz to po jego obecności (czoło znajdowało się kilkanaście kilometrów na zachód od gminy) pozostały duże ilości piasków fluwioglacjalnych tworzących sandr. Wody lodowcowe ukształtowały też pradolinę Raciążnicy Na przedpolu lodowca, w warunkach peryglacjalnych, głównie w północnej części gminy akumulowane były piaski wydymowe.

Najmłodsze, holocenijskie skały są to głównie osady fluwialne występujące w dolinach rzek Sierpienicy i Raciążnicy i oraz torfy i namuły, zalegające w szerokie obniżenie Raciążnicy.

Największy wpływ na zagospodarowanie mają osady znajdujące się płytko, około 2 – 5 m. poniżej poziomu terenu.

4.1.3. Warunki gruntowe

Ocena warunków geologiczno – inżynierskich odbywa się poprzez badanie: litologii podłoża, ukształtowania terenu, położenia zwierciadła wód gruntowych i ewentualnego zagrożenia procesami geodynamicznymi. W związku z niewystępowaniem obszarów osuwiskowych a także ze względu na równinny charakter rzeźby terenu przy delimitacji warunków podłoża budowlanego uwzględniono wyłącznie uwarunkowania litologiczne i hydrogeologiczne. Wyniki analiz prezentuje Ryc. 19.

Ryc. 19 Warunki podłoża budowlanego na terenie gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie mapy glebowo-rolniczej

Ze względu na wysoki poziom wód gruntowych oraz związane z tym występowanie osadów pochodzenia organicznego północna część gminy Zawidz, głównie dolinne obniżenie Raciążnicy posiada niekorzystne warunki dla budownictwa. Dodatkowo niekorzystne dla posadowienia obiektów budowlanych warunki znajdują się w dolinie Sierpienicy. W południowej części gminy ze względu na zalegające w podłożu gliny zwałowe przepuszczalność powierzchniowych warstw gruntu jest ograniczona i może prowadzić do okresowego stagnowania wód opadowych, zwłaszcza w lokalnych obniżeniach terenu.

4.1.4. Warunki glebowe

Analiza gleb w gminie Zawidz przeprowadzona została w dwóch aspektach: przyrodniczym i gospodarczym. Aspekt przyrodniczy obejmuje opis i rozmieszczenie **typów gleb**. Bezpośrednio z przyrodniczych właściwości gleb wynika ich przydatność do funkcji produkcyjnej związanej z rolnictwem i leśnictwem. Powszechnie wykorzystywane do opisu przydatności gleb do produkcji są **kompleksy glebowo-rolnicze**, ustalone w oparciu o metodę ich delimitacji wypracowaną w Instytucie

Upraw Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach. Innym powszechnie stosowanym sposobem opisu warunków glebowych jest odwołanie się do **gleboznawczej klasyfikacji gruntów**.

Typy gleb

W gminie Zawidz występują zaliczane do gleb autogenicznych

- gleby biellicowe i pseudobiellicowe
- gleby brunatne wyługowane i brunatne kwaśne
- czarne ziemie (różne podtypy)

Znaczną powierzchnię w gminie Zawidz stanowią gleby hydrogeniczne, czyli powstałe pod wpływem wody stojącej należą do nich:

- gleby mułowo-torfowe i torfowo-mułowe
- gleby murszowo-mineralne i murszowate
- gleby torfowe i murszowo-torfowe

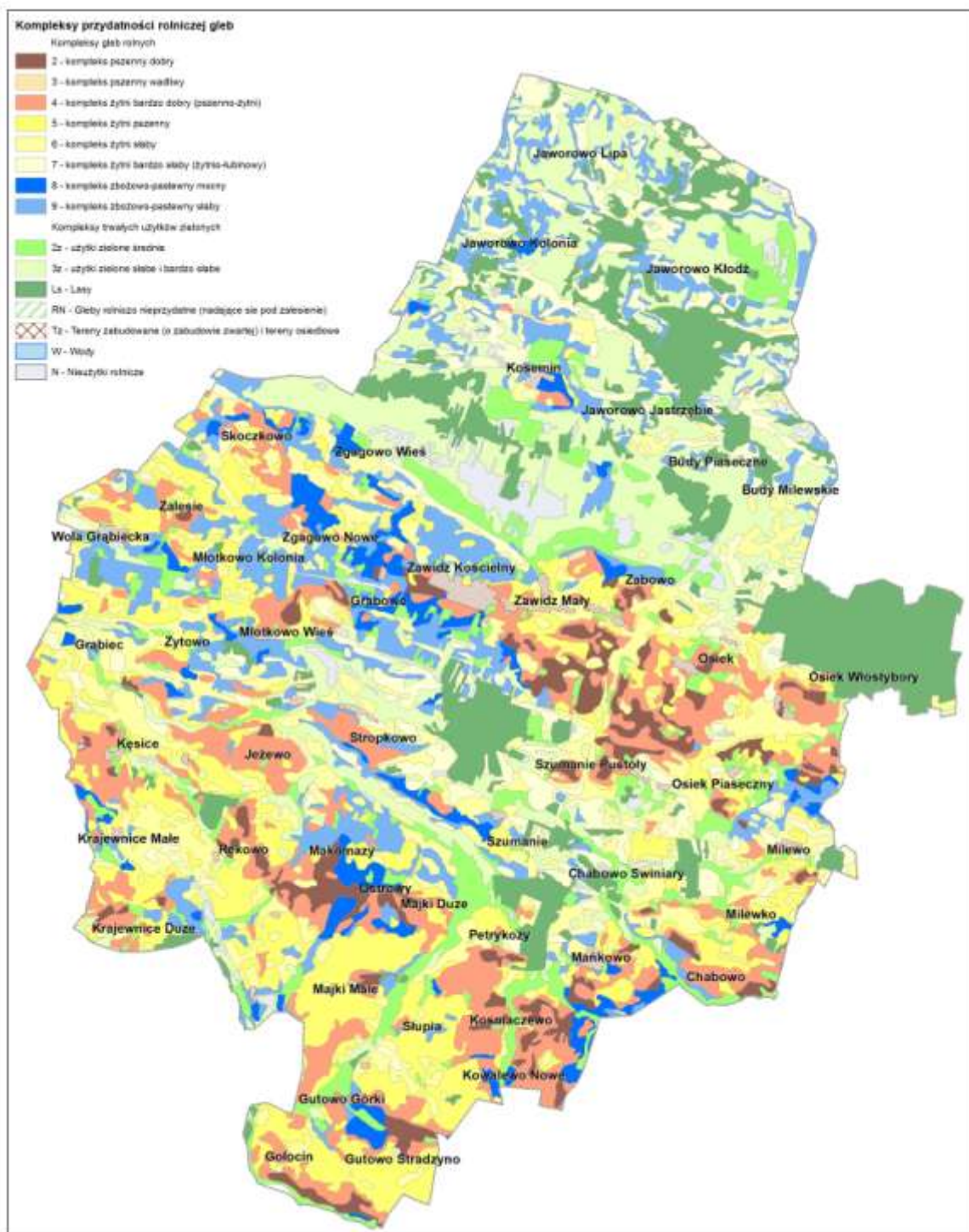

Ryc. 20 Kosmaczewo, rejon bardzo dobrych warunkach glebowych do rozwoju rolnictwa

Foto: Piotr Fogel

Analiza kompleksów glebowo-rolniczych w gminie Zawidz, wskazuje na wysoką przydatności gleb do produkcji rolniczej, szczególnie we wsiach położonych w południowej i środkowej części gminy, co prezentuje Ryc. 21.

Potwierdza to także bonitacja gleb przedstawiona na Ryc. 22. Najmniej korzystne z punktu widzenia gospodarczego gleby znajdują się we wsiach położonych na północy gminy.

Ryc. 21 Typy przydatności rolniczej gleb

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie mapy glebowo rolniczej.

Ryc. 22 Rozmieszczenie gleb I - III klasy bonitacyjnej

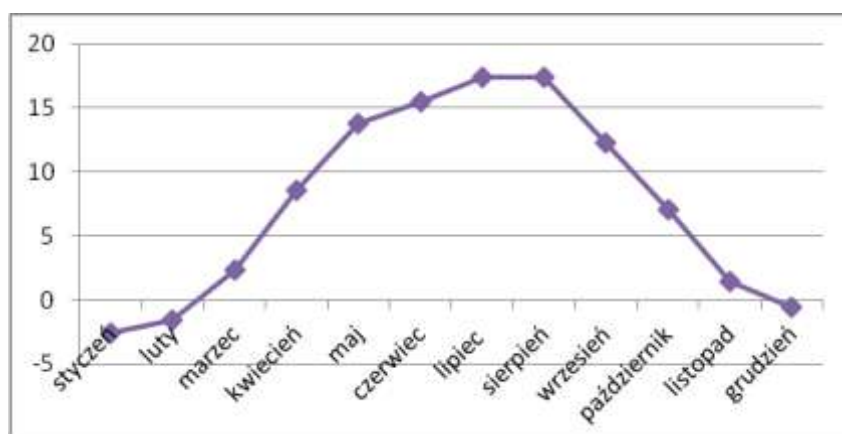
Źródło: Opracowanie własne, na podstawie mapy gleboznawcza klasyfikacja gruntów PODGiK Sierpc.

4.1.5. Warunki klimatyczne

Na terenie gminy Zawidz nie zlokalizowano stacji lub posterunku meteorologicznego. Najbliżej położone są stacje hydrologiczno-meteorologiczne Płock-Trzepowo - 30 km, Mława – 60 km., Toruń – 100 km, Warszawa 110 km.

Warunki klimatyczne gminy Zawidz, są typowe dla wydzielonej przez Romera Krainy Wielkich Dolin, która obejmuje między innymi Nizinę Mazowiecką. Jest to jeden z regionów klimatycznych Polski, ustalony na podstawie kilku obserwacji podstawowych komponentów klimatu, z których najważniejszymi są: średnie temperatury, wielkość opadów, siła i kierunek wiatrów.

Średnia temperatura roczna w gminie wynosi 7,6°C. Zaś amplituda średnich temperatur pomiędzy najcieplejszym i najchłodniejszym miesiącem wynosi 18°C. Wartości średnich temperatur z blisko trzydziestoletnich obserwacji przedstawia Ryc. 23.

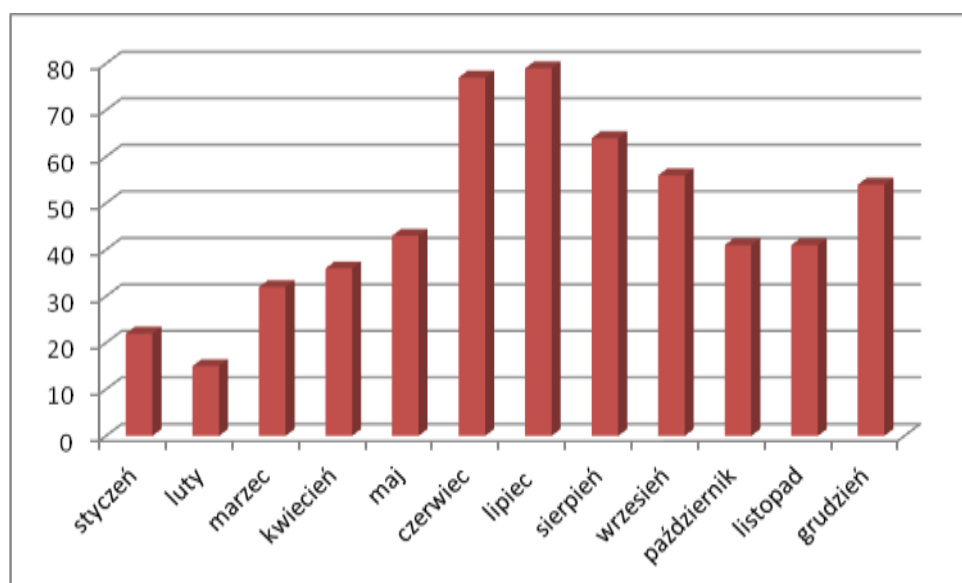

Ryc. 23 Średnie temperatury w miesiącu, w gminie Zawidz

Źródło: dane IMGW.

Długość okresu wegetacyjnego w gminie wynosi 210 – 220 dni, co jest korzystne dla rozwoju upraw.

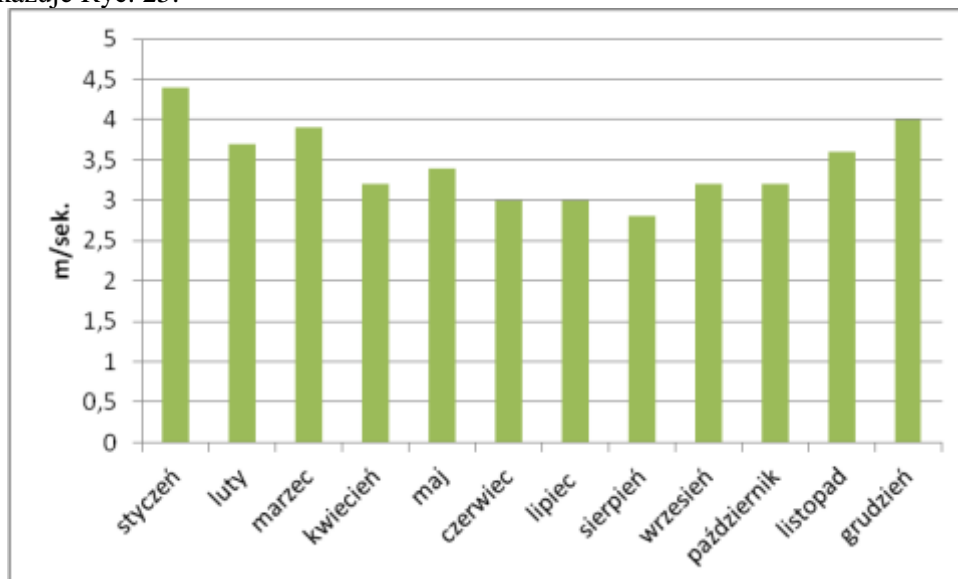
Średnie roczne sumy opadów z wielolecia – 560 mm, wskazują na lekki niedobór wody. Najintensywniejsze opady przypadają, jak w całym kraju na miesiące letnie, najniższe zaś na luty, jednak ich wielkość jest nieco niższa (Ryc. 24).

Ryc. 24 Średnie sumy opadów w gminie Zawidz

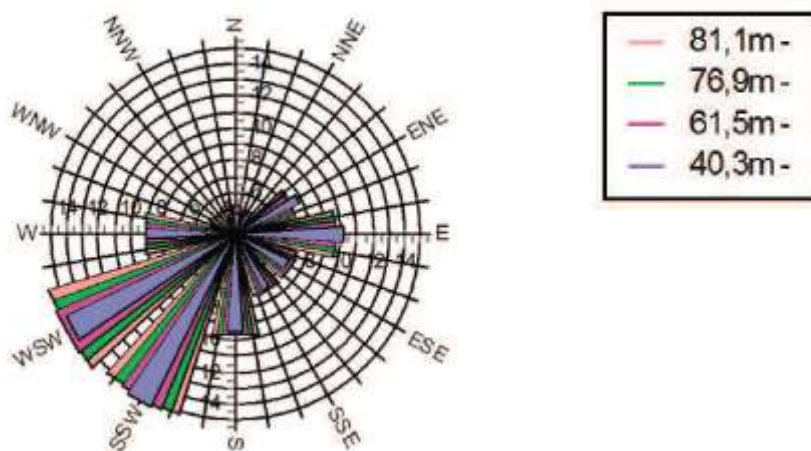
Źródło: dane IMGW.

Wieloletnie pomiary siły i kierunku wiatrów wykonywane przez stacje w Płocku wykazały że dominującym jest wiatr z kierunków południowo-zachodnich – około 50% dni wietrznych (co potwierdziły też pomiary w Druchowie Ryc. 26), a średnia prędkość wiatru to 3,5 m/s. Rozkład siły wiatru pokazuje Ryc. 25.

Ryc. 25 Średnia prędkość wiatru (m/sek.) dla stacji Płock Trzepowo.

Źródło: dane IMGW.

Ryc. 26 Druchowo. Róża wiatrów.

Źródło: dane Eco-logic 2013.

Gmina Zawidz, wzorem sąsiednich gmin Sierpc i Rościszewo jest miejscem potencjalnej lokalizacji elektrowni wiatrowych. Możliwości rozwoju energetyki wiatrowej w gminie są bardzo obiecujące, na co wskazuje jej położenie w uprzywilejowanej pod względem wietrzności części Polski (Ryc. 27). Gmina Zawidz znajduje się w strefie II – o bardzo korzystnych warunkach, które pod względem parametrów wiatru dla potrzeb energetyki wiatrowej ustępują jedynie rejonom nadmorskim i Suwalszczyźnie.

Zawidz

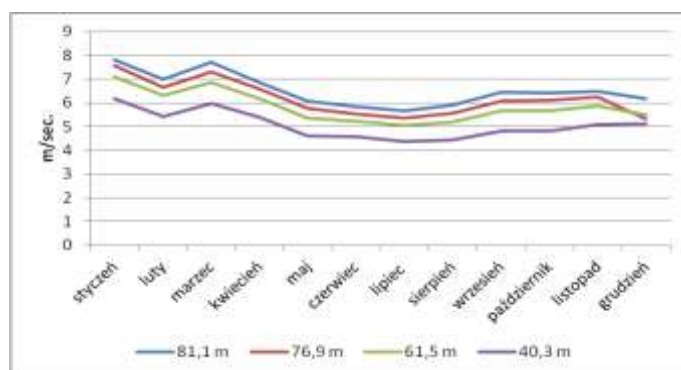
Ryc. 27 Strefy energetyczne warunków wiatrowych w Polsce wg. H. Lorenc

Źródło: H. Lorenc. Strefy energetyczne wiatru

W 2012 r. w miejscowości Druchowo gm. Raciąż (położonej około 1 km na wschód od granicy gminy Zawidz) przeprowadzono pomiary siły i kierunków wiatru celem zbadania warunków dla produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Do tego celu wykorzystano maszt o wysokości 80 m. Pomiary przeprowadzono na czterech wysokościach, dla których średnie prędkości wiatru w miesiącu wynosiły:

- 81,1 m - 6,53 m/sec
- 76,9 m – 6,17 m/sec
- 61,5 m – 5,86 m/sec
- 40,3m – 5,07 m/sec

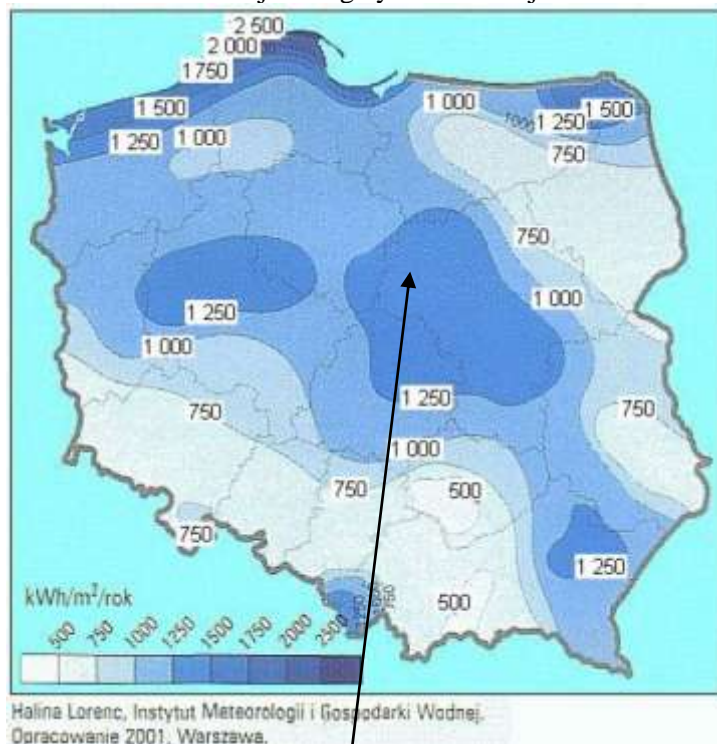
Poniżej, na wykresie (Ryc. 28) przedstawiono uśrednione prędkości wiatru w podziale na miesiące.

Ryc. 28 Druchowo Wyniki pomiaru siły wiatru

Źródło: dane Eco-logic 2013.

Dane z rocznych obserwacji wiatru potwierdzają, że gmina Zawidz posiada duże zasoby energii wiatru. Skorelowanie tych pomiarów z wynikami obserwacji i pomiarów prowadzonych przez IMGW (Ryc. 29) potwierdza trafność zaklasyfikowania obszaru gminy do terenów o bardzo korzystnych warunkach dla rozwoju energetyki wiatrowej.

Zawidz

Ryc. 29 Energia wiatru na wysokości 30 m npg na terenie otwartym.

Źródło: H. Lorenc IMGW.

Czynnikami wspomagającymi prędkość wiatru w gminie Zawidz są:

- równinna rzeźba terenu,
- przewaga pól uprawnych i łąk
- brak większych barier – lasów
- niska, rozproszona zabudowa.

Czynniki te wpływają na niskie parametry szorstkości terenu 0,5 - 1, co zwiększa wydajność wiatru na potrzeby produkcji energii elektrycznej.

4.1.6. Hydrologia

WODY POWIERZCHNIOWE

Teren gminy położony jest na obszarze zlewni dwóch dużych rzek będących dopływami Wisły, płynących poza obszarem gminy: Skrwy i Wkry. Dział wodny jest niezbyt wyraźnie zarysowany w terenie, stanowi go ciąg niewysokich wzniesień moreny dennej oraz wzniesienia wydmowe.

Głównymi rzekami odwadniającymi gminę są Sierpienica na południu i Raciążnica na północy.

Sierpienica jest dopływem Skrwy. Jej całkowita długość 52, 4 km, z czego na teren gminy Zawidz przypada blisko 20 km. Ciekami źródłowymi są Sierpienica Prawa i Lewa, przy czym za ciek główny przyjęto uznawać Sierpienicę Lewą. Źródła rzeki znajdują się w okolicach Bielska. Deniwelacja koryta na terenie gminy wynosi 10 m. Koryto rzeki na całej długości zostało uregulowane.

Północną część gminy odwadnia Raciążnica, dopływ Wkry. Rzeka ta płynie w kierunku wschodnim. Na całym odcinku w gminie Zawidz jej koryto zostało uregulowane i wyprostowane, jego szerokość w rejonie wsi Żabowo wynosi około 2,5 m. Deniwelacja koryta na terenie gminy wynosi zaledwie 3 m. Raciążnica płynie dnem rozległego, zabagnionego obniżenia, zbiera wody z kilkudziesięciu niewielkich cieków oraz kilkudziesięciu rowów melioracyjnych.

Ryc. 30 Raciążnica

Foto: Piotr Fogel

Poziom wody w głównych rzekach na terenie gminy nie podlega stałym pomiarom.

Głównymi zbiornikami wód stojących są torfianki znajdujące się szerokiej dolinie Raciążnicy, brak jest jezior i dużych stawów.

Rzeki i ciek gminy Zawidz posiadają śnieżno-deszczowym reżim. Powoduje to nieregularne przepływy wód, wysokie wczesną wiosną oraz latem i niskie jesienią.

WODY PODZIEMNE

Według podziału regionalnego zwykłych wód podziemnych Polski (Paczyński 1995) teren gminy Zawidz położony jest w granicach regionu I – warszawskiego (środkowomazowieckiego), subregionu pojeziernego.

W gminie występują dwa poziomy wodonośne: trzeciorzędowy i czwartorzędowy, z czego głównym poziomem użytkowym jest poziom czwartorzędowy. Główny czwartorzędowy poziom występuje na głębokości 40-150 m. Potencjalna wydajność studni tego poziomu wynosi 1300-1600 m³/d. Gmina eksploatuje zasoby wód kategorii „B” z głębokości 41-48 m, w miejscowości Zalesie oraz z głębokości 60-62 m w Zawidzu Kościelnym. Trzeciorzędowe piętro wodonośne jest słabo rozpoznane, występuje w osadach piaszczystych, głównie miocenu i oligocenu na głębokości poniżej 150 m. Trzeciorzędowe utwory wodonośne mają charakter poziomu użytkowego o znaczeniu podrzędnym.

Warunki geologiczne nie sprzyjają przepuszczalności i infiltracji wód. Stąd gmina, szczególnie w środkowej i północnej części bogata jest w wody podskórne, których poziomem wodonośnym pozostają gliny zwałowe zlodowacenia środkowopolskiego, bądź ily pochodzące z okresu zlodowacenia północnopolskiego. Pierwszy poziom wód gruntowych, występuje płytko, pod powierzchnią. Strefa ta obejmuje zbiorniki wód gruntowych w utworach czwartorzędowych budujących dno dolin Sierpienicy i Raciążnicy oraz większą część wysoczyzny. Wody gruntowe - podskórne na tym obszarze utrzymują się w cienkich piaszczystych osadach głównie plejstoceńskich oraz torfach powstałych w okresie holocenu. Wody z obu poziomów kontaktują się ze sobą tworząc wspólny poziom o swobodnym zwierciadle. Głębokość występowania zwierciadła wody gruntowej

w obrębie tej strefy wiąże się ściśle z ukształtowaniem terenu i waha się od 0,5 m w dolinie Raciążnicy do 3 m głębokości na południu gminy. Zwierciadło wód gruntowych ulega wahaniom zależnym od wielkości i intensywności opadów atmosferycznych.

Teren gminy znajduje się w obrębie trzeciorzędowego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 215 „Subniecka Warszawska”. Jest to zbiornik o charakterze porowym, o szacunkowych zasobach dyspozycyjnych 250 tys. m³/d i średniej głębokości ujęcia wód podziemnych 160 m.

4.1.7. Flora

Badania terenowe flory na całym obszarze gminy Zawidz prowadzono 2013 r. Skład gatunkowy roślin na terenie gminy jest zbliżony do występujących na terenie innych gmin środkowej części kraju, ale nieco uboższy z powodu małego udziału lasów oraz gruntów zadrzewionych i zakrzewionych (11%) i intensywnego użytkowania łąk.

Charakter zbiorowisk roślinnych zależy od sposobu wykorzystania terenu. Największe obszarowo są zbiorowiska roślinności ruderalnej oraz segetalnej, pozostające w użytkowaniu rolniczym. Są to głównie pola uprawne. W obrębie terenów odłogowanych lub wykorzystywanych jako użytki zielone, wzdłuż cieków wodnych i w obniżeniu dolinnym Raciążnicy występują zbiorowiska łąk i pastwisk, cechuje je niska różnorodność gatunkowa ze względu na silne przenawożenie terenu. Zaniedbane obszary w gminie (np. PGR Kosemin), tereny przydrożne porasta roślinność synantropijna.

W trakcie wizji terenowych wykryto tylko 4 gatunki roślin objętych częściową ochroną prawną (bluszcz, kalina, kruszyna, kocanka piaszkowa) oraz kilka gatunków porostów. Drzewostany leśne są tworzą typowe gatunki drzew nizinnych (sosna, olsza czarna, brzoza, dąb, rzadziej grab, buk /sadzony/ wiąz, osika, klon, świerk, modrzew, robinia akacjowa). Lasy porastają głównie tereny ze słabymi glebami (wytworzonymi na piaskach albo zabagnionymi). Wiek drzew w lasach najczęściej nie przekracza 40-60 lat i brak drzew o wymiarach pomnikowych. Zadrzewienia śródpolne i łąkowe składają się głównie z brzozy, olszy, sosny, osiki i wierzb ze śladowymi domieszkami innych gatunków. Z upływem czasu różnorodność lasów i zadrzewień rośnie i pojawiają się (powinny się pojawić) nowe gatunki rzadkie i chronione. Lasy Państwowe przyjęły dla bagien śródleśnych i oczek wodnych położonych w lasach zasady gospodarowania takie, jak stosuje się dla użytków ekologicznych, co ogranicza do minimum ingerencję w skład gatunkowy.

4.1.8. Fauna

Charakterystykę fauny na terenie gminy Zawidz przeprowadzono w oparciu o szczegółowe badania terenowe przeprowadzone na całym obszarze gminy prowadzone w I połowie 2013 r. Dane te uzupełniają opublikowane wyniki badań i obserwacji innych zespołów prowadzone we wcześniejszych latach. Z przeprowadzonych obserwacji oraz z materiałów źródłowych wynika wyraźna dysproporcja w bogactwie fauny pomiędzy północną i południową częścią gminy. Bardziej wartościowa pod względem liczebności i składu gatunkowego (różnorodności) jest północna część gminy.

Ssaki

Liczba gatunków ssaków, stale obecnych na terenie gminy Zawidz wynosi 22, z czego 8 zaobserwowanych przez zespół projektowy studium. Spośród wszystkich gatunków: 6 objętych jest ochroną gatunkową ścisłą: jeź wschodni, wiewiórka, karlik malutki, karlik większy, mroczek późny, nocek (*Myotis* sp.), 4 objęte ochroną częściową: kret, badylarka, bóbr, wydra i 11 pod ochroną łowiecką: zając szarak, lis, jenot, borsuk, kuna leśna, tchórz, norka amerykańska, dzik, jelen szlachetny, łoś, sarna. Żadnej formie ochrony nie podlega nornica ruda. Bardzo prawdopodobne jest występowanie na terenie gminy kilkunastu kolejnych gatunków ssaków, szczególnie z rodzin nornikowatych i myszowatych, spotykanych w podobnym środowisku w innych gminach woj. mazowieckiego. Bóbr i wydra są gatunkami wymagającymi ochrony na podstawie Dyrektywy Siedliskowej UE, ale nie należą obecnie do gatunków zagrożonych w Polsce.

Ptaki

Na terenie gminy stwierdzono w ostatnich latach występowanie 121 gatunków ptaków, w tym 95 gatunków zaobserwowanych przez zespół projektowy studium. Spośród wszystkich gatunków ptaków obserwowanych w gminie Zawidz, 21 gatunków wymienionych w załączniku I Dyrektywy Ptasiej wymaga szczególnej ochrony na podstawie prawa ochrony przyrody UE, włącznie z siedliskami, w których typowo występują. Do chronionych na podstawie prawa unijnego należą, lęgowe i prawdopodobnie lęgowe na terenie gm. Zawidz: bocian biały, żuraw, derkacz, kropiatka, błotniak stawowy, błotniak łąkowy, dzięcioł czarny, świergotek polny, gąsiorek, lerka, jarzębatka i ortolan oraz migrujące: gęś białoczelna, orlik krzykliwy, bocian czarny, błotniak zbożowy, trzmielojad, kania czarna, sokół wędrowny, siewka złota, batalion.

Na terenie gminy występuje 14 gatunków "priorytetowych" - uznanych za zagrożone w skali Niziny Mazowieckiej⁶ i 8 gatunków umieszczonych w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt (2001). Pod względem liczby wykrytych gatunków ptaków gmina Zawidz znajduje się powyżej średniej dla 12 badanych podobną metodyką gmin woj. mazowieckiego (śr. 117). Poniżej zaś średniej pod względem liczby gatunków zagrożonych i szczególnie chronionych (śr. 16 gat.).

Niektóre gatunki lęgowe na terenie gminy mają stałe i łatwo wykrywalne miejsca lęgu (np. bocian biały), inne zakładają nowe gniazda co roku w obrębie tego samego rewiru o powierzchni kilkadziesiąt do kilkuset ha (błotniaki), kolejne użytkują naprzemiennie kilka gniazd (nadrzewne szponiaste), a jeszcze inne nie są przywiązane do konkretnego terenu. Wykrycie wszystkich gniazd rzadkich gatunków nie jest możliwe, a nawet nie jest celowe i może naruszać przepisy o ochronie przyrody - do celów naukowych i planistycznych wystarczająca jest kategoria "gniazdowanie prawdopodobne".

Teren gminy jest ważnym korytarzem migracyjnym: np 13.04.2013 przy optymalnej dla migracji pogodzie na transekcie Milewko – Włostybory w ciągu 2 godzin obserwowano przelot ponad 2150 gęsi białoczelnych i zbożowych. Przelot odbywał się na wysokości ok 30-100 nad poziomem terenu. Gęsi i żurawie zatrzymują się na odpoczynek w dolinie Raciążnicy na wysokości Zawidza i Żabowa.

W gminie występuje 5 gatunków ptaków lęgowych z programu rolno-środowiskowego (pakiet 4.1) Są to: błotniak łąkowy, derkacz, czajka, rycyk, krwawodziób. Gatunki te są związane z łąkami świeżymi i wilgotnymi (rzadziej polami), zwykle użytkowanymi rolniczo jako łąki i pastwiska - istotne dla wymienionych ptaków jest występowanie niskiej i średnio-wysokiej roślinności zielnej (co osiąga się koszeniem lub wypasem) oraz lokalnych okresowych przewodnień/zabagnień.

Gady

Nie udało się uzyskać danych o gadach występujących na terenie gminy ani w trakcie wizji terenowej, ani w zasobach bibliograficznych. Brak również takich danych w opracowywanym obecnie Atlasie Płazów i Gadów Polski. Niemniej jednak bardzo prawdopodobne jest występowanie przynajmniej najpospolitszych gatunków jak padalec, zwinka i zaskroniec, których stanowiska są znane z terenów otaczających.

Płazy

Stwierdzono 8 gatunków płazów objętych ochroną ścisłą (ropucha szara, żaba jeziorkowa, żaba wodna, żaba trawna, żaba moczarowa, rzekotka drzewna, kumak nizinny, huczek ziemny), które zasiedlają nawet niewielkie zbiorniki wodne. Prawdopodobne jest wykrycie kolejnych gatunków z tej grupy. Jedną z najważniejszych ostoi płazów jest zbiornik na wschód od Milewa. Kumak nizinny (obserwowany na łąkach nad Raciążnicą na wysokości Zawidza) jest gatunkiem wymagającym szczególnej ochrony na podstawie dyrektywy siedliskowej UE.

Bezkręgowce:

Obserwowano 4 gatunki chronionych trzmieli. Bardzo prawdopodobne jest występowanie rzadkich i chronionych chrząszczy, motyli (związanych z łąkami suchymi i wilgotnymi oraz ugorami) jak również ważek, związanych z ciekami i niewielkimi zbiornikami wodnymi.

Ogólna ocena walorów fauny gminy Zawidz. Krajobraz gminy Zawidz jest typowy, niemal wzorcowy dla Niziny Mazowieckiej, szczególnie jeśli chodzi o część północną, objętą OChK "Równina

⁶ Kot i Dombrowski 2001

Raciąska". Jest to "krajobraz kulturowy", to znaczy mozaika łąk, pól i lasów, która odznacza się większą różnorodnością biologiczną, niż jednolity pod względem gatunków i wieku obszar leśny. Wiąże się z tym występowanie charakterystycznych gatunków zwierząt związanych ze środowiskiem polno-łąkowym i leśno-zaroślowym. Wiele stanowisk rzadkich i chronionych gatunków zwierząt znajduje się również w części południowej, nie objętej żadną formą ochrony (głównie w pobliżu rzeki Sierpienicy). Dotychczasowa wiedza o przyrodzie gminy jest daleka od pełnej i wymaga ciągłej aktualizacji oraz monitoringu. Wstępne dane sugerują, że "Dolina Raciążnicy" może spełniać kryteria ilościowo-jakościowe systemu Natura 2000, ale nie były w tym zakresie prowadzone szczegółowe badania. Przez gminę przebiega szerokim frontem korytarz migracyjny ptaków (np. gęsi, żurawi, siewkowatych, szponiastych - jak myszołowy, błotniaki), ciągnący się od Dolnego Śląska, przez Kujawy i Północne Mazowsze na Podlasie. Obecność tego ciągu migracyjnego może okresowo (wiosna/jesień) powodować konflikt z funkcjonowaniem farm wiatrowych, planowanych w południowej części gminy. Być może problem ten da się ograniczyć przez stworzenie programu monitorowania migracji ptaków na poziomie powiatowym albo lepiej wojewódzkim.

4.2. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE – ZAGROŻENIA

Degradacja powierzchni ziemi

Na terenie gminy nie prowadzi się wydobywania kopalin na skalę przemysłową. Wyrobisko poeksploatacyjne, podlegające naturalnej sukcesji, znajduje się w północnej części sołectwa Jaworowo Kolonia. Pozyskiwanie kruszywa na „własne potrzeby” odbywa się w kilku miejscach i towarzyszy wydomom śródlądowym, głównie w północnej i północno-wschodniej części gminy. W większości są to niewielkie powierzchniowo wyrobiska poniżej 0,2 ha.

Przekształcenia powierzchni ziemi związane są głównie z procesami budowlanymi. Ze względu na niewielki ruch budowlany w gminie skala zjawiska jest znikoma.

Zanieczyszczenie gleb

Gleby w gminie Zawidz są intensywnie wykorzystywane do celów rolniczych, stąd presja na przekształcanie ich jest wysoka. Podlegają one więc zarówno degradacji chemicznej, jak i fizycznej, poprzez niewłaściwe rolnicze użytkowanie lub zasklepienie będące skutkiem rozwoju osadnictwa. Postępujące przekształcenia gleb owocują degradacją profilu glebowego, głównie wierzchniej żyznej warstwy bogatej w humus.

Głównymi czynnikami wywołującymi w ostatnich dziesięcioleciach degradację gleb, a więc walorów przyrodniczych rolniczej przestrzeni produkcyjnej były m.in.:

- chemizacja rolnictwa,
- zanieczyszczenie gleb wywołane składowaniem obornika i wylewaniem gnojowicy na pola,
- intensyfikacja upraw,
- wprowadzanie obcych biogeograficznie odmian roślin i zwierząt,
- prowadzone prace odwodnieniowe połączone z niszczeniem szaty naturalnej flory oraz regulowanie koryt cieków,
- zmniejszanie retencji wodnej dolin i przyspieszanie tempa odpływu wód powierzchniowych.

Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych

Na terenie gminy Zawidz nie występują źródła zanieczyszczeń o charakterze przemysłowym. Wobec powyższego zidentyfikować można dwie grupy źródeł będących zanieczyszczeniami dla wód. Głównym zagrożeniem dla jakości wód powierzchniowych w gminie Zawidz jest spływ azotu oraz biogenów z pól do wód gruntowych i powierzchniowych. Na terenie gminy Zawidz zgodnie z *rozporządzeniem Dyrektora RZGW Nr 4/2012 z dnia 10 lipca 2012 r. w sprawie określenia wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych...*⁷ określono obszary szczególnie narażone na

⁷ Pełna nazwa aktu brzmi: *Rozporządzenie Dyrektora RZGW Nr 4/2012 z dnia 10 lipca 2012 r. w sprawie określenia wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł*

zanieczyszczenia związkami azotu pochodzenia rolniczego, z których należy ograniczyć odpływ azotu ze źródeł rolniczych do wód. Znajdują się one w południowej części gminy, w której udział gruntów ornych jest wysoki i dotyczą wsi: Chabowo, Gołocin, Grąbiec, Gutowo Górki, Gutowo Stradzyno, Jeżewo, Kęsice, Kosmaczewo, Kowalewo Nowe, Krajewice Małe, Majki Małe, Makomazy, Mańkowo, Milewko, Młotkowo Wieś, Ostrowy, Rekowo, Słupia, Zalesie, Żytowo.

Drugim, ważnym źródłem zanieczyszczeń dla wód powierzchniowych jest zabudowa, głównie zagrodowa, na terenach nie objętych systemem kanalizacji. W szczególności dotyczy to gospodarstw specjalizujących się w hodowli.

Opisane źródła zanieczyszczeń sprawiają, że stopień czystości wód Sierpienicy, w górnym odcinku zaliczono do V klasy, a w środkowej części zlewni woda posiada charakter nawet III klasy jakości.

Raciążnica, w swoim górnym odcinku, prowadziła wody zaliczone do IV klasy czystości⁸. Aż 3 wskaźniki pomiarowe znajdowały się w V klasie czystości i 5 wskaźników w IV klasie czystości.

Podstawowym zagrożeniem dla stanu wód podziemnych, głównie dla I i II poziomu wodonośnego jest niewielkie w porównaniu do potrzeb rozwiązanie problemu gospodarki ściekowej, zaledwie 11% mieszkańców gminy korzysta z kanalizacji. Wobec intensyfikacji produkcji roślinnej i co ważniejsze zwierzęcej do wód podziemnych przenikają zanieczyszczenia mikrobiologiczne i biogenne.

W gminie Zawidz brak jest dużych zakładów produkcyjnych i usługowych, których profil działalności stwarzałby zagrożenie dla wód podziemnych.

Według monitoringu wód podziemnych przeprowadzonego przez Państwowy Instytut Geologiczny dla potrzeb WIOŚ w 2007 r. wody podziemne na terenie gminy zostały zakwalifikowane do III klasy jakości wód (wody zadowalającej jakości). Punkt pomiarowy znajdował się w Sierpcu. Przekroczony został wskaźnik klasy czwartej dla żelaza.

Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego

O jakości powietrza atmosferycznego na obszarze gminy decydują przede wszystkim emisje zanieczyszczeń. Główne źródła powstawania zanieczyszczeń powietrza to:

Źródła punktowe: zakłady produkcyjne (charakteryzują źródła emisji na dużej wysokości – kominy kotłowni), paleniska gospodarstw domowych, kotłownie indywidualne, niewielkie przedsiębiorstwa i zakłady produkcyjno-usługowe będące źródłem tzw. niskiej emisji. Zanieczyszczenie utrzymuje się na obszarze zainwestowanym i w jego najbliższej okolicy. Emisja niska charakteryzuje się dużą uciążliwością, zwłaszcza w okresach bezwietrznych znacznie pogarsza warunki fitosanitarne. Emisja zanieczyszczeń z tych obiektów powoduje zwiększenie obecności w powietrzu SO₂, NO₂ i pyłu opadającego. Wzrost zanieczyszczenia notuje się w okresie grzewczym. Wysoka emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych z tych źródeł jest wynikiem spalania węgla niskiej jakości, o dużej zawartości siarki i pyłów oraz niską sprawnością energetyczną palenisk.

Źródła linowe - głównie zanieczyszczenia komunikacyjne. Wielkość emisji związanej z transportem zależy przede wszystkim od kategorii drogi, ilości poruszających się pojazdów i ich stanu technicznego. Ruch samochodowy znacznie się zwiększa w okresie wakacyjnym. Duże natężenie ruchu może powodować wzrost emisji zanieczyszczeń obejmującą tlenki azotu, węglowodory, pyły, tlenek węgla, dwutlenek siarki, ale również benzenu, formaldehydu;

Źródła powierzchniowe, o charakterze zanieczyszczeń rolniczych. Wielkość emisji ta ma charakter okresowy, związany z odsłonięciem gleby i poddanie jej wierzchniej warstwy procesom eolicznym, główne deflacji i akumulacji. Wzrost zanieczyszczenia dotyczy głównie pyłów.

rolniczych oraz obszarów szczególnie narażonych, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć na terenie województwa mazowieckiego.

⁸ Pomiaru dokonano poza gminą Zawidz 4 km, w górę rzeki od Raciąża, punkt pomiarowo-kontrolny Dezerty Pustki.

Przekształcenie szaty roślinnej

Szata roślinna w zdecydowanej większości jest zsynantropizowana. Dominują rośliny uprawne, a na terenach niezagospodarowanych segetalne i ruderalne. Istniejące zbiorowiska roślinności naturalnej narażone są na :

- wypieranie zbiorowisk naturalnych i półnaturalnych przez zbiorowiska synantropijne,
- zanik gatunków rzadkich i chronionych,
- introdukcję – wprowadzanie nowych, obcych, konkurencyjnych gatunków,
- niski stan wód gruntowych i opadów,
- zanieczyszczenia.

Najmniejszą odpornością na użytkowanie na terenie gminy charakteryzują się zbiorowiska wilgotne. Znajdują się one przede wszystkim w dolinie Raciążnicy oraz częściowo w dolinie Sierpienicy.

Zbiorowiska leśne narażone są na dwojakie zagrożenia: abiotyczne oraz antropogeniczne.

Do grupy zagrożeń abiotycznych występujących na terenie gminy zaliczyć należy: niedobór opadów, gwałtowne wiatry oraz okiślenie powodujące powstawanie śniegołomów, a także wczesne i późne przymrozki. Z powodu deficytu wilgotności wywołanego często długotrwałym brakiem opadów i obniżaniem się poziomu wód gruntowych przy jednoczesnym występowaniu wysokich temperatur, obserwuje się nadmierne wydzielanie posuszu.

Kolejną grupą zagrożeń są czynniki antropogeniczne: zanieczyszczenie powietrza, niewłaściwa gospodarka odpadami, zagrożenia związane z infrastrukturą komunikacyjną oraz działalnością rolniczą, a także zagrożenie pożarowe.

Przekształcenie świata zwierzecego

Największym zagrożeniem dla świata zwierząt są zmiany środowiskowe wywołane gospodarczą działalnością człowieka, zmierzającą do coraz lepszego wykorzystania gruntów. Wiąże się to często ze zmianą charakteru siedlisk, co ma istotny wpływ na liczbę gatunków i stan liczebny populacji zwierząt.

Jednym z zasadniczych działań zagrażających bytowaniu wielu grup zwierząt jest osuszanie terenów podmokłych i torfowiskowych oraz regulacja rzek Sierpienicy i Raciążnicy.

Fauna gminy jest silnie zdeterminowana przez przekształcenia antropogeniczne. Dotyczy to zarówno zwierząt zamieszkujących tereny doliny Raciążnicy, jak również pozostałe obszary gminy. Zagrożeniem dla nich jest przerwanie lokalnych korytarzy migracyjnych, w szczególności dotyczy to bariery jaką stanowi droga wojewódzka nr 561 ale także droga krajowa nr 10.

Emisja hałasu

Za główne źródła hałasu na terenie gminy należy uznać szlaki komunikacyjne w tym przede wszystkim drogę krajową nr 10 oraz drogę wojewódzką nr 561.

Emisja hałasu pól elektromagnetycznych

Źródłem pól elektromagnetycznych występującym na omawianym terenie są stacje bazowe telefonii komórkowej.

4.3. LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Lasy z terenu gminy Zawidz znajdują się na obszarze Nadleśnictwa Płock, podlegają Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Łodzi. Zadania związane z prowadzeniem gospodarki leśnej w gminie realizują Leśnictwo Osiek Włostybory i Petrykozy.

Lesistość

Wskaźnik lesistości⁹ w gminie wynosi 9,6%. Wartość ta daje gminie 5 lokatę wśród 6 gmin należących do powiatu sierpeckiego. Lesistość w powiecie wynosi 13,50%, zaś w województwie mazowieckim osiąga - 22,80%. Występowanie gleb o wysokiej produktywności rolniczej nie skłania do zalesiania gruntów rolnych.

Struktura własności

W strukturze własności największy udział stanowią lasy będące własnością Skarbu Państwa – 58,39%, zajmując powierzchnię 1052,5 ha. Lasy prywatne zajmują łącznie 750 ha, co stanowi 41,61% powierzchni lasów w gminie. Największe zwarte kompleksy leśne należą do obrębów: Osiek Włostybory i Osiek, Jaworowo Kłódź, Jaworowo Lipa, Jaworowo Kolonia Jaworowo Jastrzębie, Budy Piaseczne i Budy Milewskie oraz północne obszary Zgagowo Wsi oraz Zawidza Kościelnego i Zawidza Małego jak również w sołectwach: Szumanie Pustoły oraz Petrykozy i Rekowo.

Struktura siedliskowa

Wśród *lasów państwowych* przeważającymi zbiorowiskami leśnymi są: bór świeży (ok. 55% powierzchni leśnej), bór mieszany świeży (ok. 25% powierzchni leśnej) oraz las mieszany świeży (ok. 10%).

Dominującymi zbiorowiskami leśnymi w *lasach należących do osób prywatnych* są natomiast: bór świeży, bór mieszany świeży, ols oraz las mieszany świeży i las mieszany wilgotny.

Struktura siedliskowa lasów gminy wskazuje na to, iż są one bogate pod względem różnorodności biologicznej oraz cenne z przyrodniczego punktu widzenia.

Struktura gatunkowa

Gatunkiem dominującym jest sosna, która stanowi ponad 70% składu gatunkowego lasów w gminie. Sosna występuje na wszystkich typach siedliskowych lasu. Poza nią wśród gatunków dominujących występuje: brzoza, olsza oraz dąb. Obecne działania Lasów Państwowych dążą do dostosowania składów gatunkowych lasów do panujących warunków siedliskowych. Takie działania nie są podejmowane w przypadku lasów prywatnych.

Lasy ochronne

Dla obszarów leśnych będących własnością Skarbu Państwa został opracowany Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Płock, który wskazał powierzchnie lasów uznanych jako ochronne. Wskazane lasy ochronne zostały zakwalifikowane jako *lasy wodochronne*. Na terenie gminy mają one powierzchnię ok. 390 ha. W lasach ochronnych prowadzi się gospodarkę leśną zapewniającą utrzymanie spełnianych funkcji ochronnych.

4.4. ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Charakterystyka warunków klimatycznych

Rozwojowi rolnictwa w gminie sprzyja długi okres wegetacyjny, który wynosi średnio ok. 210 dni, przy czym średnia dla Polski to 200 dni. Przeciętne dla rozwoju produkcji rolnej na obszarze gminy są warunki termiczne, średnia roczna temperatura wynosi tutaj 7,6°C. Niskie roczne sumy opadów atmosferycznych około 560 mm, przy średniej z wielolecia 600 mm jak również ilość dni pogodnych w roku wynoszący – 50 ograniczają możliwości upraw niektórych, bardziej wymagających pogodowo roślin w gminie.

Charakterystyka rolniczej przydatności gleb

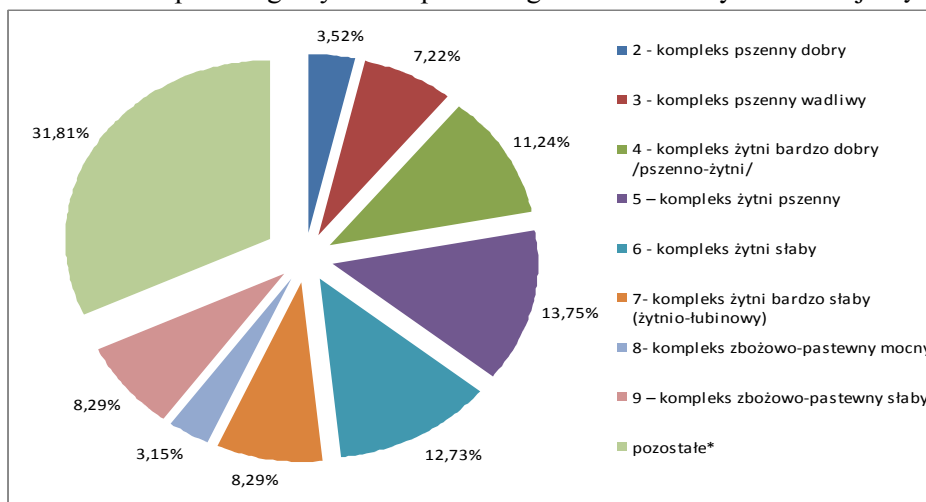
Kompleksy rolniczej przydatności gleb

Na przydatność rolniczą gleb składa się wiele czynników związanych bezpośrednio z właściwościami fizycznymi gleby (właściwości skały macierzystej – uziarnienie, zasobność w składniki odżywcze, odczyn, zawartość próchnicy), jak i środowiska (rzeźba terenu, stosunki wodne, agroklimat). Na podstawie analizy wszystkich tych czynników ustalana jest przynależność

⁹ Dane z GUS BDL 2011

poszczególnych gleb do kompleksów rolniczej przydatności. Podział ten został opracowany przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG).

Procentową strukturę kompleksów rolniczej przydatności gleb na terenie gminy Zawidz prezentuje Ryc. 31, a rozmieszczenie poszczególnych kompleksów glebowo-rolniczych wskazuje Ryc. 21.

Ryc. 31 Struktura kompleksów rolniczej przydatności gleb

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z IUNG w Puławach
 Klasy bonitacyjne użytków rolnych

Miarą jakości gleb są klasy bonitacyjne. Gleby wysokich klas bonitacyjnych I-III zajmują ok. 8,53% powierzchni całej gminy. Występują one przede wszystkim w środkowej i południowej jej części (Ryc. 22). Zdecydowanie przeważają gleby klasy bonitacyjnej IV i V. Warunki glebowe do produkcji rolnej na obszarze gminy Zawidz można określić jako dobre, co sprzyja rozwojowi rolnictwa.

Charakterystyka rzeźby terenu pod względem przydatności rolniczej

W gminie występuje korzystne dla produkcji rolnej ukształtowanie terenu. Tereny użytkowane rolniczo charakteryzują się przeważnie płaską rzeźbą, co sprzyja prowadzeniu prac polowych. Nie wymaga to ponoszenia dodatkowych kosztów uprawy, związanych z gospodarowaniem na terenach o dużych nachyleniach. Spadki na większości obszaru gminy nie przekraczają 5 stopni.

Wpływ warunków środowiskowych na produkcję rolniczą – podsumowanie

W celu dokonania zbiorczej charakterystyki rolniczej przestrzeni produkcyjnej IUNG dokonał waloryzacji tejże przestrzeni dla wszystkich gmin w Polsce¹⁰. W 2003 roku opracowano w IUNG waloryzację według obecnego podziału administracyjnego w wersji cyfrowej. Waloryzacja ta obejmuje następujące elementy środowiska przyrodniczego: gleby, agroklimat, rzeźbę terenu oraz warunki wodne.

Tabela 2 Wartość wskaźnika bonitacji wg. IUNG

OBSZAR	WSKAŹNIK BONITACJI				OGÓLNY WSKAŹNIK JAKOŚCI ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ
	JAKOŚCI I PRZYDATNOŚCI ROLNICZEJ GLEB	AGROKLIMATU	RZEŻBY TERENU	WARUNKÓW WODNYCH	
gmina wiejska Zawidz	40,01	9,2	4,7	3,4	57,4
powiat sierpecki	39,2	9,2	4,6	2,9	56,0
województwo mazowieckie	43,1	9,7	4,1	3,0	59,9
Polska	49,5	9,9	3,9	3,3	66,6

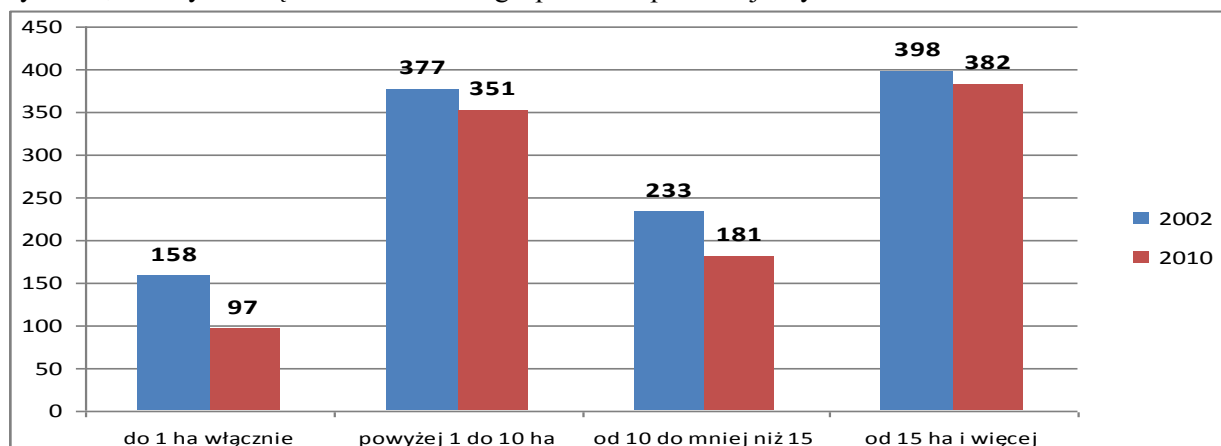
¹⁰ Praca zbiorowa pod red. T. Witka "Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej Polski według gmin" Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa, Puławy 1994, seria A-57

Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej w gminie Zawidz jest dobra, co potwierdza wartość ogólnego wskaźnika jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej wynosząca 57,4 pkt (Tabela 2 Wartość wskaźnika bonitacji). Gmina ta znajduje się w czołówce gmin powiatu sierpeckiego. Jednak plasuje się poniżej wartości ogólnego wskaźnika dla Mazowsza oraz dla całego kraju.

Użytkowanie gruntów

Sposób zagospodarowania terenów gminy Zawidz potwierdza jej rolniczy charakter. Według danych Starostwa Powiatowego w Sierpcu ok. 84% powierzchni gminy stanowią użytki rolne. Wśród użytków rolnych dominują grunty orne, stanowiąc 73% ich powierzchni oraz użytki zielone (27% powierzchni użytków rolnych).

Według danych z Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego w 2002 r. oraz 2010 r. ogólna liczba gospodarstw na terenie gminy maleje. W 2010 r. na terenie gminy zarejestrowanych było 1011 gospodarstw rolnych, z czego 914 o powierzchni powyżej 1 ha. Największy udział stanowią gospodarstwa średnie o powierzchni powyżej 15 ha. Obecnie udział najmniejszych gospodarstw wynosi 9,6%. Dynamikę zmian wielkości gospodarstw prezentuje Ryc. 32.

Ryc. 32 Liczba gospodarstw rolnych wg powierzchni

Źródło: Zestawienie własne na podstawie danych z BDL GUS

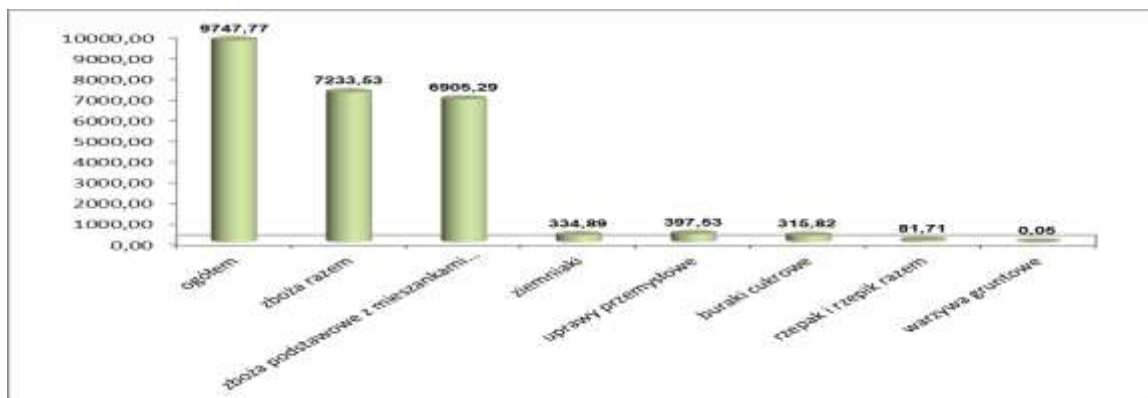
Struktura produkcji rolnej¹¹

Produkcja roślinna

W 2010 roku 929 gospodarstw rolnych na 1011 (czyli ponad 91%) zajmowało się uprawą roślin. W porównaniu z rokiem 2002 r. nastąpił spadek o ok. 14% w liczbie gospodarstw zajmujących się zasiewami (o 158 szt.). Najwięcej gospodarstw (903) zajmowało się uprawą zbóż, ziemniaków (492) oraz uprawami przemysłowymi (110). Tylko 4 gospodarstwa uprawiały produkcyjnie warzywa gruntowe.

W gminie w roku 2010 przeważała uprawa zbóż, która zajmowała ponad 7233 ha zasiewów, w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi – 6905 ha, kolejne pozycje zajmowały uprawy przemysłowe: buraki cukrowe – 315 ha, rzepak i rzepnik – 81 ha. Uprawa warzyw gruntowych jest bardzo niewielka i zajmuje powierzchnie ok. 0,5 ha (Ryc. 33).

¹¹ Dane pochodzą z Powszechnego Spisu Rolnego 1996, 2002, 2010.

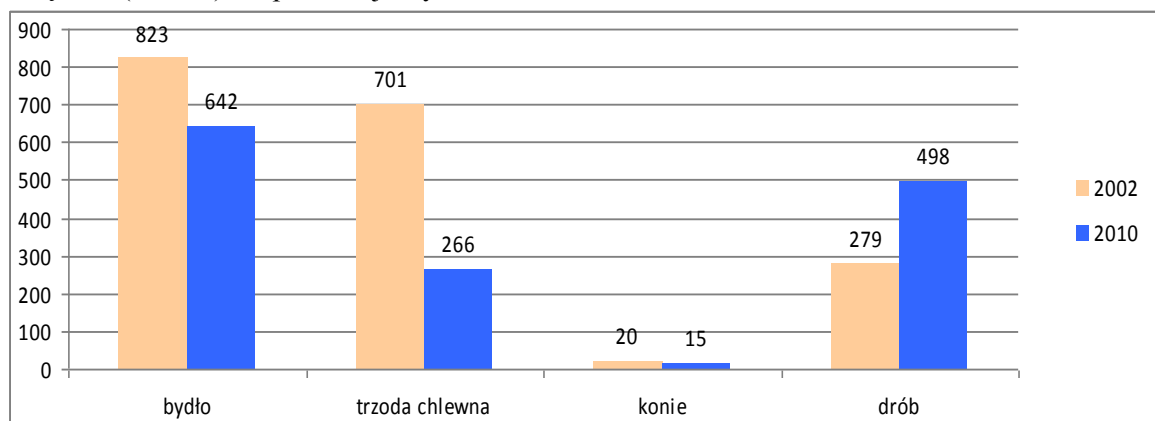

Ryc. 33 Powierzchnia zasiewów wybranych upraw (ha)

Źródło danych: Spis Rolny 2010 r. BDL GUS

Produkcja zwierzęca

W 2010 roku 776 gospodarstw rolnych na 1011 (czyli ponad 76%) utrzymywało zwierzęta gospodarskie. W porównaniu z rokiem 2002 r. nastąpił spadek liczby gospodarstw zajmujących się hodowlą o 47 (ok. 6%), co prezentuje Ryc. 34.

Ryc. 34 Liczba gospodarstw wg pogłowia zwierząt gospodarskich w gminie Zawidz

Źródło danych: Spis Rolny 2010 r. i 2002r. BDL GUS

Na terenie gminy nastąpiła w porównaniu z rokiem 2002 zmiana w profilu hodowli zwierzęcej. Obserwuje się ponad 52% wzrost liczby hodowanego drobiu, 28% - bydła (Tabela 3). W 2010 roku na terenie gminy Zawidz gospodarstwa indywidualne wyhodowały 17 334 sztuk zwierząt dużych (wg DJP).

Tabela 3 Pogłowie zwierząt w gminie Zawidz

Pogłowie zwierząt w sztukach									
Data	Drób ogółem	Kurki nioski	Trzoda chlewna	bydło	Trzoda chlewna lochy	krowy	owce	konie	kozy
2010	113462	107521	12203	17206	884	8650	0	29	---
2002	59062	23441	19022	12339	2036	6766	22	23	54

Źródło danych: Spis Rolny 2010 r. i 2002r. BDL GUS

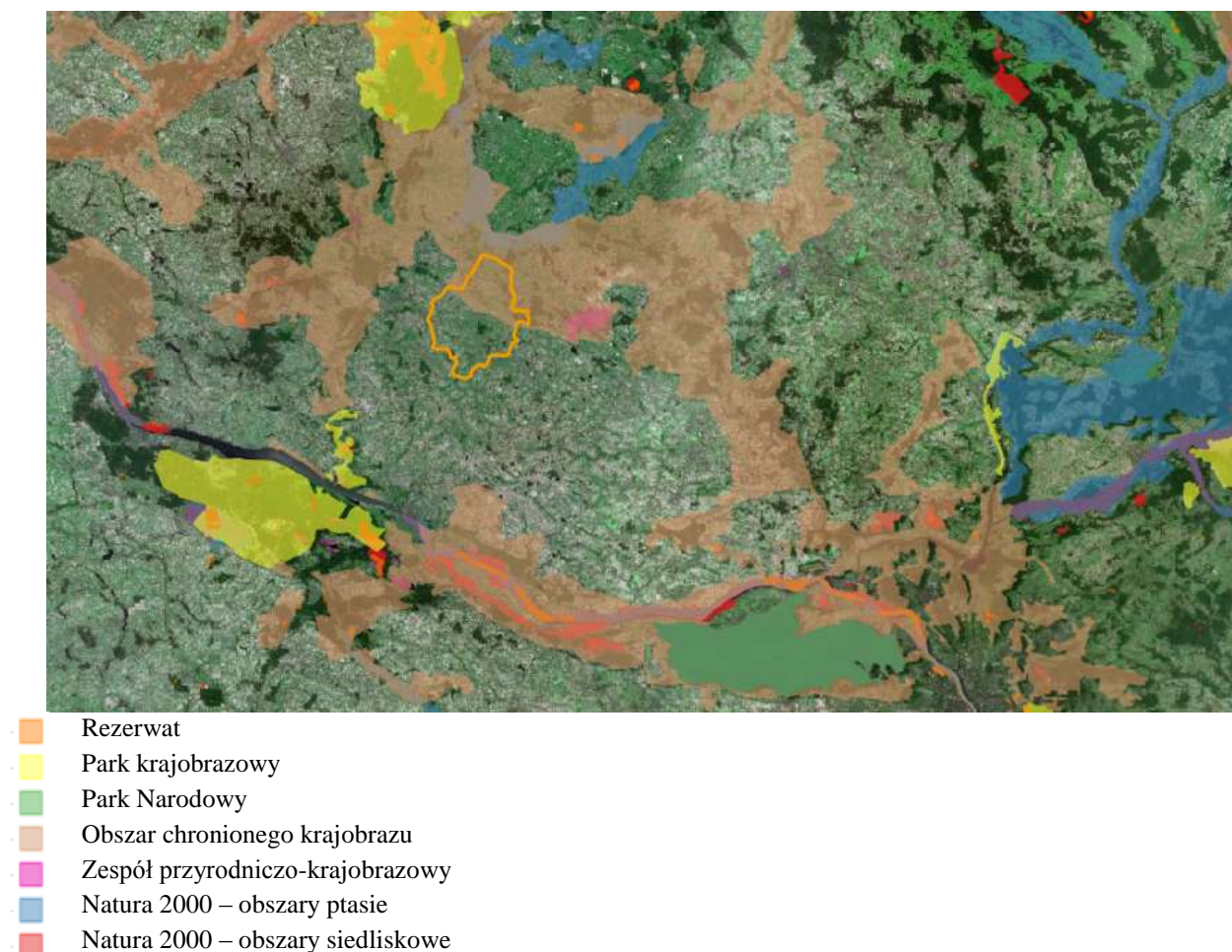
Największe gospodarstwa rolne zajmujące się hodowlą drobiu w gminie Zawidz zlokalizowane są w miejscowościach: Jaworowo Kolonia i Jaworowo Lipa, a duże zagrody nastawione na hodowlę krów i trzody chlewnej znajdują się w miejscowościach: Obory Słupia,

Szumanie, Mańkowo, Stropkowo, Gagowo Wieś, Jaworowo Kolonia, Chlewnie: Jaworowo Lipa i Jaworowo Kolonia.

4.5. WYMOGI OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Powiązania przyrodnicze z otoczeniem

Zawidz jest gminą o typowo rolniczym charakterze, z przewagą terenów otwartych, dlatego też powiązania przyrodnicze zapewniają rozległe obszary pełniące funkcje rolnicze i leśne. Główne powiązania zewnętrzne oparte są dolinach dwóch rzek Sierpienicy na południu gminy oraz Raciążnicy w jej środkowej i północnej części. Rozległa dolina Raciążnicy, jest najcenniejszym przyrodniczo rejonem gminy, objęta jest prawną ochroną przyrody – Obszar Chronionego Krajobrazu Równina Raciąska- od 1988 r. Obszar ten tworzy powiązany jest z innymi OCHK położonymi na pograniczu województwa mazowieckiego i kujawsko-pomorskiego, t.j.: Nadwkrzańskim OCHK, OCHK Międzyrzecze Skrwy i Wkry, OCHK Przyrzecze Skrwy Prawej, OCHK Źródła Skrwy, OCHK Jezioro Skępskie, Zieluńsko-Żegnowski OCHK (Ryc. 35).

Ryc. 35 System powiązań przyrodniczych, formy ochrony przyrody w szerokim otoczeniu gminy Zawidz

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl, 2013

5. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROZEŃ GEOLOGICZNYCH

Na terenie gminy Zawidz nie występują udokumentowane obszary naturalnych zagrożeń geologicznych.

6. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH

Złóża kopalin

Na terenie gminy stwierdzono występowanie koncesjonowanego złoża piasków (złożo „Rzeszotary Gortaty”). Położone jest w północnej części sołectwa Skoczkowo. Perspektywiczne złoża piasków i żwirów w okolicach Milewa. Obszary te zostały wskazane na rysunku „Uwarunkowania”.

Zasoby wód podziemnych

Zawidz leży na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych 215 Subniecka Warszawska. Jest to zbiornik o charakterze porowym w utworach trzeciorzędowych, o szacunkowych zasobach 250 tys. m³/dobę i średniej głębokości ujęcia 160 m.

7. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

Na terenie gminy nie występują tereny i obszary górnicze, wyznaczone na podstawie prawa geologiczne i górnicze.

8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

8.1. ZARYS HISTORII I PRZEMIAN POLITYCZNYCH I ADMINISTRACYJNYCH GMINY

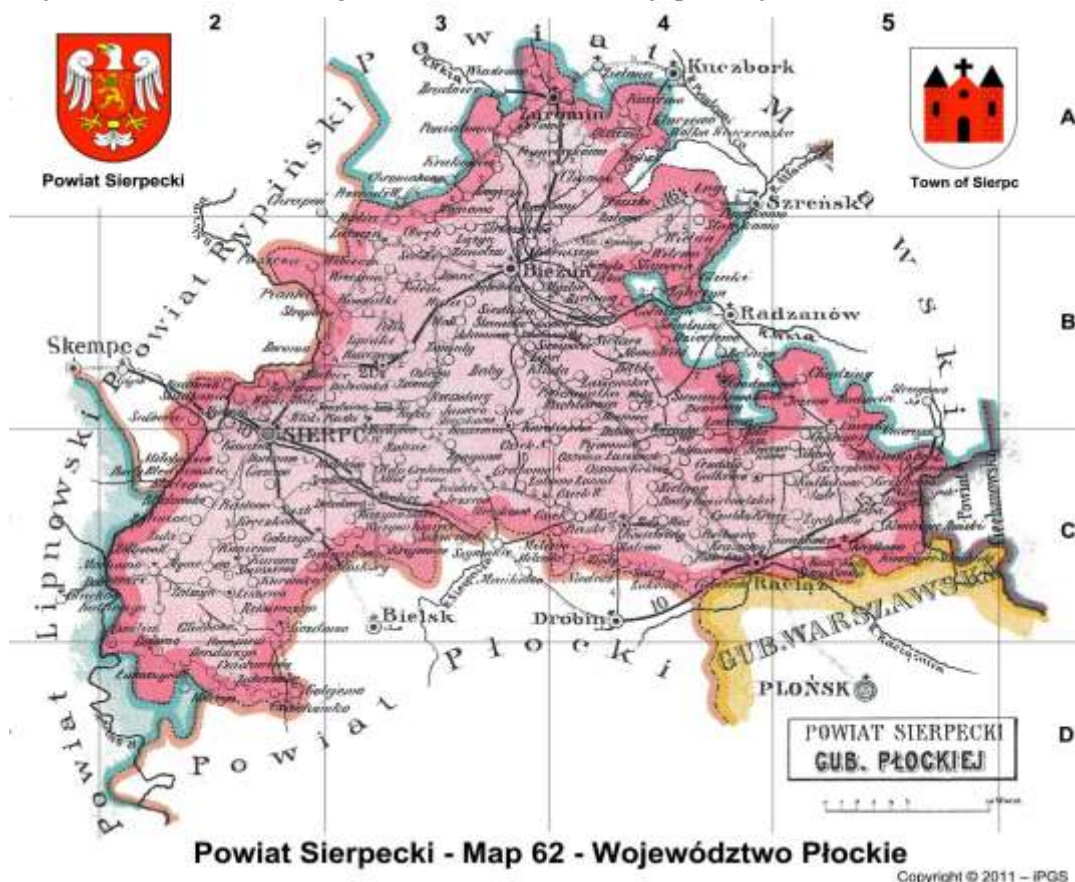
W IX – X w., kiedy kształtowały się pierwsze państwa plemienne, tereny obejmujące obecnie gminę Zawidz zamieszkiwali Mazowszanie. Jednak po 1138 r. zgodnie z postanowieniem Bolesława Krzywoustego ziemie te weszły w skład księstwa mazowieckiego, a w połowie XIV wieku w czasie łączenia autonomicznego księstwa z ziemiami Korony – stały się jej częścią wraz z całą ziemią płocką (trwale w 1495 r.)

Po rozbiorach województwo płockie, w tym ziemie Zawidza przypadły Prusom (prowincji Prusy Mazowieckie), a po powstaniu Królestwa Polskiego tereny obecnej gminy znalazły się ponownie w 1816 r. w granicach województwa płockiego.

W czasach II Rzeczypospolitej płockie weszło w skład województwa warszawskiego, które podzielone zostało na powiaty odpowiadające mikroregionom kulturalnym. Obszar gminy Zawidz znalazł się w powiecie sierpeckim. Jednak, aż do lat 70-tych główną miejscowością dzisiejszej gminy był Kosemin (Ryc. 36).

Gminę Kosemin zniesiono 29 września 1954 roku wraz z reformą wprowadzającą gromady w miejsce gmin. Jednostki nie przywrócono 1 stycznia 1973 roku po reaktywowaniu gmin, utworzono natomiast gminę Zawidz z siedzibą w Zawidzu Kościelnym (większą niż dawna gmina Kosemin)

W obecnych strukturach administracyjnych gmina Zawidz należy do powiatu sierpeckiego, województwa mazowieckiego oraz od XI w. do diecezji płockiej.

Ryc. 36 Powiat Sierpecki w 1904 r.

Ryc. Źródło internetowe.

8.2. WALORY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

8.2.1. Zabytkowe zespoły dworsko-parkowe, dwory i parki podworskie oraz dworskie

Na terenie gminy Zawidz jest kilka zabytkowych zespołów dworsko-parkowych i parków podworskich. Wszystkie one umieszczone są w gminnej ewidencji zabytków. Są to:

1. Zespół dworsko – parkowy w miejscowości Gutowo Stradzyno.

Całe założenie zachowało się w szczątkowej postaci, są to pozostałości po parku podworskim, pochodzącymi z I połowy XIX wieku. Park w latach swojej świetności miał powierzchnię ok. 3 ha i był zaprojektowany w stylu krajobrazowym. Dwór, który rozebrano w 1975 r. był w stylu klasycznym, murowany, parterowy z facjatką, na planie prostokąta, od frontu z portykiem czterokolumnowym, kryty dachówką. Obiekt wpisany do rejestru zabytków pod numerem 243/1515/75W w dniu 22.05. 1975 r. Obecnie drzewostan w parku jest w bardzo złym stanie zdrowotnym.

2. Zespół dworski w miejscowości Majki.

W jego skład wchodzi dwór i park. W 1906 r. na terenie parku krajobrazowo – kwaterowego zbudowano dwór. Dworek jest całkowicie murowany. Park i dworek pochodzą z połowy XIX wieku. Obiekt znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie byłego Państwowego Gospodarstwa Rolnego w Majkach Małych. Park dworski krajobrazowy ma powierzchnię 8,8 ha i jego drzewostan zachowany jest w różnym stanie. Obiekt widnieje w rejestrze zabytków pod numerem 562 z dnia 01.09.1987 r.

3. Park dworski w miejscowości Skoczkowo.

Park dworski pochodzi z II połowy XIX wieku. W okresie swojej świetności miał powierzchnie ok. 4,6 ha i posiadał układ ogrodu kwaterowego. W parku znajduje się stary zróżnicowany drzewostan, już częściowo zniszczony. W parku znajduje się zabytkowa aleja drzew pomnikowych. Na terenie parku znajdował się dwór, który jednak w trakcie remontów i adaptacji na potrzeby szkoły utracił w znacznym stopniu cechy stylowe, jest murowany, parterowy z facjatami, na planie prostokąta, z dachem krytym blachą (Ryc. 37). Obiekt znajduje się w rejestrze zabytków pod numerem 571 z dnia 01.09.1987 r.

Ryc. 37 Dwór w Skoczkwie

Foto: Piotr Fogel

4. Zespół dworski (parki i dwór) w miejscowości Zgagowo. Zespół ten pochodzi z XIX wieku. Pierwotnie w jego skład wchodziły: dworek drewniany, murowany czworak, murowany spichlerz,

drewniana stodoła i park. Obecnie zachowały się pozostałości parku w stylu krajobrazowym, który miał kiedyś powierzchnię 6,80 ha. Istniejące do niedawna ruiny dworku piętrowego na podmurówce z kamienia polnego uległy całkowitemu zniszczeniu. Sam park został przekomponowany w początkach XX wieku. Stan drzewostanu jest bardzo zły, pozostała niewielka ilość drzew. W parku znajdują się dwa stawy i murowany spichlerz. Obiekt znajduje się w rejestrze zabytków pod numerem 570 z dnia 02.09. 1987 r.

Ryc. 38 Zgagowo, pozostałość parku z XIX w.

Foto: Piotr Fogel

8.2.2. Zabytkowe założenia kościelne i ruchome zabytkowe wyposażenia

Na terenie gminy Zawidz zachowały się 3 zabytkowe założenia kościelne wpisane do rejestru zabytków w miejscowościach Jezewo (dawnej Jezewo Poświętne), Słupia i Zawidz Kościelny. Wszystkie one umieszczone są w gminnej ewidencji zabytków.

Zespoły kościelne nadal pełnią swoje funkcje i znajdują się w dobrym stanie technicznym.

- Jezewo – kościół parafialny pod wezwaniem św. Bartłomieja. Obiekt pochodzi z I połowy XVI wieku (Ryc. 40). Przebudowany w roku 1740, a remontowany w 1791 r. Obiekt jest w całości murowany. Budynek jest wolnostojący i ogrodzony. W obiekcie znajdują się znajdują się zabytki ruchome w ilości 10 szt.
- Słupia – kościół parafialny pod wezwaniem św. Jakuba. Pochodzi z lat 1878 – 1884 (Ryc. 39). Obiekt jest w całości murowany. Wewnątrz świątyni znajduje się wiele zabytków ruchomych, wpisanych do rejestru między innymi: barokowy ołtarz główny z ok. 1700 r., późnobarokowa, cylindryczna chrzcielnica z drugiej połowy XVIII w.

Ryc. 39 Słupia kościół pw. św. Jakuba z XIX w.

Foto: Piotr Fogel

Ryc. 40 Jezewo kościół PS. Św Bartłomieja z XVI

- Zawidz Kościelny - kościół parafialny pod wezwaniem św. Marcina Biskupa oraz drewniana dzwonnica. Kościół pochodzi z 1742 r. Obiekt jest w całości drewniany. Remontowany był w latach 1842, 1877 i w roku 1947. Dzwonnica pochodzi z II połowy IX wieku. Obiekt jest w połowie murowany z kamienia (fundamenty i ścianki nadziemne), pozostała część obiektu jest wykonana z drewna. Kościół z dzwonnica zlokalizowane są przy drodze wojewódzkiej nr 561 w centrum miejscowości gminnej. Kościół jest w bardzo złym stanie technicznym, obecnie trwają starania o przeniesienie obiektów w inne miejsce.

8.2.3. Cmentarze i kaplice

Na terenie gminy znajduje się 5 cmentarzy, wszystkie one umieszczone są w gminnej ewidencji zabytków. Są to:

- Cmentarz parafialny z XIX wieku w Zawidzu Kościelnym przy parafii p.w. św. Marcina,
- Cmentarz parafialny w miejscowości Jezewo (dawnej Jezewo-Poświętne),
- Cmentarz parafialny w miejscowości Słupia z przełomu XIX/XX wieku wraz z ogrodzeniem ,
- Kaplica przedpogrzebowa na terenie cmentarza w Słupi,
- Cmentarz epidemiologiczny w Zawidzu Kościelnym,
- Cmentarzy przykościelny (stary) z XIV wieku w Zawidzu Kościelnym wpisany do rejestru zabytków pod nr 152/601/62W z dnia 04.04. 1962 r.

Trzy z ww. cmentarzy, oprócz cmentarza przykościelnego i epidemiologicznego w Zawidzu Kościelnym są nadal czynne. Ich stan utrzymania jest dobry.

8.2.4. Pozostałe obiekty

Na terenie gminy Zawidz zachowały się również zabytkowe obiekty techniki, które umieszczone są w gminnej ewidencji zabytków. Są to:

- wiatrak – koźlak, ob. młyn elektryczny w miejscowości Gutowo Górki. Budowla pochodzi z końca XIX wieku. Budynek jest w złym stanie technicznym. Wykonany jest z konstrukcji drewnianej. Młyn napędzany był początkowo wodą, w późniejszym czasie elektrycznie. Młyn znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Sierpienicy;
- wiatrak – koźlak, ob. młyn elektryczny w miejscowości Kosemin. Jest to obiekt całkowicie drewniany. Początkowo napędzany był wiatrem, w późniejszych latach elektrycznie. Pochodzi z

II połowy XIX wieku. W sąsiedztwie wiatraka znajdują się budynki gospodarcze. Obiekt jest w dobrym stanie technicznym.

Z wyzwoleniem kraju związane są także niektóre pomniki i miejsca pamięci. Na uwagę zasługują:

- Zawidz – grób Damazego Karpińskiego, żołnierza AK znajdujący się na cmentarzu rzymskokatolickim;
- Jeżewo - pomnik na wspólnej mogile 7 Polaków i mogiła Jana Repetyńskiego, sierżanta AL., poległego w walce z hitlerowcami w 1944 r. na cmentarzu rzymskokatolickim;
- Osiek – tablica upamiętniająca posiedzenie Okręgowego Komitetu PPR na Szkole Podstawowej;
- Skoczkowo - tablica upamiętniająca działaczy PPR i AL oraz założenie konspiracyjnej Rady Narodowej na Szkole Podstawowej;
- Zalesie – na łące za wsią Pomnik na miejscu partyzanckiej bitwy w 1944 r.

Na terenie gminy Zawidz znajdują się liczne kapliczki i krzyże przydrożne.

8.3. ROZPOZNANIE ZASOBÓW ŚRODOWISKA KULTUROWEGO NA OBSZARZE GMINY

8.3.1. Gminna ewidencja zabytków i Gminny Program Opieki nad Zabytkami na lata 2013-2016

Gmina Zawidz w 2013 r. sporządziła Gminną Ewidencję Zabytków oraz Gminny Program Opieki nad Zabytkami. W ewidencji tej umieszczono 21 zabytków nieruchomych (ich krótki opis zamieszczono powyżej) oraz 398 stanowisk archeologicznych. Zabytkami nieruchomymi są wyłącznie obiekty i obszary wskazane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków do objęcia ochroną, wpisane do rejestru zabytków i ewidencji zabytków. Gmina Zawidz nie wskazała dodatkowych obiektów, które jej zdaniem należy objąć ochroną.

8.3.2. Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków

Wykaz obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków został przedstawia Tabela 12.

8.3.3. Obiekty i obszary wpisane do ewidencji zabytków

Wykaz obiektów i obszarów wpisanych do ewidencji zabytków został przedstawia Tabela 13.

8.3.4. Stanowiska archeologiczne

Gmina Zawidz jest dobrze rozpoznana powierzchniowo, metodami AZP przebadano 100% terenu gminy. Na obszarze gminy zewidencjonowano 399 stanowisk archeologicznych na 7 obszarach AZP. Poniższy wykaz obejmuje stanowiska opisane w podziale na tzw. obszary „Archeologicznego Zdjęcia Polski”. Ich wykaz umieszczono w „Załączniku nr 1”.

Najcenniejszym obiektem archeologicznym w gminie jest stanowisko numer 1 we wsi Szumanie (nr 7 na obszarze arkusza AZP 45-55). Jest to osada z okresów przedrzymskiego i wpływów rzymskich oraz wczesnego średniowiecza. Stanowisko to datowane jest na I w. pne – IV w.n.e. (osady późnolateńskiej i rzymskiej) oraz X-XIII w. (osady wczesnośredniowiecznej). Obiekt ten wpisany został do rejestru zabytków 20.06.1974 r., pod numerem 434/1060 W.

Rozmieszczenie stanowisk archeologicznych o ustalonej lokalizacji przedstawiono na rysunku „Uwarunkowania”. Na mapie pominięto stanowiska, wymienione w Załączniku nr 1, które nie zostały zlokalizowane w terenie lub mają niepewną lokalizację.

Rozmieszczenie stanowisk archeologicznych jest w zasadzie równomierne, co świadczy o szybkim i stabilnym osadnictwie na terenie gminy oraz o tym, że w pradziejach większa część tego

obszaru była łatwo dostępna, a także stanowiła dogodne warunki do zakładania tu swoich siedzib przez ludność różnych kultur archeologicznych. Najwięcej stanowisk archeologicznych w Zawidzu zlokalizowanych jest w miejscowościach położonych na południowym wschodzie i południu gminy, tj.: Mańkowo, Szumanie Gośliny, Szumanie Antosin, Kosmaczewo, Kowalewo Nowe, Chabowo Swiniary, Chabowo, Milewo, Milewko Parcele, Osiek Piaseczny oraz Szumanie, Szumanie Pustoły, Stropkowo, Słupia, Rekowo, Petrykozy, Makomazy, Majki Małe i Duże, Krajewice Duże i Małe, Gutowo Górki.

Stanowiska archeologiczne nie występują w gminie na terenie 2 miejscowości, tj. Zalesia i Młotkowa Kolonii.

Ponad 102 stanowiska zakwalifikowane są jako starożytne bez określenia bliższej chronologii. Najwięcej stanowisk pochodzi z epoki kamienia i brązu oraz z okresu średniowiecza.

Najcenniejsze z punktu widzenia wartości naukowej są (według nr stanowiska na obszarze AZP):

- AZP 42-56 - st. 2 i 8 – Jaworowo Lipa;
- AZP 43-55 - st. 11 – Skoczkowo, st. 32 – Kosemin;
- AZP 44-54 - st. 24, 32 i 51 – Grąbiec;
- AZP 44-55 - st. 3 – Grąbiec, st. 9 i 30 – Stropkowo, st. 18 – Kęsice, st. 25 – 27 – Młotkowo;
- AZP 44-56 - st. 33 – 35 – Zawidz Mały;
- AZP 45-54 st. 34 – Krajewice Duże;
- AZP 45-55 - st. 7 Szumanie – zabytek archeologiczny w rejestrze, st. 44 – 46 Petrykozy, st. 9 – Rekowo, st. 75 – 76 – Szumanie;
- AZP 45-56 - zespół stanowisk wokół Milewa – st. 137 – 139, 141, 144, 145, 147;
- AZP 45-56 -st. 23 i 49 – Gołocie.

Znaczny wzrost osadnictwa przyniósł łużycki cykl kulturowy z wieloma reprezentatywnymi osadami na całym terenie gminy Zawidz. Natomiast epoka żelaza przyniosła liczne nowe kultury i zintensyfikowanie osadnictwa szczególnie z interesującego cyklu kultury przeworskiej zarówno z okresu latańskiego jak i okresu rzymskiego reprezentowanego przez liczne osady i cmentarzyska. Również średniowiecze i średniowiecze z kulturami prapolską i staropolską spowodowały wzrost osadnictwa przejawiająca się w licznych śladach archeologicznych w gminie.

Należy stwierdzić, iż teren gminy Zawidz należy do wyjątkowo zasobnych w relikty archeologiczne, co wynika między innymi z dużej liczebności punktów osadniczych.

Stopień zachowania stanowisk archeologicznych występujących na obszarze gminy uznać należy za średni, a miejscami nawet poniżej klasyfikacji. Główne zagrożenia dla istniejących stanowisk archeologicznych na terenie gminy występują na skutek uprawy rolniczej oraz występujących procesów wydmotwórczych i denudacyjnych. Niektóre stanowiska np. na południe od Kosemina, mogą być zagrożone zainwestowaniem.

Liczba stanowisk może ulegać zmianom, wskutek prowadzonych badań archeologicznych, jednak ich aktualizacja nie powoduje konieczności przystąpienia do zmiany studium.

Stanowiska archeologiczne wpisane zostały do gminnej ewidencji zabytków.

8.4. STAN I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

Środowisko kulturowe jest istotnym uwarunkowaniem przy kształtowaniu kierunków dalszego przestrzennego rozwoju gminy, jednocześnie stanowi niezaprzeczalny walor krajobrazu gminy Zawidz.

Nie można jednak pominąć zagrożeń, które stanowi w dużym stopniu zły stan techniczny zabudowy historycznej, powodujący jej dekapitalizację a w rezultacie zatarcie całych zespołów zabytkowych. Równie niepokojącym zjawiskiem stają się prace remontowe obiektów prowadzone niezgodnie z wymogami konserwatorskimi.

Najważniejszym czynnikiem zagrażającym stanowiskom archeologicznym jest głęboka orka prowadzona na obszarze stanowisk, czego efektem jest wyorywanie pojedynczych palenisk lub innych bliżej nieokreślonych obiektów. Innym, zagrożeniem, jest eksploatacja piasków mogąca doprowadzić do całkowitej destrukcji stanowiska.

Gminny program opieki nad zabytkami na lata 2013-2016 przewiduje w zakładanym okresie podjęcie następujących priorytetowych działań:

- Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako elementu rozwoju społeczno-gospodarczego gminy.
- Badanie i dokumentacja dziedzictwa kulturowego oraz promocja i edukacja służąca budowaniu tożsamości lokalnej.
- Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego.

W przyjętym programie brak jest wytycznych dla tworzonej polityki przestrzennej w zakresie wyznaczania stref ochrony konserwatorskiej.

9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

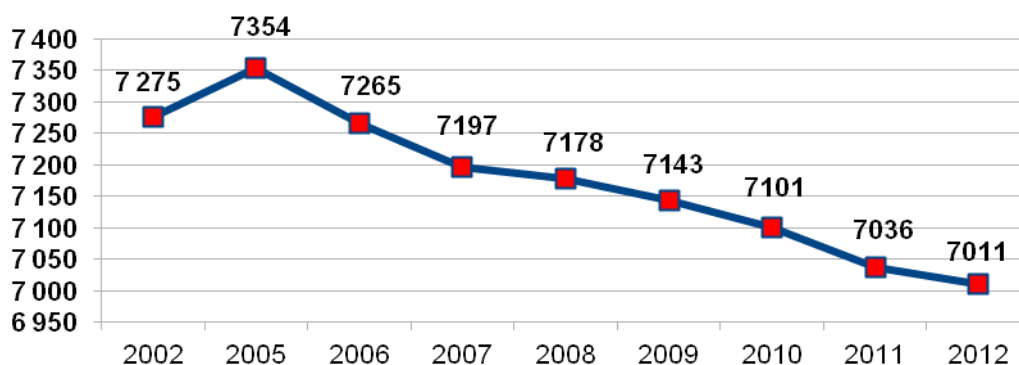
9.1. POTENCJAŁ DEMOGRAFICZNY

Potencjał demograficzny jest jednym z decydujących czynników wpływających na obecną sytuację gospodarczo-ekonomiczną gminy a także możliwości jej rozwoju. Wskaźnikami, które służą do przedstawienia potencjału demograficznego, są przede wszystkim zmiany liczby ludności, gęstość zaludnienia, przyrost naturalny, struktura wieku i płci oraz saldo migracji społeczności lokalnej. Informacje te mają istotne znaczenie w związku z zamierzeniami realizacji elektrowni wiatrowych w gminie Zawidz, prognozować należy, że malejąca liczba ludności, nie będzie wywoływać nadmiernej presji na uruchamianie nowych terenów do zabudowy.

9.1.1.1. Liczba ludności i gęstość zaludnienia

Gminę Zawidz w 2012 r. zamieszkiwało 7011 osób (dane: UG Zawidz), co stanowiło ok. 13,03% ludności powiatu sierpeckiego (trzecia z najbardziej zaludnionych gmin powiatu). Na przełomie 2005 - 2012 (8 ostatnich lat) odnotowano znaczny spadek liczby ludności w gminie o 343 osoby, czyli ok. 4,6%.

Dynamikę zmiany w liczbie ludności w gminie Zawidz w latach 2002 - 2012 przedstawia Ryc. 41.

Ryc. 41 Liczba ludności w gminie Zawidz w latach 2002 - 2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Zawidz.

Największymi wsiami w gminie Zawidz są Zawidz Kościelny, Stropkowo, Osiek, Żabowo, Jeżewo, Kosemin. Najmniej osób zamieszkuje we wsiach Chabowo Świniary, Ostrowy, Orłowo (Tabela 4)

Dane wskazują spadek w liczbie mieszkańców w roku 2012 w porównaniu do 2011 o 25 osób. Jednak w okresie ostatnich 8 lat spadki te są większe i wynoszą średnio ok. 42 os/rok. Jest to sytuacja niekorzystna i brak jest przesłanek, które wskazywałyby na odwrócenie się tej tendencji. Ubytek ludności w poszczególnych miejscowościach gminy w stosunku do 2005 r. przedstawia Tabela 4.

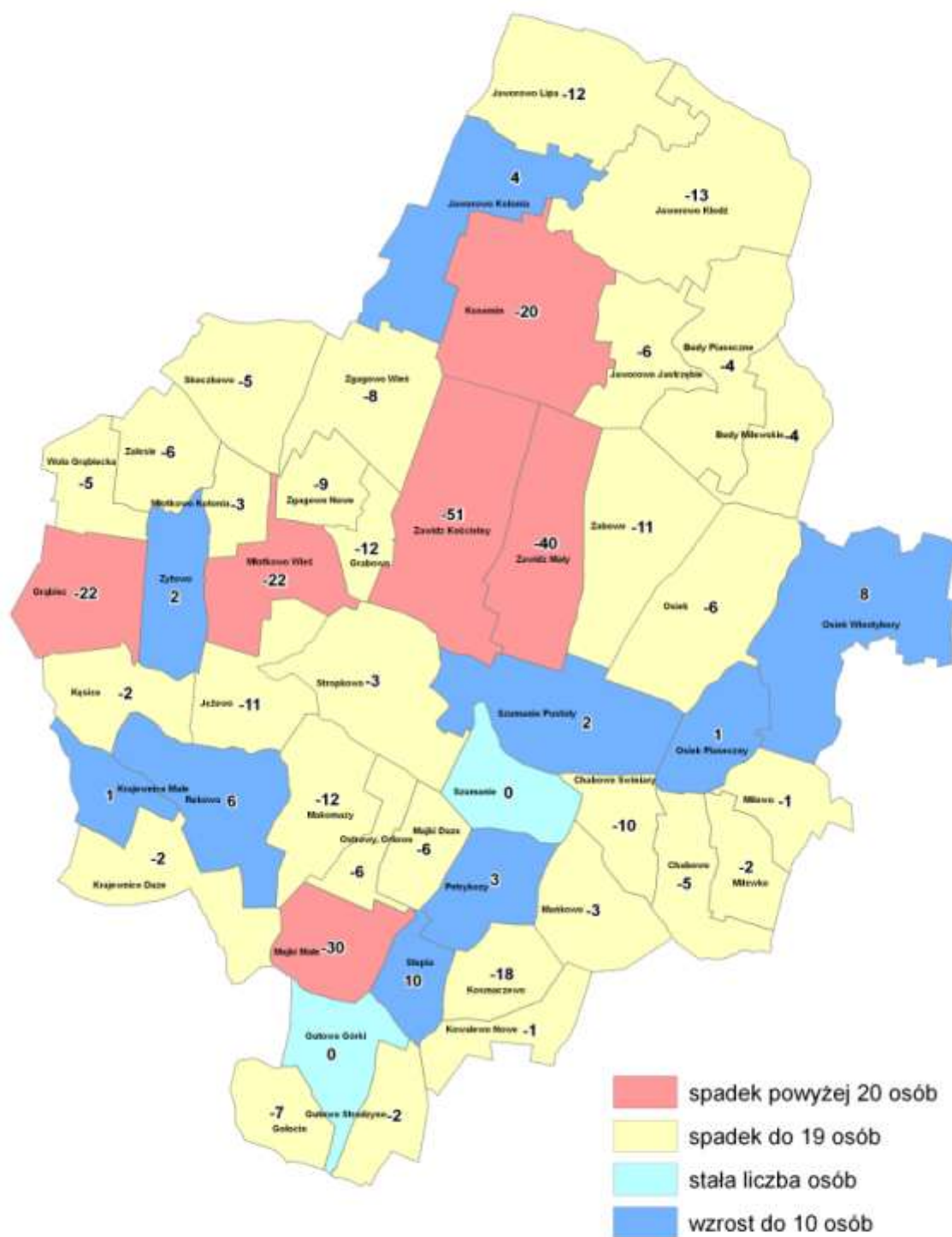
Tabela 4 Liczba ludności w miejscowościach gminy Zawidz w latach 2002 – 2012

Miejscowości	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Budy Milewskie	95	97	98	91	91	90	87	91
Budy Piaseczne	102	97	97	98	100	101	97	98
Chabowo Stare	120	113	110	112	113	110	113	115
Chabowo Świniary	41	39	41	38	37	37	31	31
Grąbiec	220	220	219	215	207	205	204	198

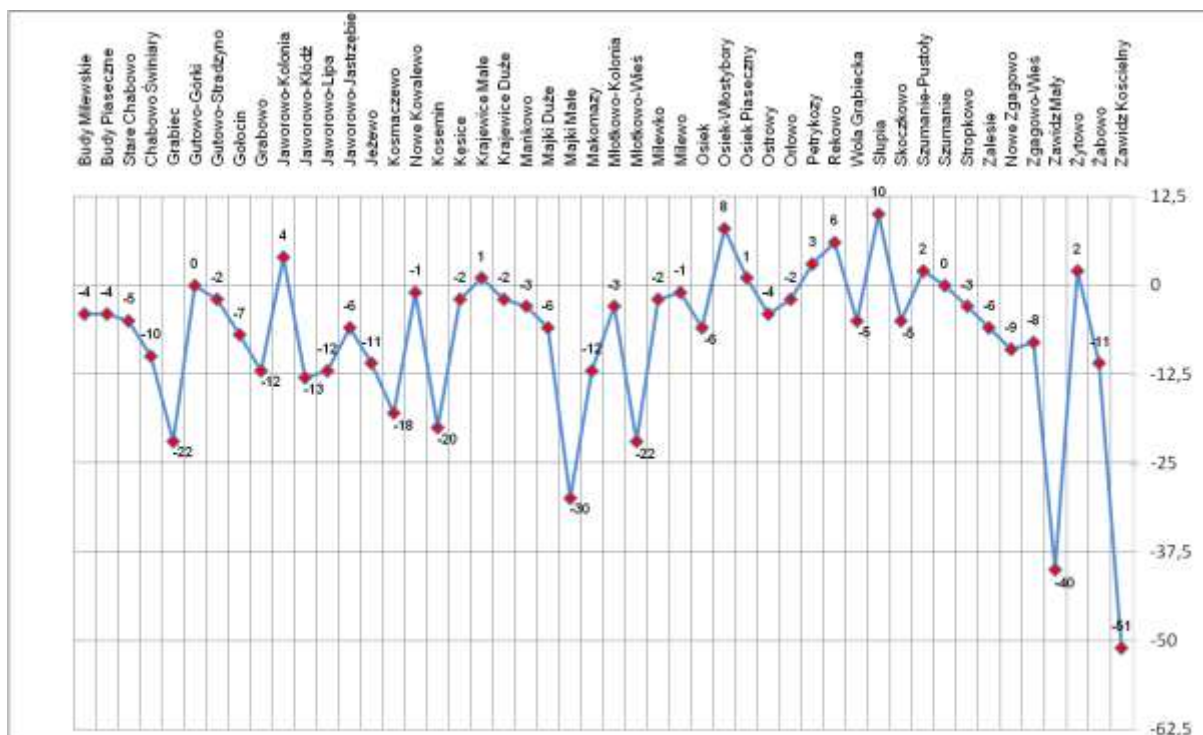
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY ZAWIDZ
CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

Miejscowości	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Gutowo-Górki	51	51	51	50	49	53	53	51
Gutowo-Stradzyno	100	101	97	94	92	96	98	98
Gołocin	81	81	83	81	81	81	76	74
Grabowo	125	125	122	121	119	121	113	113
Jaworowo-Kolonia	122	128	128	126	123	122	123	126
Jaworowo-Kłódź	138	137	134	134	131	131	127	125
Jaworowo-Lipa	145	142	145	142	143	136	134	133
Jaworowo-Jastrzębie	77	77	75	76	75	75	72	71
Jezewo	277	261	267	264	265	262	267	266
Kosmaczewo	113	106	107	107	105	103	100	95
Kowalewo Nowe	72	70	75	74	72	72	72	71
Kosemin	268	270	266	259	254	250	248	248
Kęsice	55	55	55	56	56	55	53	53
Krajewice Małe	35	35	35	35	35	35	35	36
Krajewice Duże	45	43	45	45	44	44	44	43
Mańkowo	99	99	96	90	91	91	96	96
Majki Duże	81	79	70	73	74	74	75	75
Majki Małe	254	251	244	236	238	230	225	224
Makomazy	139	138	129	126	128	128	128	127
Młotkowo-Kolonia	58	57	57	57	54	56	55	55
Młotkowo-Wieś	154	149	143	143	141	137	128	132
Milewko	98	101	97	100	96	101	98	96
Milewo	110	118	112	107	109	110	109	109
Osiek	306	293	292	298	300	302	298	300
Osiek-Włostybory	189	193	187	190	193	194	203	197
Osiek Piaseczny	64	57	60	60	62	65	65	65
Ostrowy	27	26	23	24	24	24	24	23
Orłowo	28	27	27	27	27	27	26	26
Petrykozy	103	103	105	110	109	109	106	106
Rekowo	172	176	174	174	176	176	179	178
Słupia	167	167	162	167	169	171	175	177
Skoczkowo	221	221	218	223	219	217	217	216
Szumanie-Pustoły	155	149	149	153	156	157	159	157
Szumanie	65	61	65	64	65	65	65	65
Stropkowo	334	331	336	341	344	342	335	331
Wola Grąbiecka	90	91	92	91	88	84	82	85
Zalesie	110	110	109	110	109	111	110	104
Zgagowo Nowe	169	171	169	169	165	164	161	160
Zgagowo-Wieś	162	156	156	156	155	153	153	154
Zawidz Mały	278	269	271	266	256	254	241	238
Żytowo	202	197	197	204	202	201	203	204
Żabowo	271	267	267	269	265	265	264	260
Zawidz Kościelny	966	960	940	932	936	914	909	915
	7354	7265	7197	7178	7143	7101	7036	7011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Zawidz.

Ryc. 42 Wzrost i spadek liczby ludności w miejscowościach gminy Zawidz, rozkład przestrzenny
 Źródło: opracowanie własne (dane UG Zawidz).

Ryc. 43 Zmiany liczby ludności w latach 2005 – 2012 w gminie Zawidz.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Zawidz.

Największe ubytki w liczbie mieszkańców wsi, które stwierdzono analizując dane z lat 2005 i 2012 odnotowano w: Zawidzu Kościelnym (-51 osób), Zawidzu Małym (-40 os.), Majkach Małych (-40 os.), Młotkowie – Wsi (-22 os.), Grąbcu (-22 os.) i Koseminie (-20 os.).

Ubytek ludności miał miejsce na 75% powierzchni gminy, a jego rozkład przestrzenny i wielkość przedstawia Ryc. 42.

9.1.2. Dynamika zmian liczby ludności

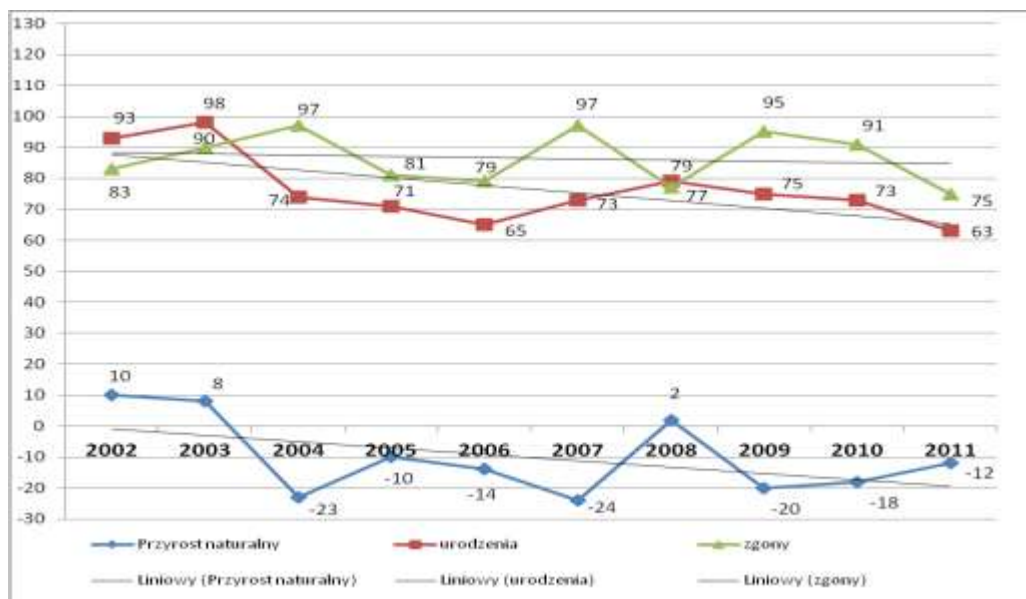
Przyrost naturalny i poziom migracji

Z analizy danych wynika, że liczba urodzeń w gminie przyjmuje tendencję spadkową począwszy od 2003 r., liczba zgonów oscyluje w granicach od 75 do 97 osób rocznie (uśredniając ok 86 osób/rocznie). Wyniki te jednoznacznie przekładają się na ujemny przyrost naturalny zauważalny w okresie ostatnich 9 lat (Ryc. 44).

Na systematyczne (od 10 lat) zmniejszanie się liczby ludności w gminie ma wpływ nie tylko ujemny przyrost naturalny, ale przede wszystkim wysoki poziom migracji w ruchu wewnętrznym ludności, którego uśredniona wartość wynosiła – 29 osób rocznie.

W analizowanym okresie (2002-2011) obserwujemy ujemne kształtowanie się wskaźnika salda migracji ogółem (uwzględniającego zarówno migracje wewnętrzne, jak i zewnętrzne) (Ryc. 45). W ciągu tego okresu, ujemne saldo w roku 2006 przekroczyło 70 osób. Utrzymywanie się wartości salda migracji na ujemnym poziomie, niekorzystnie wpływa na kształtowanie potencjału demograficznego.

W 2011 r. w gminie Zawidz przyrost naturalny na 1000 mieszkańców wyniósł -1,7 osoby.

Ryc. 44 Przyrost naturalny w gminie Zawidz w latach 2002 - 2011

Źródło danych: BDL GUS

Ryc. 45 Saldo migracji w gminie Zawidz w latach 2002 – 2011

źródło danych: BDL GUS

Struktura wiekowa

Struktura wiekowa mieszkańców gminy charakteryzuje się dużym udziałem osób w wieku produkcyjnym, który stanowi ok. 61 % ogółu mieszkańców (kobiety w wieku 19-60 lat i mężczyźni w wieku 19-65 lat).

Obecnie powyższa struktura pod względem gospodarczo-ekonomicznym prezentuje się nieco korzystniej niż miało to miejsce 10 lat temu. Natomiast niepokojące są dane dotyczące osób w wieku przedprodukcyjnym, które wykazują ponad 6% spadek liczby mieszkańców gminy w tej grupie (Ryc. 46).

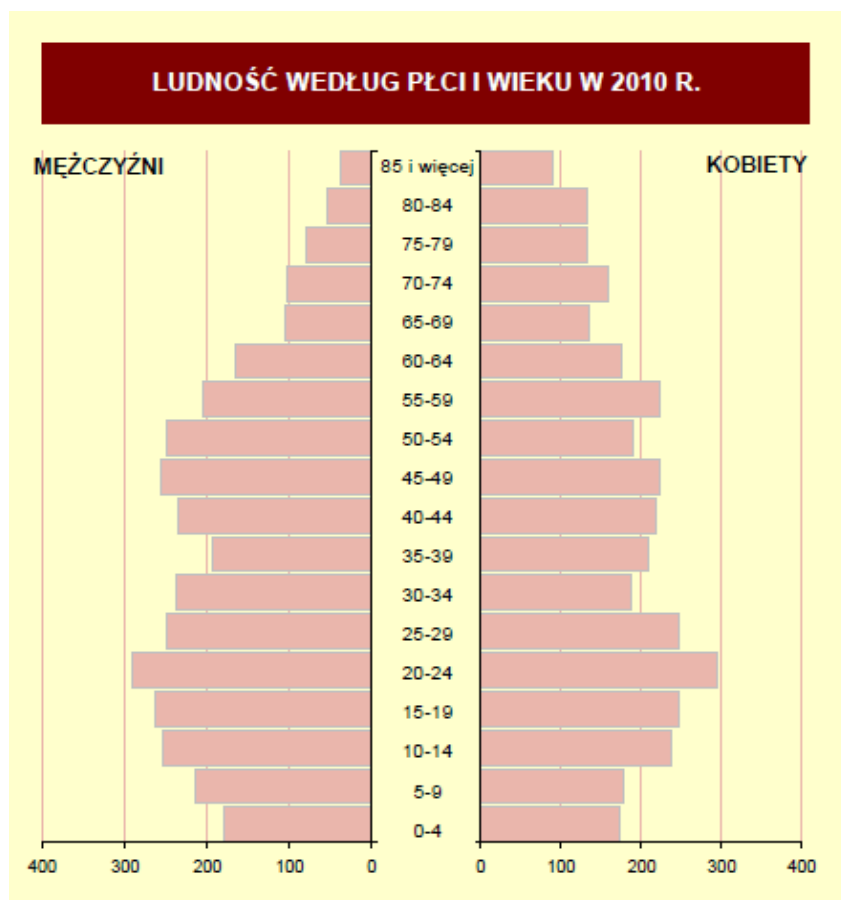

Ryc. 46 Struktura wiekowa ludności gminy Zawidz w %.

Źródło danych: BDL GUS.

Wskaźnik obciążenia demograficznego mierzony liczbą ludności w wieku nieprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym jest neutralny dla rozwoju gminy. Wartość wskaźnika wynosiła odpowiednio - 63,7 osoby w 2011 r. W porównaniu do roku 2002 jest to spadek o 2,2 os. (dane: BDL GUS).

W 2010 r. ponad 50% w strukturze płci stanowiły kobiety. Wskaźnik feminizacji wynosił – ok.100. Z analiz wynika, że najliczniejszą grupą wiekową w 2010 r. stanowiły kobiety i mężczyźni w wieku między 20-24 lata.

Ryc. 47 Ludność według płci i wieku w gminie Zawidz

Źródło: BDL GUS Statystyczne Vademecum Samorządowca 2011

9.2. SYTUACJA NA RYNKU PRACY

9.2.1. Podmioty gospodarcze

Mieszkańcy gminy Zawidz mimo zmniejszającej się liczby ludności przejawiają stosunkowo wysoką aktywność gospodarczą, co potwierdza wskaźnik przedsiębiorczości, mierzony liczbą przedsiębiorstw prywatnych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym. W 2011 r. wynosił on 60. W porównaniu z rokiem 2001 zauważalny jest wzrost, wskaźnika przedsiębiorczości dla gminy, który w tym roku wynosił 56 przedsiębiorstw prywatnych na 1000 osób w wieku produkcyjnym.

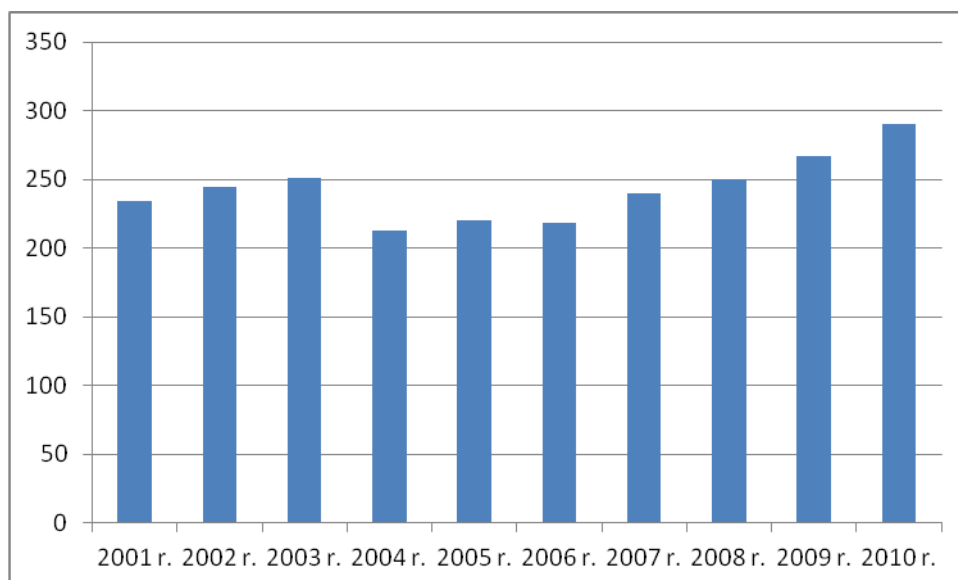
Według danych GUS BDL w 2011 r. na terenie gminy Zawidz działalność gospodarczą prowadziło 290 podmiotów, co oznacza 14,5% wzrost w porównaniu z rokiem 2001. Wśród jednostek gospodarczych zdecydowanie przeważały podmioty prywatne - 274 podmiotów (94%), jedynie 16 podmiotów prowadziło działalność w sektorze publicznym (Tabela 5).

Tabela 5: Zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej wg sektorów własnościowych

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru regon		Gmina Zawidz
Ogółem	• podmioty gospodarki narodowej	290
	• Sektor publiczny	16
	• Sektor prywatny	274
Sektor prywatny	- osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	255
	- spółki handlowe	7
	- spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	1
	- spółdzielnie	3
	- stowarzyszenia i organizacje społeczne	18

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

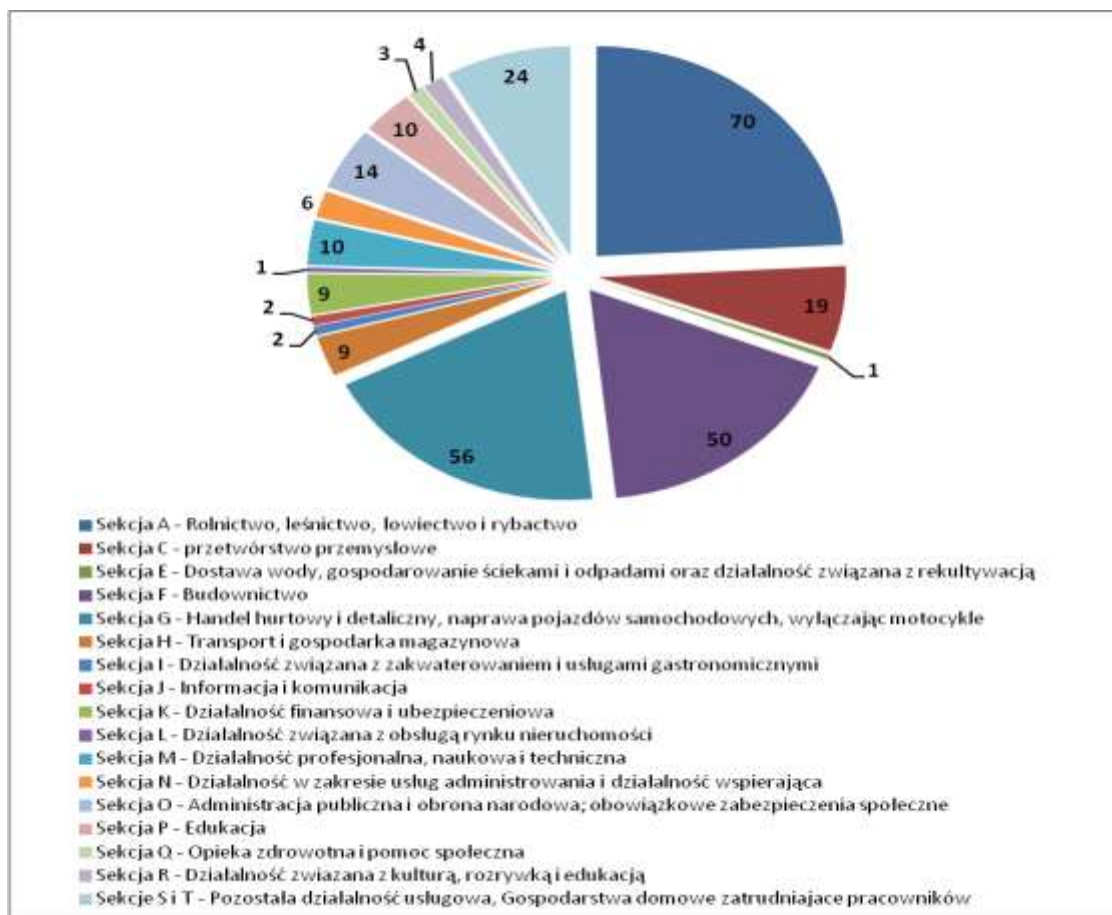
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie gminy w okresie ostatnich 5 lat charakteryzowała się stałą tendencją wzrostową.

Ryc. 48 Dynamika zmian liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w latach 2001-2010

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

Wśród podmiotów gospodarczych wg sekcji PKD 2007 największy udział przypadł jednostkom zaliczonym do sekcji Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (24%). Na kolejnych pozycjach plasowały się jednostki z sekcji Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, wyłączając motocykle (19%), Sekcja F – Budownictwo (17% udział w całkowitej liczbie podmiotów gospodarczych) (Ryc. 49).

Ryc. 49 Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD 2007 (2011)

*Pozostałe sekcje: Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie, Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; Sekcja U - Organizacje i zespoły eksterytorialne.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

Podmiotami gospodarczymi zatrudniającymi największą liczbę pracowników są:

- Spółdzielnia Usług Rolniczo – Technicznych w Zawidzu przy ul. Zielonej 10,
- Gminna Spółdzielnia Samopomoc Chłopska w Zawidzu przy ul. Mazowieckiej 30.

9.2.2. Stan zatrudnienia i bezrobocie

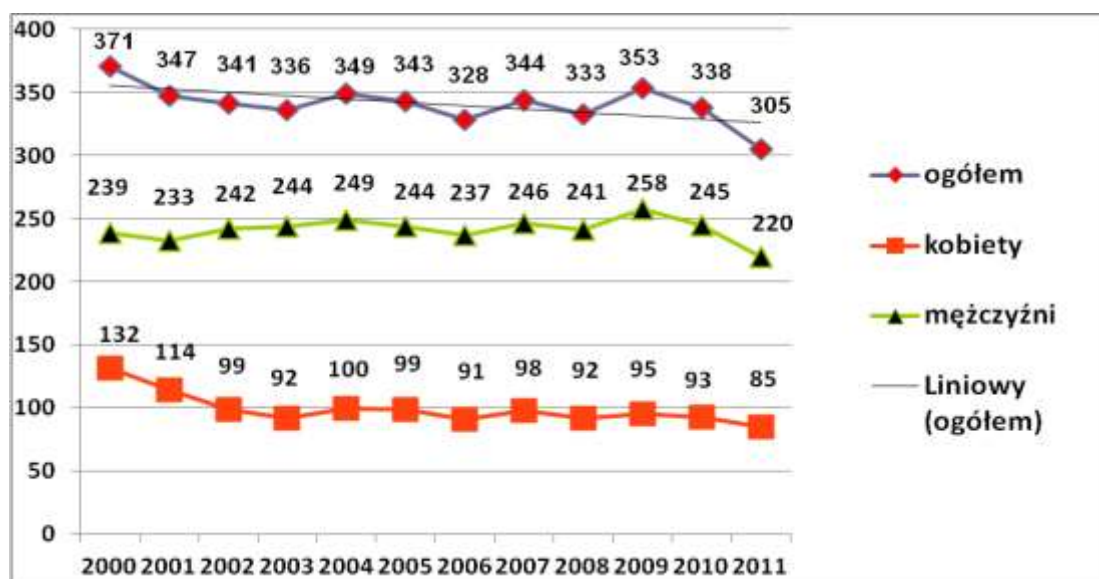
Gmina Zawidz była w 2011 r. głównym miejscem pracy dla ponad 305 osób. Pozostali aktywni zawodowo mieszkańcy regularnie dojeżdżają i pracują poza terenem gminy. W porównaniu z sytuacją sprzed 10 lat można zaobserwować spadek liczby osób zatrudnionych na terenie gminy o ok. 17,78 % w stosunku do roku 2000.

Tabela 6 Pracujący w gminie w latach 2000-2011

	2000			2011		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Gmina Zawidz	371	239	132	305	220	85

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

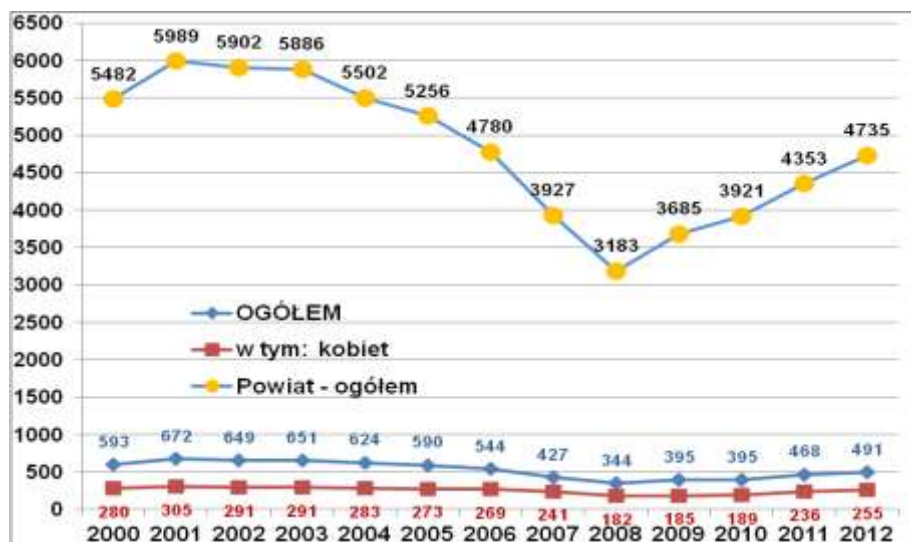
Dynamika zmian liczby zatrudnionych w gminie Zawidz w okresie ostatnich 12 lat, pomijając lata 2004 i 2009 charakteryzuje się tendencją spadkową (Ryc. 50).

Ryc. 50 Dynamika zmian liczby zatrudnionych w gminie Zawidz w latach 2000 - 2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

Stopa bezrobocia w gminie w połowie 2011 roku wynosiła 10,9% (Tabela 7). Odnosząc to do wcześniejszego roku, gdzie bezrobocie wynosiło 9,3% - widać pogorszenie na rynku pracy. W gminie w 2011 r. bezrobociem objętych jest 9,92% mężczyzn i 12,20% kobiet w wieku produkcyjnym. Wśród bezrobotnych kobiety stanowiły w 2011 r. 50,43 %.

Ryc. 51 Dynamika zmian liczby bezrobotnych w gminie Zawidz w latach 2000 – 2012 z porównaniem do ogólnej liczby bezrobotnych w powiecie sierpeckim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

Tabela 7 Stopa bezrobocia w kraju, województwie mazowieckim, powiecie sierpeckim i gminie Zawidz w latach 2010 i 2011, na koniec I półrocza danego roku

Stopa bezrobocia (%)		
	2010	2011
Kraj	11,6	11,7
Województwo Mazowieckie	9,1	9,3
Powiat Sierpecki	17,9	20,0
Gmina Zawidz	9,3	10,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS i danych statystycznych w PUP w Sierpcu

Obserwując wykres dynamiki zmian liczby bezrobotnych zauważalny jest od 2008 roku trend wzrostowy, który przedstawia Ryc. 51.

9.3. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Infrastruktura społeczna jest jednym z podstawowych elementów zapewniających prawidłowe funkcjonowanie gminy, a tym samym dostęp do niej współdecyduje o warunkach i jakości życia mieszkańców. Na infrastrukturę społeczną składają się między innymi instytucje oświaty i wychowania, służby zdrowia i opieki społecznej, kultury oraz sportu i rekreacji.

Rolę ośrodka wspomagającego gminę Zawidz w zakresie dostępu do usług o charakterze ponadlokalnym pełni miasto powiatowe Sierpc. W nim znajdują się takie usługi publiczne ponadlokalne jak m.in.: Szpital Rejonowy, Wydział Zamiejscowy Sądu Rejonowego w Płocku, Komenda Powiatowa Straży Pożarnej, Komenda Powiatowa Policji i in.

9.3.1. Oświata

Wśród publicznych placówek oświatowych na terenie gminy Zawidz funkcjonują:

- Szkoła Podstawowa w Zawidzu Kościelnym,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Jeżewie,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Osieku,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Słupii,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Grąbcu,
- oraz
- Zespół Szkół Samorządowych w Zawidzu Kościelnym, w zespole tym mieści się: gimnazjum, liceum i technikum.

Ryc. 52 Zawidz Kościelny budynek szkoły podstawowej

Foto: Piotr Fogel

W 2012 r. do szkół podstawowych uczęszczało łącznie 485 uczniów. Przy każdej ze szkół podstawowych działa oddział przedszkolny. W 2012 roku do klas „0” uczęszczało łącznie 118 uczniów. Tabela 8 przedstawia zestawienie liczby uczniów w szkołach i oddziałach przedszkolnych.

Tabela 8 Liczba dzieci uczęszczających do szkół i oddziałów przedszkolnych w gminie Zawidz

Liczba dzieci uczęszczających do szkół i oddziałów przedszkolnych w gminie Zawidz		
Nazwa szkoły	Liczba uczniów - razem	Oddział przedszkolny przy szkole - razem liczba uczniów – klasa „0”
Szkoła Podstawowa w Zawidzu Kościelnym	201	39
Szkoła Podstawowa w Jeżewie	96	23
Szkoła Podstawowa w Osieku	76	17
Szkoła Podstawowa w Słupi	64	23
Szkoła Podstawowa w Grąbcu	58	16
Razem	485	118
Zespół Szkół Samorządowych w Zawidzu Kościelnym		388
• Gimnazjum		277
• Liceum		71
• Technikum		40
Liczba uczniów ogółem	873	118

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Zawidz

Według dostępnych za 2011 rok danych w gminie Zawidz zamieszkiwało 287 dzieci w wieku od 3 do 6 lat, w tym: 214 to dzieci w wieku od 3 do 5 lat (dane BDL GUS). Natomiast wychowaniem przedszkolnym objętych było - 110 dzieci w wieku 3 – 6 lat (odsetek w stosunku do wszystkich zamieszkałych dzieci - 38,3%), w tym: 48 stanowiły dzieci od 3 do 5 lat (22,4%).

W gminie nie funkcjonuje żaden żłobek publiczny.

Lokalizację placówek oświatowych wskazano na rysunku „Uwarunkowania”.

9.3.2. Ochrona zdrowia, pomoc społeczna

Na terenie gminy Zawidz nie ma lecznictwa zamkniętego. Najbliższy szpital rejonowy znajduje się w Sierpcu (ok. 19 km od Zawidza Kościelnego). Zadania z zakresu służby zdrowia na terenie gminy Zawidz realizowane są przez Samodzielny Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Przychodnia rodzinna” w Zawidzu w skład którego wchodzi:

- Ośrodek Zdrowia z Zawidzu
- Ośrodek Zdrowia w Jeżewie
- Punkt Lekarski w Słupi

Mieszkańców gminy obsługuje Stacja Pogotowia Ratunkowego w Sierpcu. Ośrodek Zdrowia w Zawidzu dysponuje jedną karetka pogotowia. W pobliżu SNZOZ w Zawidzu Kościelnym znajduje się apteka prywatna.

Według danych GUS w 2011 r. pacjentom udzielono łącznie 26814 porad z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej mieści się w Zawidzu Kościelnym, przy ul. Mazowieckiej. W 2011 roku ze środowiskowej pomocy społecznej skorzystało 312 gospodarstw domowych.

9.3.3. Kultura

Na terenie gminy Zawidz funkcję domu kultury pełni urząd gminy Zawidz, który jest głównym organizatorem bądź współorganizatorem imprez kulturalnych w gminie.

Zawidz jest ośrodkiem sztuki ludowej znanym na Mazowszu i w Polsce. Wyróżniającymi się artystami ludowymi są m.in.: *Alfreda Krajewska (i jej syn Krzysztof Krajewski)* (Zawidz Kościelny), *Stanisław Dużyoski* (Zawidz) - rzeźba w drewnie, *Piotr Suszczewicz* (Zawidz) – artysta kowal i metaloplastyk. Prace tych artystów są wystawione w muzeach w Polsce (m.in. Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu, Muzeum Mazowieckie w Płocku) i zagranicą.

Imprezami organizowanymi cyklicznie w gminie Zawidz są dożynki gminne (wrzesień)

Przy szkole ZSS w Zawidzu działa Zespół Tańca Ludowego "Zawidzanie", Szkolna Orkiestra Dęta, Szkolny Klub Europejski oraz ognisko muzyczne.

W Zawidzu Kościelnym działa Gminna Biblioteka Publiczna przy ul. Mazowieckiej. Stan księgozbioru w 2011 r. wynosił 30 441 woluminów (BDL GUS). W tym samym roku wypożyczono 18 935 woluminów.

Wyżej wymienione placówki realizują zadania w dziedzinie upowszechniania kultury, tradycji, edukacji, wychowania i wszechstronnego organizowania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych

9.3.4. Sport i turystyka

Najbardziej reprezentacyjnym obiektem sportowym w gminie jest Kompleks Boisk Sportowych „Orlik 2012” zlokalizowany przy Zespole Szkół Samorządowych w Zawidzu Kościelnym. W skład kompleksu wchodzi: dwa boiska z pełnym zapleczem sanitarnym. Jedno z nich piłkarskie, drugie wielofunkcyjne, na którym można grać w tenisa ziemnego, siatkówkę, koszykówkę.

W gminie znajdują się następujące obiekty służące rekreacji i uprawianiu sportu:

- *Hale sportowe* w Zawidzu Kościelnym oraz Jeżewie
- *Boiska wielofunkcyjne* w Zawidzu, Osieku i Jeżewie
- *Boisko do piłki nożnej* w Słupi.

W gminie działają cztery szkolne kluby sportowe:

- *Uczniowski Klub Sportowy „Pogoń Słupia”* w Słupi; prowadzi zajęcia z gry w piłkę nożną
- *Szkolny Klub Sportowy „Mega-Gim”* w Zawidzu Kościelnym; prowadzi zajęcia z gry w piłkę siatkową
- *Szkolny Ludowy Klub Sportowy „Olimpijczyk”* w Jeżewie; specjalizuje się w tenisie stołowym

- *Uczniowski Klub Sportowy „Orzeł”* w Zawidzu; organizator wielu imprez, w tym turniejów piłki nożnej.

Gmina Zawidz nie ma tradycji turystycznych ze względu na brak zarówno wyróżniających się w skali województwa obiektów zabytkowych, jak i krajobrazów. Niemniej będąc częścią powiatu sierpeckiego posiada opracowaną Strategię Rozwoju Turystyki i produktu turystycznego dla obszaru objętego działaniem Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Sierpeckie Partnerstwo” na lata 2011-2016. Zgodnie z tym dokumentem gmina jest atrakcyjnym miejscem do rozwoju turystyki rowerowej. W strategii wskazano przebieg dwóch tematycznych nieznakowanych szlaków rowerowych (Ryc.):

- *Szlak Zabytków Sakralnych Ziemi Sierpeckiej*, obejmuje wszystkie gminy Stowarzyszenia LGD „Sierpeckie Partnerstwo”. Trasa wiedzie drogami wojewódzkimi, powiatowymi i gminnymi, o niskim natężeniu ruchu kołowego, w znacznej większości gruntowymi. Przebiega przez: Gozdowo – Rempin – Bożewo – Mochowo – Żurawin – Choczeń – Dobaczewo – Kokoszczyń – Ligówko – Ligowo – Gozdy – Józefowo - Modrzewie – Maluszyn – Gójsk – Cisse – Szczutowo – Jez. Urszulewskie – Blizno – Stara Wola – Białasy – Łukomie – Stopin – *Rościszewo – Rzeszotary Zawady – Rzeszotary Stara Wieś – Skoczkowo – Nowe Zgagowo – Zawidz Kościelny – Młotkowo Wieś – Jezewo – Rekowo – Słupia* – Cetlin – Bonisław – Gozdowo. Główną atrakcją i motywem przewodnim na tym szlaku mają być zabytki sakralne Ziemi Sierpeckiej – kościoły i cmentarze (katolickie i ewangelickie);
- *Szlak Krajobrazy Wsi Mazowieckiej*. Trasa turystyczna ma przebiegać przez trzy gminy powiatu sierpeckiego: Gozdowo, Zawidz i Rościszewo. To gminy, na terenie których można obejrzeć najbardziej typowe mazowieckie krajobrazy: mozaikę pól, łąk, niewielkich zadrzewień z wierzbą rosochatą, skupisk leśnych. Przebieg trasy: Gozdowo – Kowalewo Skorupki – Lelice – Cetlin – *Majki Małe - Słupia – Szumanie Pustoly - Zawidz Kościelny – Żabowo - Kosemin – Rzeszotary Chwały - Rzeszotary Zawady – Rościszewo.*

Gmina Zawidz nie ma dobrze rozwiniętej bazy noclegowej. Na jej terenie nie działa żadne gospodarstwo agroturystyczne. Baza noclegowa i gastronomiczna ograniczają się do zajazdu „Pias” w miejscowości Mańkowo oraz barach w Zawidzu Kościelnym i Stropkowie. Zajazd znajduje się przy drodze krajowej nr 10. Obiekt dysponuje 24 miejscami noclegowymi oraz restauracją na 200 miejsc. Z noclegu w 2011r. skorzystało łącznie 890 osób.

10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Na terenie gminy Zawidz zagrożenie powodzią zostało określone przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie jako prawdopodobne dla rzeki Sierpienicy, zgodnie z opracowanym „Studium dla obszarów nieobwałowanych, narażonych na niebezpieczeństwo powodzi”. Zasięg przestrzenny terenów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi pokazano na mapie „Uwarunkowania”.

Dla obszaru gminy Zawidz został opracowany Gminny Plan Zarządzania Kryzysowego. W niniejszym dokumencie wymienione zostały zagrożenia mogące wystąpić na terenie gminy wraz z ich charakterystyką, a także oceną ryzyka wystąpienia. Ponadto plan sprecyzował zadania i obowiązki zespołów odpowiedzialnych za funkcjonowanie gminy w sytuacjach kryzysowych. Jego celem jest usprawnienie reagowania na niebezpieczne zdarzenia, łagodzenie ich skutków oraz przywracanie i odtwarzanie warunków bytowania po zaistniałych zdarzeniach. Poniżej wymieniono tylko te, których prawdopodobieństwo wystąpienia jest możliwe do określenia. Zaliczono do nich:

1. Zagrożenia spowodowane siłami natury dla obszaru całej gminy:
 - Powodzie i katastrofalne zatopienia
 - Niekorzystne zjawiska atmosferyczne:
2. Zagrożenia chemiczne wynikające z faktu ewentualnej emisji niebezpiecznych substancji z Zakładów Rafineryjno-Petrochemicznych w Płocku.
3. Awaryjne uszkodzenia infrastruktury technicznej (energetyczne, wodociągowe i inne)
4. Pożary:

- zagrożenie w zakresie pożarowo – wybuchowym. Największe zagrożenie w zakresie pożarowo – wybuchowym stwarzają:
 - Stacje paliw płynnych i gazowych w Zawidzu – 1 stacja, Stropkowie – 1 stacja i Mańkowie – 1 stacja
 - Transport paliw ciekłych i gazowych po trasie Nr 10 i linią kolejową Sierpc - Nasielsk
- zagrożenie pożarowe lasów i zwartej zabudowy - Zagrożenie pożarowe na terenie gminy może występować w miejscowości Jaworowo Lipa i Budy Milewskie. Zagrożonym pożarami jest centrum Zawidza (ul. Mazowiecka i Parkowa), głównie ze względu na zwartą zabudowę, wyeksploatowaną technicznie i łatwopalną konstrukcję dachową. W czasie burz lasy zapalają się od piorunów, najczęściej zaś palą się przy niesprzyjających warunkach atmosferycznych (wysoka temperatura powietrza, długotrwała susza).

5. Katastrofy:

- Drogowe:
 - transport substancji niebezpiecznych - Poważne zagrożenie w gminie Zawidz stanowi transport substancji niebezpiecznych w ruchu drogowym. Transport materiałów niebezpiecznych przez teren gminy odbywa się od terminalu paliwowego w Trzepowie trasą Płock-Żuromin. Brak na terenie gminy parkingów dla pojazdów przewożących materiały niebezpieczne powoduje, że poza transportami chloru (konwojowane i zgłaszane do PSP) inne pojazdy poruszają się po drogach i parkują w sposób niekontrolowany.
 - inne katastrofy komunikacyjne. Miejscami najbardziej narażonymi na jej wystąpienie są przebiegające przez teren gminy drogi: krajowa nr 10 oraz wojewódzka nr 561.
- Kolejowe - Przez teren gminy przebiega trasa kolejowa Sierpc - Nasielsk, w wyniku czego istnieje ryzyko zagrożenia związane z awarią podczas kolejowego transportu substancji niebezpiecznych.
- transport rurociągowy - Przez teren gminy przebiega rurociąg „Jamał” co niesie za sobą ryzyko ewentualnej awarii.

Zadania z zakresu ochrony ludności i jej mienia w gminie Zawidz realizowane są bezpośrednio przez działający w miejscowości Zawidz Kościelny - komisariat Policji, oraz pośrednio przez Komendę Powiatową Policji w Sierpcu.

Na terenie gminy działa 13 oddziałów ochotniczej straży pożarnej. Jednostka Powiatowej Straży Pożarnej znajduje się w Sierpcu. Tabela 9 przedstawia ich wykaz.

Tabela 9 Wykaz jednostek PSP i OSP właściwych dla gminy Zawidz

Nazwa jednostki	Typ sekcji / służby /	Adres
1	2	3
PSP Sierpc – Powiatowa Straż Pożarna	JRG	Ul Przemysłowa 2, 09-200 Sierpc
OSP Zawidz Kościelny	S	Ul. Mazowiecka, 09-226 Zawidz Kościelny
OSP Słupia	S	Słupia
OSP Osiek	S	Osiek
OSP Kosemin	S	Kosemin
OSP Milewko	S	Milewko
OSP Stropkowo	S	Stropkowo
OSP Młotkowo	S	Młotkowo
OSP Kęsice	S	Kęsice
OSP Skoczkowo	S	Skoczkowo
OSP Makomazy	S	Makomazy
OSP Mańkowo	S	Mańkowo
OSP Budy Milewskie	S	Budy Milewskie
OSP Wola Grąbiecka	S	Wola Grąbiecka

11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

11.1. DOKUMENTY SZCZEBŁA WOJEWÓDZKIEGO

11.1.1. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

Kierunek i polityka przestrzenną województwa określona została w przyjętym uchwałą nr 180/14 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 7 lipca 2014 r. - Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego.

Celem **Planu** jest określenie polityki przestrzennej dla województwa mazowieckiego, polegającej na:

- rozmieszczeniu w przestrzeni inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zgodnie z kierunkami polityki przestrzennej w oparciu o cele i zasady zagospodarowania przestrzennego województwa;
- ukierunkowaniu działań dotyczących rozwoju gospodarczego, postępu cywilizacyjnego, kultury i ochrony środowiska, poprzez uwzględnianie uwarunkowań, szans i zagrożeń wynikających ze zróżnicowanych cech przestrzeni województwa;
- wpływaniu na zachowania przestrzenne podmiotów gospodarujących w przestrzeni, tak aby były one zgodne z ogólnymi celami rozwoju województwa.

W odniesieniu do obszaru gminy Zawidz przyjęta w *Planie* koncepcja systemu transportowego, uwzględnia przebieg powyższego korytarza drogi krajowej nr 10 i jego przebudowę do parametrów drogi głównej ruchu przyspieszonego¹². A w odniesieniu do dróg wojewódzkich plan ustala, że „rozwój i budowa docelowego kształtu sieci dróg wojewódzkich odbywać się będzie na podstawie przygotowywanych okresowo przez zarządcę dróg wojewódzkich planów rozwoju sieci drogowej oraz planów finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich co nie wyklucza przebudowę drogi nr 561, choć w PZPWM nie ma ona kluczowego charakteru dla powiązań pomiędzy wewnątrz regionalnych. Plan zakłada także modernizację istniejącego układu kolejowego o państwowym znaczeniu dla poprawy sprawności i szybkości połączeń oraz bezpieczeństwa ruchu, w tym linii nr 27 Nasielsk – Toruń.

Polityka kształtowania i ochrony zasobów i walorów przyrodniczych oraz poprawy standardów środowiska zmierzać będzie do stworzenia ciągłości przestrzennej systemów obszarów o cennych wartościach przyrodniczych oraz zapewnienia pomiędzy nimi powiązań ekologicznych (tworzenie spójnego systemu ochrony przyrody). Częścią tego systemu jest obszar chronionego krajobrazu „Równina Raciąska”.

PZPWM stwarza także warunki i wskazuje gminę Zawidz, jako obszar korzystny do rozwoju energetyki z odnawialnych źródeł energii, w tym wiatru.

11.1.2. Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020 uchwalona została przez Sejmik Województwa w dniu 28 października 2013 r., uchwałą Nr 158/13.

W Strategii rozwoju województwa mazowieckiego założono realizację głównego nadrzędnego celu jakim jest: „*spójność terytorialna, rozumiana jako zmniejszenie dysproporcji rozwoju w województwie mazowieckim oraz wzrost znaczenia Obszaru Metropolitalnego Warszawy w Europie*”.

Cel nadrzędny na terenach wiejskich realizowany będzie przez trzy cele strategiczne:

- Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii

¹² Odmiennie stanowisko w tej kwestii prezentuje GDDKiA planując dla DK-10 przebiegającej przez gminę klasę S

- Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego
- Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki
- Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia

Wśród licznych, zapisanych w strategii celów oraz działań w ramach poszczególnych obszarów podstawowych jako najbardziej istotne dla rozwoju przestrzennego gminy Zawidz można wymienić Ochronę i rewaloryzację środowiska przyrodniczego dla zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju poprzez:

- Ochronę najcenniejszych wartości środowiska przyrodniczego (zasobów i krajobrazu), poprzez utworzenie spójnego przestrzennie, chroniącego powiązania przyrodnicze systemu obszarów prawnie chronionych niezbędnych dla zachowania równowagi ekologicznej;
- Zwiększanie lesistości regionu przez planowanie zalesienie gruntów porolnych, uzupełniające system powiązań przyrodniczych;
- Wykorzystanie potencjału gminy do produkcji żywności;
- Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii;

11.2. DOKUMENTY SZCZEBŁA POWIATOWEGO

11.2.1. Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Sierpeckiego

Planu Rozwoju Lokalnego dla Powiatu Sierpeckiego na lata 2007-2013 uchwalono w dniu 20 grudnia 2007 r. Ustalono w nim cztery obszary strategiczne dla rozwoju powiatu sierpeckiego:

- *Gospodarka i infrastruktura* – czyli, tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju gospodarczego poprzez tworzenie nowych miejsc pracy, skutkujących wzrostem zamożności społeczeństwa lokalnego. Rozbudowa infrastruktury społeczno-gospodarczej celem podniesienia poziomu dostępności i jakości tych usług.
- *Turystyka i rekreacja* – poprzez: rozbudowę infrastruktury turystycznej, sportowej i rekreacyjnej dla podniesienia atrakcyjności powiatu sierpeckiego.
- *Usługi społeczne* – przez: podniesienie poziomu wykształcenia oraz kwalifikacji zawodowych mieszkańców oraz poprawę bezpieczeństwa socjalnego i publicznego powiatu.
- *Rolnictwo, leśnictwo i ochrona środowiska* – intensyfikacja wykorzystania użytków rolnych, programowania rozwoju rolnictwa „ekologicznego” i przetwórstwa rolno-spożywczego w oparciu o naturalne zasoby przyrodnicze.

Bez wątpienia najistotniejsza dla gminy Zawidz jest realizacja celu związanego z przebudową dróg powiatowych i chodników przy tych drogach.

11.2.2. Program Ochrony Środowiska Powiatu Sierpeckiego

Powiat Sierpecki nie posiada aktualnego Programu Ochrony Środowiska.

11.2.3. Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Sierpeckiego

Powiat Sierpecki nie posiada aktualnego Planu Gospodarki Odpadami.

11.3. DOKUMENTY SZCZEBŁA GMINNEGO

11.3.1. Strategia rozwoju gminy Zawidz

Strategia Rozwoju gminy Zawidz zawiera cele i priorytety rozwojowe gminy Zawidz do roku 2015. Dokument ten opracowano w 2004 roku.

Głównym strategicznym celem rozwoju gminy jest: „Poprawienie warunków życia mieszkańców gminy”. Dążenie do osiągnięcia tego celu powinno odbywać się między innymi poprzez rozwój małych i dużych przedsiębiorstw, rolnictwa i agroturystyki. Główny cel podlega konkretyzacji poprzez cele szczegółowe, które związane są z rozwojem infrastruktury technicznej i społecznej, rozwojem przedsiębiorczości, ochroną przyrody, działaniami związanymi z ograniczeniem bezrobocia.

Za najistotniejsze wśród celów szczegółowych, związane z gospodarowaniem przestrzenią należy uznać m.in.:

- gazyfikację miejscowości na terenie gminy poprzez opracowanie koncepcji programowej zaopatrzenia w gaz wszystkich miejscowości oraz projekt podłączenia do gazociągu relacji Płock – Sierpc – Rypin wraz ze stacją redukcyjną i projektami rozprowadzenia sieci gazowej po terenie;
- opracowanie programu skanalizowania miejscowości, w tym wyznaczenie bezpośrednich stref ochronnych od obudowy studni i zapewnienie odpowiedniej ochrony przed skażeniem wody oraz dalsze sukcesywne podłączanie pozostałych nieruchomości do zbiorczego systemu wodociągowego;
- opracowanie programu wyboru rodzaju systemu kanalizacyjnego dla poszczególnych miejscowości gminy oraz rozbudowy istniejących oczyszczalni ścieków w oparciu o czynnik ekonomiczny rentowności inwestycji. W miejscowościach o zabudowie rozproszonej (w większości przypadków) powinno się wykluczyć możliwość budowy zbiorczych systemów kanalizacji. W miejscowościach tych należy projektować kanalizację z odprowadzeniem ścieków do zbiorników bezodpływowych, które następnie będą dowożone do oczyszczalni ścieków za pomocą wozów asenizacyjnych. We wsiach posiadających zabudowę skupioną należy rozpatrzyć możliwość wyboru jednego z systemów kanalizacji zbiorczej. Również przy bardzo rozproszonej zabudowie należy przewidzieć konieczność instalowania zbiorników indywidualnych lub przydomowych oczyszczalni ścieków;
- ze względu na duże koszty wywozu śmieci na składowiska odpadów zlokalizowane poza terenem gminy należy opracować projekt powstania składowiska odpadów i przyłączenia do tego przedsięwzięcia gmin sąsiednich;
- poprawa dostępności komunikacyjnej gminy poprzez rozbudowę i modernizację istniejących dróg oraz jednoczesny wzrost dostępności do drogi krajowej w celu zwiększenia atrakcyjności lokalizacji działalności gospodarczej. Dla realizacji tego celu niezbędne są następujące działania:
 - jak wspomniano wcześniej - poprawa jakości dróg na wybranych odcinkach, w tym zwiększających dostępność do drogi krajowej,
 - budowa i modernizacja mostów,
 - wzmocnienie nawierzchni regionalnej sieci dróg celem osiągnięcia standardów UE;
- modernizacja sieci energetycznej na terenie gminy;
- zachowanie walorów środowiska naturalnego i krajobrazu poprzez np. zachowanie cech architektury regionalnej, tworzenie stref ochronnych, dolesianie obszarów na glebach V i VI klasy bonitacyjnej
- rekultywacja terenów wyrobiskowych poprzez zagospodarowanie danego terenu np. poprzez zasiew traw;
- likwidacja i zapobieganie powstawaniu na terenie gminy dzikich wysypisk śmieci poprzez np. recykling odpadów;
- preferowanie przemysłu mało uciążliwego dla środowiska i rozwój edukacji ekologicznej.

„Strategia rozwoju gminy Zawidz” określa również **priorytety rozwojowe** gminy Zawidz, które wynikają z celów szczegółowych.

11.3.2. Program Rozwoju Lokalnego Gminy Zawidz

Gmina Zawidz nie posiada aktualnego Programu Rozwoju Lokalnego.

11.3.3. Program Ochrony Środowiska Gminy Zawidz

Gmina Zawidz nie posiada aktualnego Programu Ochrony Środowiska.

11.3.4. Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Zawidz

Gmina Zawidz nie posiada aktualnego Planu Gospodarki Odpadami.

11.3.5. Plan Odnowy Miejscowości Słupia

„Plan Odnowy miejscowości Słupia” uchwalony został przez Radę Gminy Zawidz w dniu 13 października 2011 r.

W planie określono zadania do wykonania w perspektywie siedmiu lat. Jako priorytetowe zadania uznano:

- Budowa zespołu boisk sportowych w Słupii, jako uzupełnienie kompleksu szkolnego wraz niezbędną infrastrukturą techniczną niezbędną do prawidłowego funkcjonowania obiektu – rok 2011 r. – zrealizowano,
- Wykonanie boiska do piłki nożnej z trybunami i zapleczem technicznym, utwardzenie placu parkingowego i chodników (ciąg dalszy) – zrealizowano,
- Wykonanie oświetlenia ulicznego na wsi – zrealizowano,
- Budowa chodników wzdłuż dróg prowadzonych przez wieś – rok 2014,
- Utwardzenie brakujących odcinków dróg asfaltowych – rok 2015,
- Skanalizowanie wsi z budową oczyszczalni ścieków – rok 2016,
- Modernizacja i renowacja Kościoła Rzymsko-Katolickiego – rok 2017.

Ww. zadania priorytetowe mają być realizowane zgodnie z zamieszczonym w planie harmonogramem, określającym terminy realizacji, wartość projektów oraz źródło ich finansowania.

11.4. WNIOSKI ZŁOŻONE DO SUIKZP

Na etapie składania wniosków do studium, do Urzędu Gminy Zawidz wpłynęło zaledwie 10 wniosków, z czego 7 wniosków złożonych przez instytucje państwowe zawiadomione o przystąpieniu do zmiany studium. Jeden wniosek złożony został przez mieszkańca i dotyczył eksploatacji żwiru we wsi Milewo.

Dwa wnioski dotyczyły możliwości budowy elektrowni wiatrowych wraz z infrastrukturą drogową, elektroenergetyczną i teletechniczną. Pierwszy z wniosków obejmuje budowę trzech siłowni wiatrowych we wsiach: Milewo, Pniewo i Osiek Piaseczny. Moc każdej z zainstalowanych turbin nie przekroczy 2,5 MW, zakładana maksymalna wysokość wieży 125 m, wysokość całkowita 175m.

Drugi dotyczy budowy 18 elektrowni we wsiach: Kęsice, Krajewice Małe, Krajewice Duże, Rekowo, Majki Małe, Grąbiec, Żytowo Jezewo, Makomazy, Ostrów, Majki Duże, Słupia, Gutowo Górki, Gołocin, Chabowo Świniary, Mańkowo, Kosmaczewo, Kowalewo Nowe.

Zakładana moc każdej z tych elektrowni do 4 MW. Obiekty budowlane będą stanowiły dominanty krajobrazowe, gdyż zakładana wysokość całkowita elektrowni wiatrowej do 220 m., z czego wysokość wieży wyniesie do 150 m.

Wnioski obejmują także wyznaczenie strefy oddziaływania akustycznego od tych zespołów elektrowni.

Lokalizację wniosków wskazano na załączniku graficznym – Uwarunkowania.

Tabela 10: Wykaz wniosków złożonych przez instytucje do zmiany studium

Lp.	Nazwa instytucji	Przedmiot wniosku
1	2	3
1	Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Warszawie Oddział Płock Inspektorat Sierpc ul. Fredry 10	Informacja o zmeliorowaniu terenu gminy Zawidz w 97%. Przy opracowywaniu planu zagospodarowania przestrzennego gminy Zawidz na terenach przeznaczonych pod zabudowę należy dokonać przebudowy lub rozbiórki urządzeń wodnych na podstawie art. 122 ust. 3 w związku z art. 9 ust. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. (tekst jednolity Dz. U. z 9 lutego 2012 r. poz. 145).

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY ZAWIDZ
CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

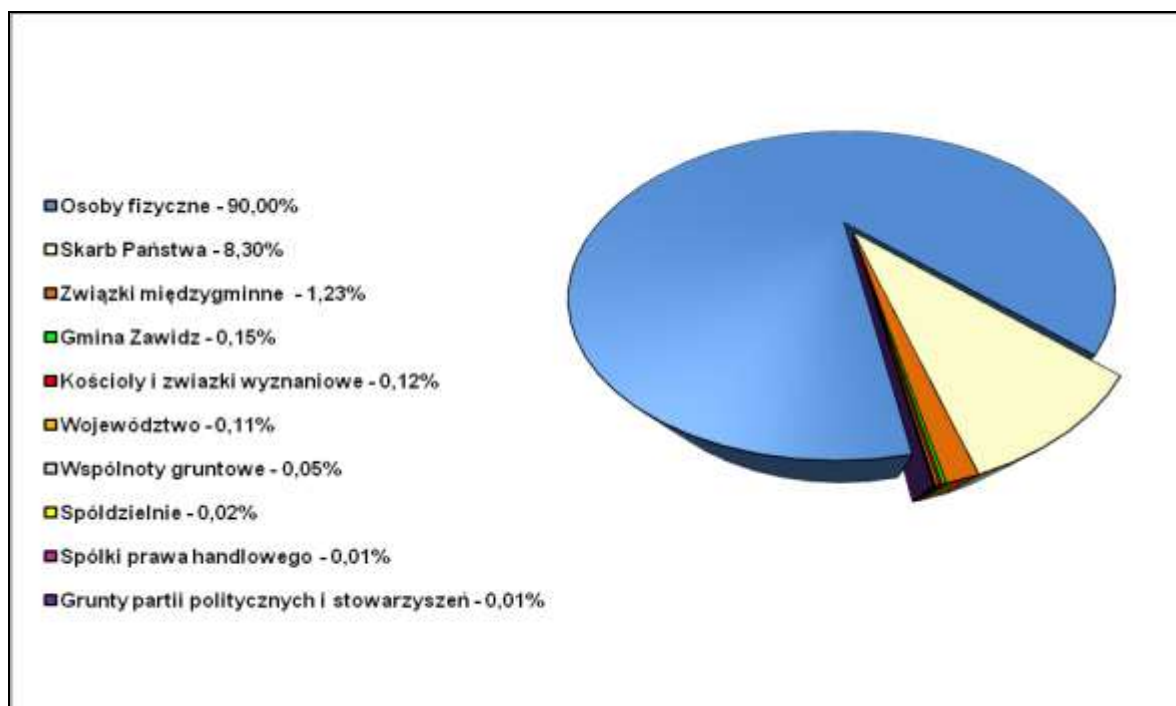
Lp.	Nazwa instytucji	Przedmiot wniosku
	09-200 Sierpc	
2	Zarząd Województwa Mazowieckiego w Warszawie Ul. Jagiellońska 26 03-719 Warszawa	Za istotne elementy dla polityki przestrzennej województwa na obszarze gminy Zawidz, uznaje się: o Ochronę walorów przyrodniczych ze względu na położenie w strefie Obszaru Chronionego Krajobrazu Równiny Raciąskiej.
3	Nadwiślański Oddział Straży Granicznej im. Powstania Warszawskiego ul. 17 Stycznia 23 02-148 Warszawa	Nadwiślański Oddział Straży Granicznej nie wnosi uwag i nie składa wniosków do przedmiotowego studium.
4	GDDKiA w Warszawie ul. Mińska 23 03-808 Warszawa	W przedmiotowym studium należy uwzględnić ewentualną rozbudowę drogi krajowej nr 10 do parametrów trasy ekspresowej. Przedsięwzięcie to zostało uwzględnione w Programie Budowy Dróg Krajowych na lata 2011 – 2015 w załączniku nr 2 – Lista zadań, których realizacja przewidywana jest po roku 2013, poz. 21 oraz w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego. Jednocześnie informują, że na dzień złożenia wniosku GDDKiA nie podejmuje żadnych działań zmierzających do realizacji ww. zadania. Niemniej spełniając obowiązek spoczywający na GDDKiA, określony w art. 20 pkt. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2007 r. nr 19 poz. 115 ze zm.), sygnalizujemy potrzebę uwzględnienia rozbudowy DK 10 do parametrów S10 w SUiKZP gminy Zawidz.
5	Okręgowy Urząd Górniczy w Warszawie ul. Wilcza 46 00-679 Warszawa	Okręgowy Urząd Górniczy w Warszawie nie zgłasza uwag ani wniosków do studium, ponieważ w świetle posiadanych przez urząd informacji tereny objęte przedmiotowym opracowaniem nie są terenami górniczymi w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 163, poz. 981 z późn. zm.)
6	Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków Delegatura w Płocku ul. Zduńska 13a 09-400 Płock	Informujemy, że w nowo opracowywanym „Studium” należy zaktualizować oraz rozszerzyć najnowsze ustalenia zapisy dotyczące obiektów zabytkowych. Szczególną uwagę należy zwrócić na fakt, iż ochroną konserwatorską objęte być powinny zabytki wpisane decyzją administracyjną do rejestru zabytków oraz znajdujące się w ewidencji zabytków. W archiwum tutejszego urzędu znajdują się opracowania i materiały, które powinny stać się podstawą do rozpoznania zasobów kulturowych terenu. W zakresie zabytków archeologicznych wnoszą o umieszczenie w projekcie przedmiotowej zmiany Studium zapisów: w Rozdziale I „Uwarunkowania rozwoju”, § „Stan dziedzictwa kulturowego”: - wykazu stanowisk archeologicznych (wraz z ich dokładną lokalizacją wskazaną na załączniku graficznym - ze wskazaniem nr ewidencyjnych działek); w Rozdziale II „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”, § „Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego”: w obszarze wymienionych w zamieszczonym powyżej wykazie stanowisk archeologicznych ustala się strefy ochrony konserwatorskiej, gdzie obowiązuje: a) powiadomienie Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (Kierownika Delegatury w Płocku Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Warszawie) o zamiarze podjęcia zamierzeń inwestycyjnych i innych działań projektowych związanych z pracami ziemnymi; b) zapewnienie przeprowadzenia wyprzedzających archeologicznych badań ratowniczych na terenach przewidzianym do realizacji robót ziemnych lub nadzorów archeologicznych w czasie prowadzenia prac ziemnych w ich obrębie.” Jednocześnie przypominamy, że zgodnie z art. 31 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami: „Osoba fizyczna lub jednostka organizacyjna, która zamierza realizować roboty ziemne lub dokonać zmiany charakteru dotychczasowej działalności na terenie, na którym znajdują się zabytki archeologiczne, co doprowadzić może do przekształcenia lub zniszczenia zabytku archeologicznego - jest zobowiązana pokryć koszty badań archeologicznych oraz ich dokumentacji, jeśli przeprowadzenie tych badań jest niezbędne w celu ochrony tych zabytków”.
7	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie ul. Zarzecz 13B 03-194 Warszawa	Informujemy, że na terenie gminy Zawidz przepływa rzeka Sierpienica, dla której Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie sporządził studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej, w którym zostały wyznaczone obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi. W związku z powyższym wnosimy o uwzględnienie ww. obszarów w sporządzanym SUiKZP gminy Zawidz wraz z uwarunkowaniami dotyczącymi tych obszarów określonymi w art. 881 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo Wodne (Dz. U. z 2012 r. poz. 145). Studium ochrony przeciwpowodziowej sporządzone przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej zgodnie z przepisami ustawy Prawo Wodne i niektórych innych ustaw zachowuje ważność do dnia sporządzenia mapy zagrożenia powodziowego. Jednocześnie informujemy, że zgodnie z art. 4a pkt 1 ustawy Prawo Wodne studium uikzp gminy wymaga uzgodnienia z dyrektorem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w zakresie zagospodarowania obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG Zawidz

12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

Większość gruntów położonych w gminie jest własnością osób fizycznych (ok. 90%), w tym 88% stanowią grunty wchodzące w skład gospodarstw rolnych. Grunty Skarbu Państwa stanowią 8,3% powierzchni gminy, z czego blisko 6% to lasy państwowe. Grunty gminy Zawidz to zaledwie 27 ha, co stanowi 0,15% powierzchni gminy (Ryc. 53). Składają się na nie tereny pod drogami, obiektami użyteczności publicznej np. szkołami, urzędem gminy, przychodniami, ujęciami wody, oczyszczalnią ścieków. Gmina Zawidz nie posiada wolnych gruntów i nie zamierza tworzyć rezerw gruntu, które mogłyby stanowić strategiczny zasób gminy.

Gmina realizując inwestycje celu publicznego musi liczyć się z koniecznością ponoszenia kosztów związanych między innymi z wykupem gruntów od właścicieli i użytkowników wieczystych. Problem ten w szczególności dotyczy dróg, które w stosunku do obowiązujących przepisów mają zaniżone parametry.

Ryc. 53 Struktura własności gruntów w gminie Zawidz w 2012 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PODGiK w Sierpcu

13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I OBSZARÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

13.1. OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE PRZYRODY

Prawnie ustanowionymi formami ochrony przyrody na obszarze gminy Zawidz są:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Równina Raciąska
- Użytki ekologiczne (16 szt.)
- Pomnik przyrody (1 szt.)

Występowanie form ochrony przyrody wskazano na rysunku „Uwarunkowania”.

13.1.1. Obszar Chronionego Krajobrazu Równina Raciąska

Obszar ten objęto ochroną na mocy uchwały Nr 163/XXVI/88 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Płocku z dnia 9 czerwca 1988 r. Status ochronny tego obszaru został utrzymany poprzez wydanie Rozporządzenia Nr 16 Wojewody Mazowieckiego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Równina Raciąska (DUWM.2006.157.6153).

Ponad 70 ha fragmentu Obszaru Chronionego Krajobrazu Równina Raciąska znajduje się w granicach gminy Zawidz. Jest to obniżenie dolinne, które w czasie ostatniego zlodowacenia odprowadzało wody fluwioglacjalne. Dno tego obniżenia ma charakter bagienno-torfowy. Obniżenia urozmaicone są niewysokimi wydmami śródlądowymi.

Ryc. 54 Obszar Chronionego Krajobrazu Równina Raciąska, mokradła

Foto: Piotr Fogel

OCHK Równina Raciąska to tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowy ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnią funkcję korytarzy ekologicznych o różnej randze, przez liczne cieki z rzeką Raciążnicą na czele.

13.1.2. Użytki ekologiczne

Na terenie gminy Zawidz znajduje się 16 użytków ekologicznych, zajmujących łącznie powierzchnię ok. 15,63 ha. Użytki te zlokalizowane są na siedliskach leśnych, będących własnością

Skarbu Państwa. Są to tereny zabagnione na których ochronie podlegają siedliska boru bagiennego, olsów, lasów mieszanych, zabagnionych. Dwa użytki ekologiczne położone w miejscowości Cetlin, mimo zakwalifikowania do innej gminy, występują faktycznie w granicach ewidencyjnych gminy Zawidz.

Status prawny użytków ekologicznych reguluje Rozporządzenie Nr 74 Wojewody Mazowieckiego z dnia 08 lipca 2005r. w sprawie użytków ekologicznych oraz rozporządzeniem Nr 35A Wojewody Mazowieckiego z dnia 13 lipca 2007r. zmieniające rozporządzenie w sprawie użytków ekologicznych, a także rozporządzenie Nr 59 Wojewody Mazowieckiego z dnia 12 listopada 2007r. zmieniające rozporządzenie w sprawie użytków ekologicznych.

Wykaz użytków ekologicznych przedstawiono poniżej (Tabela 11).

Tabela 11 Wykaz użytków ekologicznych w gminie Zawidz

Lp.	Użyte k nr / nazwa	Pow. [ha]	Miejscowość	Nadleśnictwo/ Leśnictwo	Oddział leśny	Ewidencja gruntów	Szczególny cel ochrony	Uwagi
1.	650	0,95	Jaworowo Lipa	Płock/ Drobin	138c	214/4	teren zabagniony na siedlisku Bb	
2.	651	0,96	Jaworowo Klódź		140a	158	teren zabagniony na siedlisku BMb	
3.	652	0,40			140f	293/2	teren zabagniony na siedlisku OI	Użytek - wg. stanu na 30.01.2013 r. dz. ew. 293/1
4.	653	1,1			140z	334/2	teren zabagniony na siedlisku OI	
5.	654	0,54			140ax	333	teren zabagniony na siedlisku OI	
6.	655	0,96			141b	194	teren zabagniony na siedlisku OI	
7.	656	0,73	Budy Piaseczne		142g	43/1	teren zabagniony na siedlisku OI	
8.	657	0,50			145a	122	teren zabagniony na siedlisku OI	
9.	658	1,27			145d	122	teren zabagniony na siedlisku OI	
10.	659	0,41	Osiek - Włostybory		149g	289	teren zabagniony na siedlisku Bb	
11.	660	1,68			150a	290	teren zabagniony na siedlisku LMb	
12.	661	0,32			166g	306	teren zabagniony na siedlisku Bb	
13.	662	1,46	Chabowo		176d	51/2	teren zabagniony na siedlisku OI	Użytek - wg. stanu na 30.01.2013 r. dz. ew. 51/4 i 51/3
14.	735	0,43	Krajewice Duże	Płock / Gozdowo	182d	113/2	teren zabagniony na siedlisku LMw	
15.	733	2,51	Cetlin		180f	212/2	teren zabagniony na siedlisku Lśw	Użytek - wg. stanu na 30.01.2013 r. dz. ew. 98 gm. Zawidz
16.	734	1,41	Cetlin		180i	212/2	teren zabagniony na siedlisku LMb	Użytek - wg. stanu na 30.01.2013 r. dz. ew. 98 gm. Zawidz

Źródło: <http://warszawa.rdos.gov.pl/>

13.1.3. Pomniki przyrody

Na terenie gminy ustanowiono jeden pomniki przyrody – aleja drzew w paku w Skoczkwie. W jej skład wchodzi łącznie 77 drzew, z czego 58 grabów pospolitych, 11 klonów zwyczajnych, 6 lip drobnolistnych, 1 brzoza brodawkowata oraz 1 grab pospolity zrosnięty z klonem pospolitym. Pomnik ten został ustanowiony na mocy Rozporządzenia Nr 16 Wojewody Mazowieckiego z dnia 09 maja 2007r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu sierpeckiego. Szczególnym celem ochrony pomnika jest zachowanie tworu przyrody żywej, alei wiekowych drzew, o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej i krajobrazowej.

Dla pomnika przyrody ustanowiono strefę dla ochrony korony i systemu korzeniowego drzew o promieniu 15 m od zewnętrznej krawędzi pnia drzewa.

13.2. OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE ZABYTKÓW

13.2.1. Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków

Tabela 12 Obiekty wpisane do rejestru zabytków

LP. i nr na rysunku	Miejscowość	Obiekt	Numer rejestru zabytków	Data wpisu
1	Jezewo Poświętne	Kościół parafialny p.w. św. Bartłomieja, 1 poł. XVI w., 1740 wraz z najbliższym otoczeniem w promieniu 50 metrów	159/731/62W	07.05.1962
2	Majki	Zespół dworski, 2 poł. XIX/XX w. – dwór, - park wraz ze strefą ochrony konserwatorskiej - 100 m od granic parku	562	28.08.1987
3	Skoczkowo	Park dworski krajobrazowy, 2 poł. XIX w. wraz ze strefą ochrony krajobrazowej 100 m od granic parku	571	01.09.1987
4	Słupia	Kościół parafialny p.w. św. Jakuba, murowany, wzniesiony w 1876 – 1884, styl neogotycki wraz ze strefą ochrony konserwatorskiej w odległości 150 m od muru cmentarnego	239	29.01.1979
5	Zawidz Kościelny	Kościół parafialny p.w. św. Marcina, drewniany, z 1742, Dzwonnica, drewniana, z 2 poł. XIX w. Cmentarz przykościelny	152/601/62W	04.04.1962
6	Zgagowo	Park dworski, z poł. XIX w., przekształcony na pocz. XX w. wraz ze strefą ochrony konserwatorskiej – 100 m od granic parku	570	02.09.1987
7	Gutowo Stradzyno	Zespół dworsko-parkowy z 1 połowy XIX w.	243/1515/75W	22.05.1975
8	Szumanie	Stanowisko archeologiczne nr 1 (AZP 45-55/7) - osada z okresów przedrzymskiego i wpływów rzymskich oraz wczesnego średniowiecza	434/1060W	20.06.1974

Źródło: Dane WKZ Delegatura Płock

Do rejestru zabytków pod numerem decyzji 42/124W z dnia 01.09. 1970 r. wpisany został także zabytek ruchomy. Jest nim wyposażenie kościoła parafialnego pod wezwaniem św. Jakuba w Słupiu, na który składają się:

- rzeźba Chrystusa Ukrzyżowanego z ołtarza bocznego późnogotycka z końca XVI w., drewniana;
- chrzcielnica późnobarokowa z 2 połowy XVIII, drewniana;
- obraz Adoracji N.P. Maryii z ołtarza głównego, barokowy, z 1 połowy XVIII w.;
- ołtarz Chrystusa Ukrzyżowanego, późnobarokowy z 2 połowy XVIII w., drewniany;
- obraz św. Apostoła z ołtarza bocznego, barokowy z połowy XVIII w.;
- ołtarz główny, barokowy, drewniany z ok. 1974 r.;
- obraz św. Apostoła z ołtarza bocznego lewego, barokowy z połowy XVIII w.;
- rzeźba świętego z lewego skrzydła ołtarza bocznego w kaplicy, późnobarokowa, z 2 poł. XVIII w., drewniana;
- rzeźba świętego z prawego skrzydła ołtarza bocznego w kaplicy, późnobarokowa, z 2 poł. XVIII w., drewniana;
- feretron Matki Boskiej Skąpskiej, późnobarokowy, z poł. XVIII w., drewniany;
- rzeźba – postać kobieca z ołtarza bocznego lewego, późnogotycka, z końca XVI w., drewniana;
- dwie puszeki na komunikanty, barokowe, z pocz. XVIII;
- trybularz rokokowy z 2 poł. XVIII w.,
- obraz – portret męski, barokowy z 2 poł. XVIII w.;
- rzeźba – postać kobieca, późnogotycka z końca XVI w., z ołtarza bocznego lewego, drewniana;

- organy barokowe z 1688 r., prospekt drewniany;
- osiem świeczników klasycystycznych z początku XIX w.

Tabela 13 Obiekty i obszary wskazane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków do objęcia ochroną

LP. i nr na rysunku	Miejscowość	Obiekt
1a	Gutowo Górki	Wiatrak, ob. Młyn elektryczny, drewniany z końca XIX w.
2a	Jezewo Poświętne	Cmentarz parafialny
3a	Kosemin	Wiatrak, typ koźlak, ob. Młyn elektryczny, drewniany z 2 połowy XIX w.
4a	Słupia	Kaplica przedpogrzebowa na terenie cmentarza
5a	Słupia	Ogrodzenie cmentarza przykościelnego
6a	Słupia	Cmentarz parafialny, przełom XIX/XXw.
7a	Zawidz Kościelny	Cmentarz parafialny
8a	Zawidz Kościelny	Cmentarz epidemiologiczny

Źródło: Dane WKZ Delegatura Płock

W ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków znajdują się także 2 zabytki ruchome. Są to:

- Ruchome wyposażenie kościoła parafialnego pod wezwaniem św. Bartłomieja w Jezewie – 10 obiektów posiadających karty ewidencyjne,
- Ruchome wyposażenie kościoła parafialnego pod wezwaniem św. Marcina w Zawidzu Kościelnym – 7 obiektów posiadających karty ewidencyjne.

Ponadto w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków znajduje się jeden układ ruralistyczny miejscowości Zawidz Kościelny (Ryc. 55).

Ryc. 55 Zasięg układu ruralistycznego wsi Zawidz Kościelny

Źródło: Opracowanie własne

Obiekty znajdujące się w zainwestowaniu konserwatorskim WKZ, do których stosuje się ochronę planistyczną.

W gminie Zawidz nie obowiązuje żaden miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wobec powyższego ta forma ochrony zabytków nie ma zastosowania w tej gminie.

13.3. OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE INNYCH NIŻ POWYŻSZE PRZEPISÓW ODREBNYCH

13.3.1. Obszary chronione na podstawie przepisów o lasach

Lasy ochronne

390 ha lasów stanowiących własność Skarbu Państwa pełni funkcję lasów ochronnych – wodochronnych. Ustanowiono je Zarządzeniem Nr 42 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 17 marca 1997 r. w sprawie uznania za ochronne lasów stanowiących własność Skarbu Państwa będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwa Płock.

13.3.2. Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych

Grunty rolne wysokich klas bonitacyjnych

Ochroną przed zmianą przeznaczenia na cele nierolnicze objęte są w gminie Zawidz grunty I i III klasy bonitacyjnej. Na podstawie danych ewidencji gruntów – gleboznawcza klasyfikacja gruntów - nie stwierdzono występowania gruntów rolniczych II klasy bonitacyjnej. Na obszarze gminy Zawidz grunty podlegające ochronie stanowią łącznie ok. 7,5% powierzchni (ponad 1586 ha), w tym grunty I klasy bonitacyjnej stanowią 0,35 ha (0,32 ha – grunty orne, 0,03 ha - pastwiska). Gleby I i III klasy występują przede wszystkim w środkowej i południowej części gminy. Największe powierzchnie zajmują w sołectwach: Makomazy, Kosmaczewo, Kowalewo Nowe i Młotkowo Wieś. Niewielkie, izolowane powierzchnie znajdują się w sołectwach: Majki Małe, Gutowo, Górki, Chabowo Świniary, Jaworowo Kolonia, Jaworowo Jastrzębie i Kosemin.

Grunty leśne

Ochroną przed zmianą przeznaczenia na cele nieleśne objęte są w gminie Zawidz wszystkie grunty leśne stanowiące własność Skarbu Państwa (1052, ha) oraz grunty leśne nie stanowiące własności Skarbu Państwa (750 ha).

Gleby pochodzenia organicznego

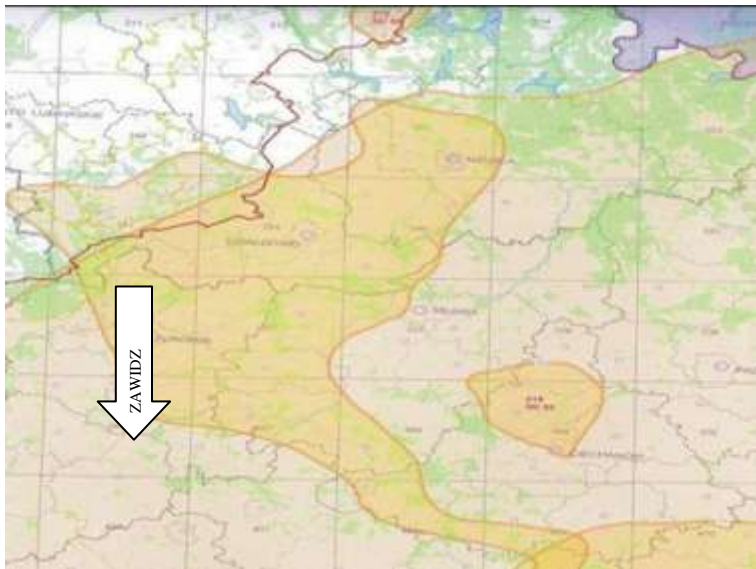
Ochrona gleb przed przeznaczeniem na cele nierolnicze obejmuje również gleby organiczne torfowe i murszowe. Ich duże, zwarte obszary występują w dolinie Sierpienicy oraz w obniżeniu dolinym Raciążnicy. Całkowita powierzchnia gleb pochodzenia organicznego w gminie wynosi ok. 538 ha, co stanowi 3% jej powierzchni. Ich zasięg został przedstawiony na rysunku „Uwarunkowania”.

13.3.3. Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów o ochronie wód

Obszary ochrony wód podziemnych

W gminie Zawidz znajdują się dwa miejsca ujmowania wód do picia i potrzeb gospodarstw domowych oraz do produkcji artykułów żywnościowych i farmaceutycznych spełniających kryteria określone Rozporządzeniem MOŚZNiL z 5 listopada 1991 r. Znajdują się one w Zawidzu Kościelnym i Zalesiu. Warunki geologiczne otoczenia ujęć wody są korzystne i nie stwarzają obowiązku ustanawiania stref ochronny pośredniej. Wobec tego dla ww. ujęć ustanowiono jedynie obowiązkową strefę ochrony bezpośredniej od 8 do 10 m licząc od zarysu budowli i urządzeń służących do poboru wody. Strefa ta nie wykracza poza obszar działki, na której zlokalizowane jest ujęcie wody.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2006 r. w sprawie przebiegu granic obszarów dorzeczy i regionów wodnych (Dz. U. nr 126 poz. 878 z dnia 14 lipca 2006 r.) gmina Zawidz położona jest w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP Nr 215 „Subniecka Warszawska” (Ryc. 56). Warstwy wodonośne tworzące ten zbiornik są stosunkowo dobrze izolowane od powierzchni co przekłada się na niewielki, ok. 5%, udział obszarów ONO i OWO w stosunku do całej powierzchni GZWP. Na obszarze GZWP Nr 215 w granicach gminy Zawidz nie wyróżniono obszarów ochrony typu ONO i OWO.

Ryc. 56 GZWP na terenie gminy Zawidz

Źródło: www.pgi.gov.pl

14. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

14.1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCEGO Z ISTNIEJĄCEGO SYSTEMU TRANSPORTOWEGO

System transportowy ma znaczący wpływ na możliwości rozwoju gminy. Analiza i ocena stanu istniejącego pozwalają na określenie uwarunkowań wynikających z obecnego rozwoju tego systemu i jego funkcjonowania. Szczególnie istotne są wyposażenie techniczne układu drogowego oraz stopień spełnienia wymagań wynikających z funkcji pełnionych w obsłudze ruchu oraz zagospodarowania.

14.1.1. Układ drogowy

Układ drogowy gminy Zawidz składa się ze 183 km dróg publicznych (Ryc. 58), w tym:

- 15 km drogi krajowej
- 14 km drogi wojewódzkiej,
- 87 km dróg powiatowych,
- 67 km dróg gminnych.

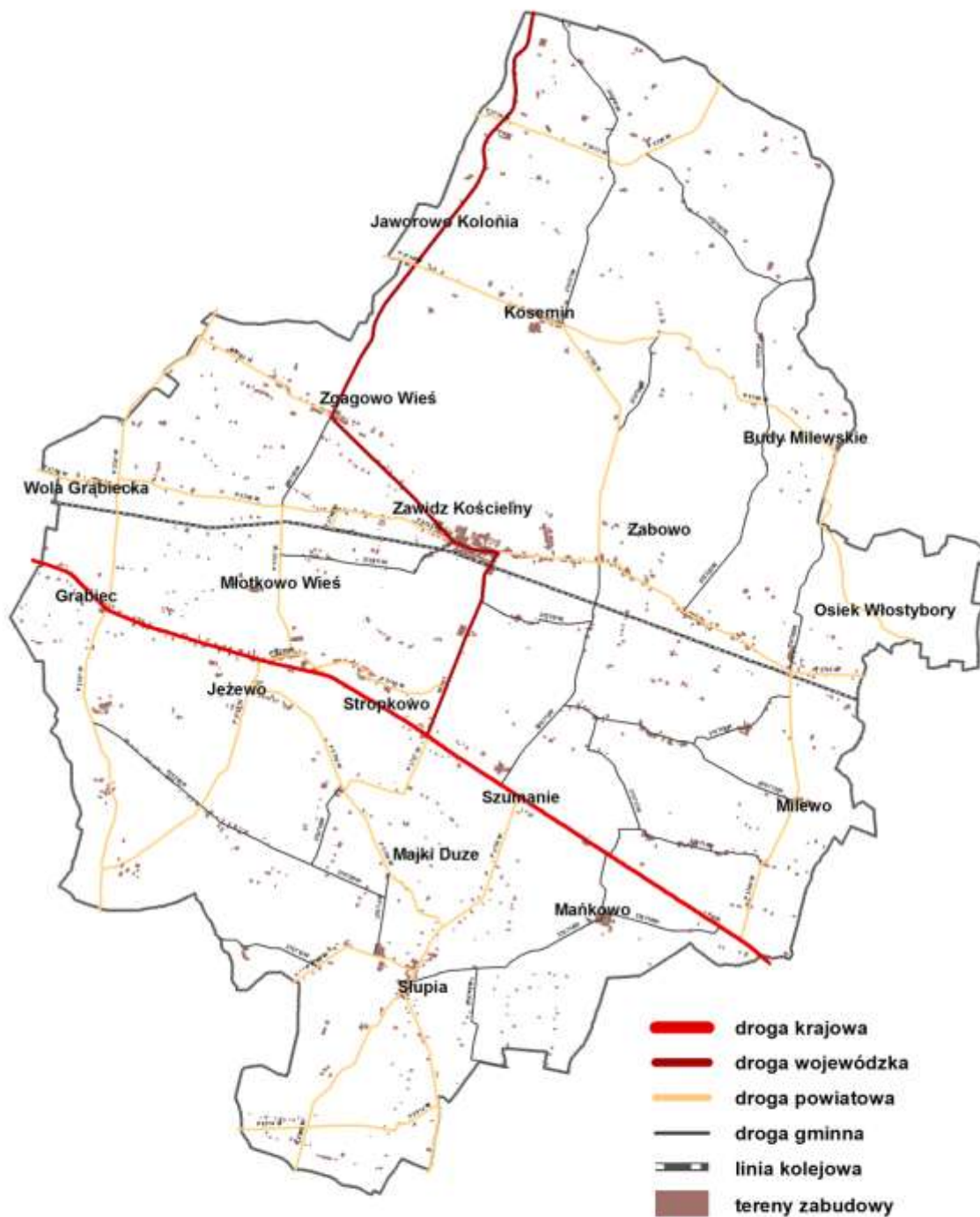

Ryc. 57 Droga krajowa nr 10

Foto: Piotr Fogel

W układzie drogowym wyróżnia się drogi służące połączeniom ponadlokalnym, tzn. nie tylko potrzebom komunikacyjnym gminy, które zapewniają droga krajowa, wojewódzka, większość dróg powiatowych oraz drogi o znaczeniu lokalnym, obsługujące miejscowe potrzeby komunikacyjne, do których zaliczają się pozostałe drogi powiatowe, drogi gminne oraz drogi wewnętrzne.

Gmina Zawidz znajduje się w zasięgu krajowego i regionalnego układu drogowego województwa. Przebiegające przez gminę drogi krajowa, wojewódzka oraz powiatowe zapewniają połączenia o znaczeniu międzyregionalnym (z sąsiednim województwem kujawsko-pomorskim) oraz regionalnym z siedzibami powiatów i gmin.

Ryc. 58 Kategorie dróg w gminie Zawidz

Źródło: opracowanie własne

Przez gminę Zawidz przechodzą następujące drogi krajowa i wojewódzka:

- droga krajowa nr 10 (DK 10) o przebiegu: Szczecin (A6) - Piła – Bydgoszcz – Toruń (A1) – Płońsk (S7). DK 10 jest jedną z najważniejszych w kraju, stanowi ważne połączenie między województwami mazowieckim, kujawsko-pomorskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim, dla Zawidza droga ta jest najważniejszym połączeniem zewnętrznym i w niewielkim stopniu wewnętrznym na osi wschód – zachód. DK nr 10 przebiegająca przez gminę Zawidz posiada klasę GP.
- droga wojewódzka nr 561 (DW 561) o przebiegu: Szumanie (DK 10) – Zawidz Kościelny – Biezuń (DW541), łącząca Zawidz z drogą krajową nr 10 i dalej z Warszawą i Toruniem oraz z sąsiednimi gminami Biezuń, Rościszewo. DW nr 561 przebiegająca przez gminę Zawidz posiada klasę G.

W dalszej kolejności dla powiązań zewnętrznych, ale także i wewnętrznych gminy istotne są drogi powiatowe:

- nr 3738W o przebiegu Rościszewo – Kosemin – Żabowo – Szumanie, droga łączy środkową część gminy Zawidz z gminą Rościszewo,
- nr 3743W o przebiegu Zawidz Kościelny – Osiek Włostybory – (Koziebrody), gm. Raciąż, łącząca gminy Raciąż i Zawidz,
- nr 3759W o przebiegu Szumanie – Słupia - Bielsk, łącząca gminy Bielsk i Zawidz oraz ułatwiająca połączenie z Płockiem,
- nr 3740W o przebiegu Kosemin – Budy Osieckie – granica województwa – (Koziebrody), łącząca gminy północną część gminy Zawidz z gminą Raciąż,
- nr 3741W o przebiegu Lelice – Rogienice – Grąbiec – Rzeszotary – Zawady, łącząca gminę Zawidz z gminą Gozdowo, funkcjonalność drogi jest ograniczona z uwagi na brak nawierzchni twardej na znacznym odcinku w gminie Zawidz,
- Część dróg powiatowych służy jedynie zapewnieniu spójności sieci tych dróg i powiązaniom wewnętrznym w gminie, są to następujące drogi:
 - nr 3701W o przebiegu Stacja Kolejowa Zawidz – droga nr 561,
 - nr 3739W o przebiegu Rościszewo – Jaworowo,
 - nr 3742W o przebiegu Goleszyn – Dziembakowo – Borkowo – Zgagowo,
 - nr 3744W o przebiegu Osiek Włostybory – Chabowo,
 - nr 3745W o przebiegu Jeżewo – droga 561,
 - nr 3748W o przebiegu Zawidz – Stacja Kolejowa Zawidz,
 - nr 3747W o przebiegu Jeżewo – Młotkowo,
 - nr 3749W o przebiegu Stacja Kolejowa Zawidz - Mieszaki – droga 10,
 - nr 3755W o przebiegu Jeżewo – Krajewice Duże,
 - nr 3756W o przebiegu Słupia – Schabajewo,
 - nr 3757W o przebiegu Majki Duże – droga 10,
 - nr 3758W o przebiegu Lelice – Majki – Słupia,
 - nr 3013W o przebiegu Pólka Raciąż-Pijawnia-Jaworowo,
 - nr 2995W o przebiegu Giżyno – Tłubice – Słupia,
 - nr 6914W o przebiegu Drobin-Lelice.

Drogi krajowa, wojewódzka i powiatowe oprócz funkcji ponadlokalnych zapewniają również ważne połączenia wewnętrzne gminy, służąc dojazdowi do poszczególnych wsi oraz łącząc je między sobą. Drogi te łączą funkcję obsługi ruchu w powiązaniach zewnętrznych i wewnętrznych z obsługą zagospodarowania, znajdującego się przy drodze (z wyjątkiem DK 10).

Drogi gminne służą bezpośredniej obsłudze zagospodarowania, wyprowadzają ruch na drogi wyższych kategorii i klas oraz uzupełniają powiązania o lokalnym znaczeniu.

Część zagospodarowania gminy obsługiwana jest przez drogi niezaliczone do żadnej kategorii dróg publicznych. Są to drogi wewnętrzne na terenach mieszkaniowych oraz rolnych i leśnych.

Przebiegi istniejących dróg publicznych i kierunki powiązań zewnętrznych, przedstawiono na rysunku „Uwarunkowania”.

Sieć dróg publicznych oraz wewnętrznych jest dobrze rozwinięta i dobrze udostępnia zagospodarowanie gminy, a także umożliwia wyprowadzenie ruchu na drogi wyższych kategorii i klas. Droga krajowa, wojewódzka i część dróg powiatowych (około 60 %) w gminie posiadają nawierzchnię bitumiczną. Nawierzchnie bitumiczne posiada także część dróg gminnych (40 km z ogólnej długości 67 km).

Drogi o nawierzchni bitumicznej obsługują najważniejsze połączenia zewnętrzne i wewnętrzne gminy oraz tereny zainwestowane i zabudowy na terenach rolnych. Drogi o nawierzchni nieulepszonej obsługują część wsi położonych w południowej części gminy oraz ekstensywną zabudowę zagrodową.

W 2010 r. wykonany został pomiar ruchu drogowego na drogach krajowych i wojewódzkich, w czasie którego określono średni dobowy ruch (SDR) w punktach pomiarowych nr 11102 i 11114 (Źródło: <http://siskom.waw.pl/>). Według powyższego pomiaru w 2010 r. ogółem dla odcinków drogi krajowej: Sierpc – Zawidz Kościelny – Drobin¹³ średni dobowy ruch wszystkich pojazdów wynosił – 10 485 pojazdów na dobę, w tym: 43 – to motocykle, 7128 – samochody osobowe, mikrobusy, 989 – lekkie samochody ciężarowe (dostawcze), samochody ciężarowe bez przyczepy – 595, samochody ciężarowe z przyczepą – 1643, autobusy – 78, ciągniki rolnicze- 10, rowery – 23 szt.

Na drodze wojewódzkiej nr 561 natężenie ruchu wynosiło: średni dobowy ruch wszystkich pojazdów wynosił – 2106 pojazdów na dobę, w tym: 19 – to motocykle, 1597 – samochody osobowe, mikrobusy, 192 – lekkie samochody ciężarowe (dostawcze), samochody ciężarowe bez przyczepy – 88, samochody ciężarowe z przyczepą – 181, autobusy – 21, ciągniki rolnicze- 8.

Tabela 14 Pomiary ruchu

L.p	Numer drogi	Odcinek	SDR 2010	Udział proc. pojazdów ciężarowych	Wzrost natężenia ruchu w porównaniu z 2005
	10	Sierpc – Zawidz Kościelny - Drobin	10485	21,34	22%
1	561	Szumanie Biezuń	2106	12,77	33%

Źródło: siskom.waw.pl

Dla dróg powiatowych i gminnych brak jest pomiarów ruchu. Ocenia się, że poziom ruchu na ważniejszych drogach powiatowych jest co najmniej dwukrotnie mniejszy niż na drodze wojewódzkiej.

Klasy dróg w stanie istniejącym przedstawiono na rysunku uwarunkowań, na podstawie informacji uzyskanych od ich zarządców. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz.U.99.43.430), przez klasę drogi rozumie się przyporządkowanie drodze odpowiednich parametrów technicznych, wynikających z jej cech funkcjonalnych. Zasadniczym problemem przy określaniu klas dróg istniejących jest niepełne dostosowanie parametrów technicznych dróg do funkcji przez nie pełnionych. Większy ruch ogółem i większy udział ruchu ponadlokalnego, szczególnie międzyregionalnego i regionalnego, wymagają lepszych parametrów technicznych i ograniczenia obsługi zagospodarowania – dostępności do drogi.

¹³ Pomiary natężenia ruchu drogowego dla drogi krajowej nr 10 przebiegającej przez teren gminy Zawidz zostały wykonane w dwóch punktach pomiarowych nr 11102 (z kierunku Sierpc – Zawidz Kościelny) i 11114 (z kierunku Zawidz Kościelny – Drobin).

W stanie istniejącym droga krajowa posiada klasę drogi głównej ruchu przyspieszonego (GP). Droga posiada jedną jezdnię o szerokości 10 m.

Droga ta oprócz ruchu krajowego, międzyregionalnego i regionalnego obsługuje również ruch lokalny lecz nie obsługuje przyległego zagospodarowania. Odległości między skrzyżowaniami i zakres obsługi zagospodarowania nie w pełni odpowiadają wymaganiom dla dróg klasy głównej ruchu przyspieszonego.

W stanie istniejącym droga wojewódzka posiada klasę drogi klasy głównej (G). Droga posiada jezdnie o szerokości 6,0 m i chodniki na odcinkach przebiegających przez tereny zabudowane, w Zawidzu Kościelnym. Droga ta oprócz ruchu międzyregionalnego i regionalnego obsługuje również ruch lokalny a także w niewielkim stopniu przyległe zagospodarowanie. Odległości między skrzyżowaniami i zakres obsługi zagospodarowania nie w pełni odpowiadają wymaganiom dla dróg klasy głównej, szczególnie na odcinkach zabudowy. Poza odcinkami zabudowy ruch pieszy i rowerowy odbywa się na jezdni. Przebieg drogi wojewódzkiej przez centrum wsi gminnej stanowi uciążliwość dla mieszkańców i użytkowników usług, zagrożenie dla bezpieczeństwa ruchu oraz utrudnia sprawny przejazd.

Zaledwie trzy drogi powiatowe 3738 W, 3743 W, 3759 W o nawierzchni twardej, z uwagi na ich obecne parametry techniczne i użytkowe oraz funkcje w sieci, są drogami klasy zbiorczej (Z), pozostałym przypisano klasę drogi lokalnej. Szerokość nawierzchni dróg powiatowych Drogi te mają nawierzchnie o szerokości 5,5 – 7,0 m. Drogi gminne są drogami klasy lokalnej (L) i dojazdowej (D). Znaczna część tych dróg nie posiada nawierzchni bitumicznej. Część z nich to drogi o jezdniach jednopasowych z mijankami, co jest wystarczające dla terenów ekstensywnie zagospodarowanych oraz rolnych.

14.1.2. Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy Zawidz przebiega linia kolejowa nr 27 relacji Sierpc-Nasielsk, jest zaliczana do linii o znaczeniu lokalnym¹⁴ oraz do linii o znaczeniu państwowym¹⁵. W gminie znajdują się dwa przystanki kolejowe: Zawidz Kościelny i Zawidz. Jest to linia pasażersko-towarowa.

Na linii prowadzone są przewozy pasażerskie z wykorzystaniem wagonów motorowych VT627 w ilości 5 par pociągów na dobę. Prędkość maksymalna na linii jest zależna od odcinka, pomiędzy Sierpcem i Nasielskiem 60 km/h. Prowadzone są również liczne przewozy towarowe, głównie z Torunia do Płocka.

14.1.3. Komunikacja publiczna autobusowa

Linie autobusowe prowadzone są drogą krajową, wojewódzką oraz niektórymi drogami powiatowymi. Główny przystanek w gminie znajduje się przy skwerze w centrum Zawidza Kościelnego. Najwięcej autobusów kursuje w kierunku Sierpca. Mieszkańcy gminy korzystają też z regularnych połączeń do Warszawy, Bieżunia, Żuromina, Płońska, Ornety i Ostródy. Uzupełnieniem regularnej komunikacji autobusowej są kursy autobusów szkolnych, stanowiących często jedyne połączenie dla niektórych obszarów. Oferta przewozowa dostosowana jest do istniejącego zapotrzebowania.

Komunikacja autobusowa zapewnia zadawalające warunki obsługi dla terenów położonych wzdłuż drogi krajowej, wojewódzkiej i części dróg powiatowych. Część zabudowy, szczególnie położonej w południowej części gminy, przy drogach gruntowych znajduje się poza zasięgiem bezpośredniej obsługi komunikacją autobusową – przystanki znajdują się w odległości ponad 1 km.

14.1.4. Transport ładunków

W gminie brak jest istotnych źródeł i celów ruchu ciężarowego. Ruch ten jest związany z obsługą gospodarki rolnej oraz handlu i usług.

¹⁴ Według planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego

¹⁵ (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 sierpnia 2010 r. w sprawie wykazu linii kolejowych o znaczeniu państwowym (Dz. U. 2010, nr 164, poz. 1110))

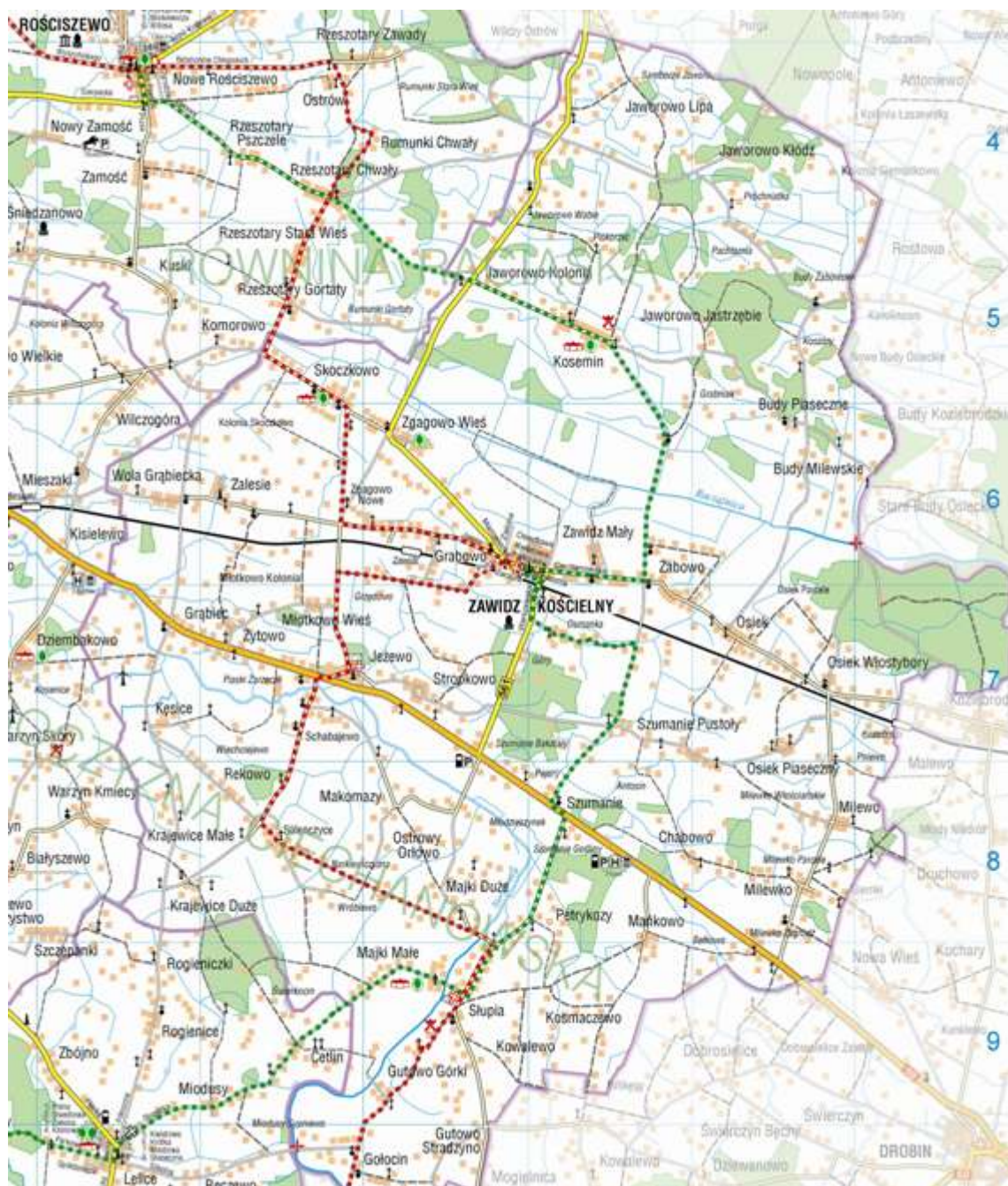
Tranzytowy ruch ciężarowy występuje na drodze krajowej i wojewódzkiej oraz w mniejszym stopniu na drogach powiatowych.

14.1.5. Ruch pieszy i rowerowy

Większość dróg na terenach zabudowanych wyposażonych jest w chodniki dla pieszych. Na pozostałych odcinkach dróg ruch pieszy odbywa się na poboczach i na jezdni.

Na terenie gminy brak jest wydzielonych ścieżek rowerowych. Ruch rowerowy odbywa się na jezdniach na zasadach ogólnych.

Przez teren gminy przebiegają dwa nieoznakowane szlaki rowerowe, ich przebieg wskazano na Ryc. 59.

Ryc. 59 Przebieg nieoznakowanych szlaków rowerowych w gminie Zawidz

Źródło: Mapa turystyczno-krajoznawcza "ZIEMIA SIERPECKA"

14.2. GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA

14.2.1. Zaopatrzenie w wodę

System zaopatrzenia w wodę do celów komunalnych gminy Zawidz oparty jest na dwóch stacjach ujmowania i uzdatniania wody z czwartorzędowego poziomu wodonośnego. Są to następujące ujęcia:

- Zalesie.
- Zawidz Kościelny,

Ujęcie wody „Zalesie”

Ujęcie posiada zasoby wód podziemnych w wysokości $Q = 120 \text{ m}^3/\text{h}$.

Ujęcie wody składa się z dwóch studni głębinowych ujmujących wodę z czwartorzędowego poziomu wodonośnego.

Decyzją Starosty Sierpeckiego ZŚ.6223-43/05 z dnia 28.12.2005r. udzielono pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód dla potrzeb komunalnych w ilości:

$$Q_{h_{\max}} = 120,0 \text{ m}^3/\text{h}$$
$$Q_{d_{\text{sr}}} = 1394,0 \text{ m}^3/\text{d}$$

Pozwolenie wodnoprawne na pobór wód traci ważność 31 grudnia 2025 r.

Ujęcie wody „Zawidz Kościelny”

Ujęcie posiada zasoby wód podziemnych w wysokości $Q = 41 \text{ m}^3/\text{h}$.

Ujęcie wody składa się z dwóch studni głębinowych ujmujących wodę z czwartorzędowego poziomu wodonośnego.

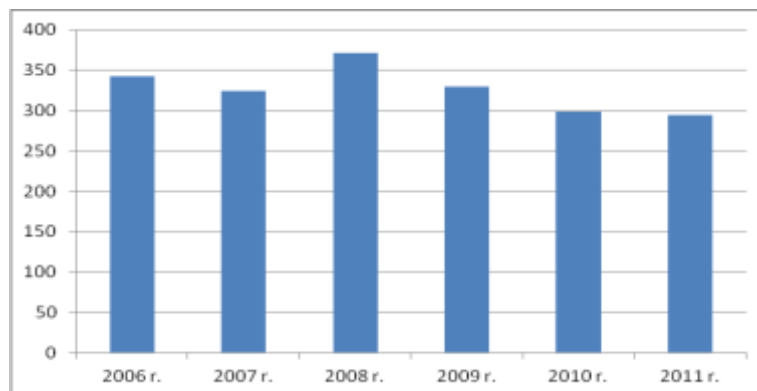
Decyzją Starosty Sierpeckiego ZŚ.6223-10b/04/05 udzielono pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód dla potrzeb komunalnych w ilości:

$$Q_{h_{\max}} = 41,1 \text{ m}^3/\text{h}$$
$$Q_{d_{\max}} = 521,9 \text{ m}^3/\text{d}$$
$$Q_{d_{\text{sr}}} = 400,6 \text{ m}^3/\text{d}$$

Dla obu ujęć wody nie ustanowiono strefy pośredniej ujęcia wody. Strefy ochrony sanitarnej, bezpośredniej ustalono w odległości 8 m od obudowy studni, strefy te nie wykraczają poza ogrodzony teren działek, na których znajdują się ujęcia wody.

Pozwolenie wodnoprawne na pobór wód traci ważność 15 stycznia 2016 r.

Gmina Zawidz jest samowystarczalna, w zakresie zaopatrzenia w wodę. Obecnie ilość wody dostarczanej mieszkańcom zaspokaja ich potrzeby w tym zakresie. W 2011 r. 87,6% ludności korzystało z sieci wodociągowej. Dynamikę zapotrzebowania na wodę ilustruje Ryc. 59.

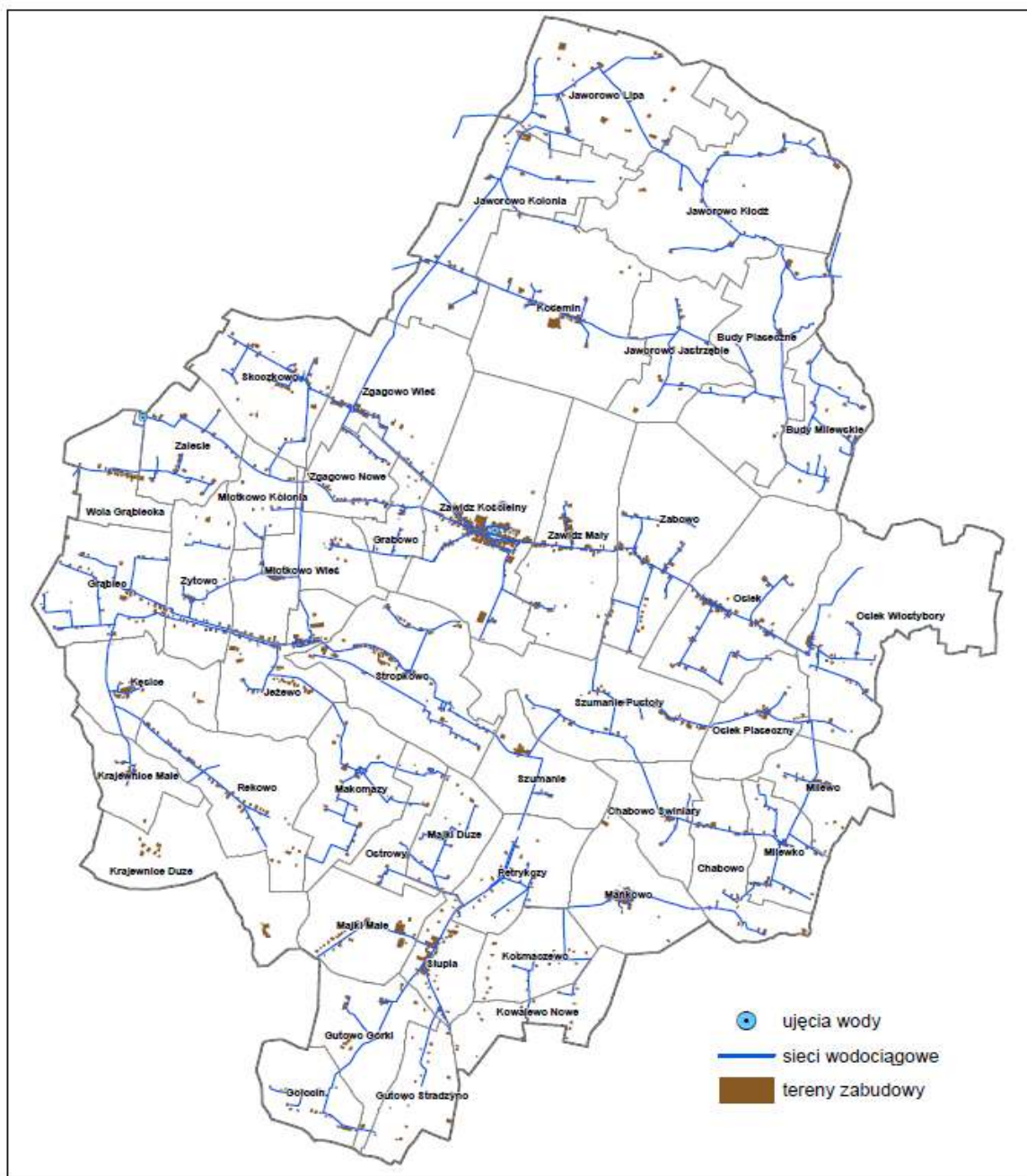

Ryc. 59 Woda dostarczona gospodarstwom domowym w dam³

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z danych GUS (za 2011 r.) wynika, że długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej na terenie gminy Zawidz wynosi 235,6 km. Wodociąg doprowadzony jest do wszystkich wsi, z wyłączeniem Krajewic Dużych. Ilość przyłączy sieci wodociągowej prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkiwania wyniosła 1620 szt.

Przebieg sieci wodociągowych i lokalizacje ujęć wody na terenie gminy Zawidz przedstawia Ryc. 60.

Ryc. 60 Schemat sieci wodociągowej w gminie Zawidz

Źródło: opracowanie własne.

14.2.2. Oczyszczanie i odprowadzanie ścieków

Na terenie gminy Zawidz zlokalizowane są 2 oczyszczalnie ścieków, w Zawidzu Kościelnym oraz w Majkach.

Oczyszczalnia ścieków w Zawidzu Kościelnym została uruchomiona w 1997r. i zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 580/1, w odległości ok. 600 metrów na północ od najbliższych zabudowań. Oczyszczalnia należy do grupy oczyszczalni komunalnych biologicznych o RML < 2000. Maksymalne obciążenie tej oczyszczalni, wyrażone równoważną liczbą mieszkańców RML wynosi 1380 osób. W 2011 r. oczyszczalnia obsługiwała 910 osób, wyłącznie miejscowości Zawidz Kościelny.

Decyzja RO.6223-5b/03 z dnia 17.03. 2007 r. wydana przez Starostwo Powiatowe w Sierpcu udziela gminie Zawidz pozwolenia na odprowadzanie oczyszczonych ścieków komunalnych z oczyszczalni w miejscowości Zawidz Kościelny do rowu w ilości:

- Q max. dob. – 251,6 m³/d
- Q śr. dob. - 192,9 m³/d
- Q max. godz. – 17,4 m³/h

o stężeniu zanieczyszczeń:

- BZT5 - < 40,0 mg O₂/l
- ChZT cr - < 150,0 mg O₂/l
- zaw. og. - < 50,0 mg/l.

Powyższa decyzja obowiązuje obecnie do dnia 31.03. 2013 r. (brak nowej decyzji).

Wg danych uzyskanych z Urzędu Gminy w Zawidzu Kościelnym w roku 2011 oczyszczono łącznie 45473 dam³/rok, czyli ok. 252 m³/d. Z ogólnej liczby ścieków oczyszczonych w 2011 – 210 dam³/rok trafiło do niej wozami asenizacyjnymi.

Oczyszczalnia ścieków w Majkach Małych położona jest na działce ewidencyjnej nr 48/4, w odległości ok. 150 metrów od najbliższych zabudowań. Została ona wybudowana w 2003 r., a rozbudowana w połowie 2004 r. Jest to oczyszczalnia biologiczna - hybrydowa wzniesiona dla mieszkańców miejscowości Majki Małe. Projekt budowlany oczyszczalni ścieków przedstawia sposób rozwiązania oczyszczania ścieków pochodzących z bloków mieszkalnych byłego PGR (18-to rodzinnych) , jednego budynku zamieszkałego przez 37 rodzin i Szkoły Podstawowej w Majkach Małych (do której uczęszcza ok. 120 uczniów). Maksymalne obciążenie tej oczyszczalni wyrażone równoważną liczbą mieszkańców RML wynosi 143 osób. W 2011 r. oczyszczalnia obsługiwała 110 osób.

W decyzji nr RO.6223-23/03 z dnia 03.12.2003 r. Starostwa Powiatowego w Sierpcu, która obowiązuje obecnie do dnia 15.12. 2013 r. udzielono gminie Zawidz pozwolenia na odprowadzanie ścieków komunalnych z oczyszczalni zlokalizowanej w Majkach Małych do wód rzeki Sierpienicy w ilości:

- Q max. dob. –15,5 m³/d
- Q śr. dob. - 14,3 m³/d

o stężeniu zanieczyszczeń:

- BZT5 - < 40,0 mg O₂/l
- ChZT cr - < 150,0 mg O₂/l
- zaw. og. - < 50,0 mg/l.

Wg danych uzyskanych z Urzędu Gminy w Majkach Małych w roku 2011 oczyszczono łącznie 1100 dam³/rok, czyli ok. 15m³/d.

W gminie Zawidz sieć kanalizacji sanitarnej posiadają tylko 2 miejscowości: Zawidz Kościelny i Majki Małe. Parametry istniejących oczyszczalni ścieków (przepustowość) i ich lokalizacje nie pozwalają na podłączenie innych miejscowości do gminnej sieci kanalizacyjnej. W pozostałych miejscowościach ścieki komunalne gromadzone są przydomowych zbiornikach bezodpływowych lub oczyszczane w przydomowych oczyszczalniach ścieków.

Odbiornikami ścieków są rzeki przepływające przez teren gminy Zawidz: Sierpienica i Raciążnica.

W 2011 r. siecią kanalizacji sanitarnej objętych było ok. 11,3 % mieszkańców gminy (BDL GUS), a długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosiła 11,1 km. Ilość przyłączy sieci kanalizacyjnej prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkiwania wynosiła 205 szt. Łącznie z sieci kanalizacji sanitarnej korzystało w gminie w 2011 r. - 791 osób.

14.3. ZAOPATRZENIE W GAZ

Gmina nie posiada dostępu do gazu przewodowego. W chwili obecnej zapotrzebowanie na gaz zaspokajane jest z butli lub zbiorników.

Opracowane w przeszłości założenia dotyczące zaopatrywania gminy w gaz, zgodnie z którymi gaz na terenie Zawidza miał być dostarczony poprzez projektowany gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Bronowo – Zalesie – Sierpc ze stacją redukcyjną we wsi Młotkowo, nie został zrealizowany. Nic również nie wskazuje na to, by idea gazyfikacji nawet największych miejscowości w gminie została zrealizowana.

Gmina Zawidz nie opracowała dotychczas „Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Zawidz”.

Przez teren gminy przebiega tranzytowo gazociąg wysokiego ciśnienia DN-1400 („Jamał Rosja – Polska-Niemcy”), 8.4 MPa wraz z kablem światłowodowym. Z dała od zabudowań wsi Rekowo przy drodze powiatowej 370709W zlokalizowany jest zespół zaporowo-upustowy gazu.

Przebieg tranzytowego gazociągu wysokiego ciśnienia pokazano na rysunku „Uwarunkowania”.

14.4. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ

Gmina nie posiada sieci ciepłowniczej. Zabudowa mieszkaniowa oraz zakłady produkcyjne i usługowe posiadają indywidualne systemy grzewcze, oparte głównie na paliwach stałych, rzadziej na gazie płynnym LPG lub oleju opałowym. Znajdujące się na terenie gminy kotłownie lokalne są niewielkie i zaspokajają potrzeby cieplne związane z ogrzewaniem budynków użyteczności publicznej. Większość kotłowni jest opalana paliwem tradycyjnym, takim jak węgiel i koks, tylko w placówkach oświatowych i budynku urzędu gminy zmodernizowano kotłownie z węglowej na olejową.

Gmina Zawidz nie opracowała dotychczas „Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Zawidz”.

14.5. ELEKTROENERGETYKA

Na terenie gminy Zawidz nie występują źródła wytwarzania energii elektrycznej.

Energia elektryczna dostarczana jest dla odbiorców w gminie Zawidz napowietrzną siecią elektroenergetyczną średniego napięcia 15 kV z GPZ Sierpc (stacja 110/15 kV).

Sieć linii średniego napięcia jest spięta, jej odcinki wyprowadzane są poza gminę i zasilają sąsiednie miejscowości. W gminie funkcjonuje jeden system średniego napięcia 15 kV, jego długość wynosi 154 km.

Sieci, w przeważającej mierze napowietrzne, doprowadzają napięcie do stacji transformatorowych, w których następuje obniżenie napięcia średniego do wartości 0,4 kV (napięcie sieci konsumpcyjnej i oświetleniowej). Przez teren gminy przebiega 152 km linii nN 0,4 kV.

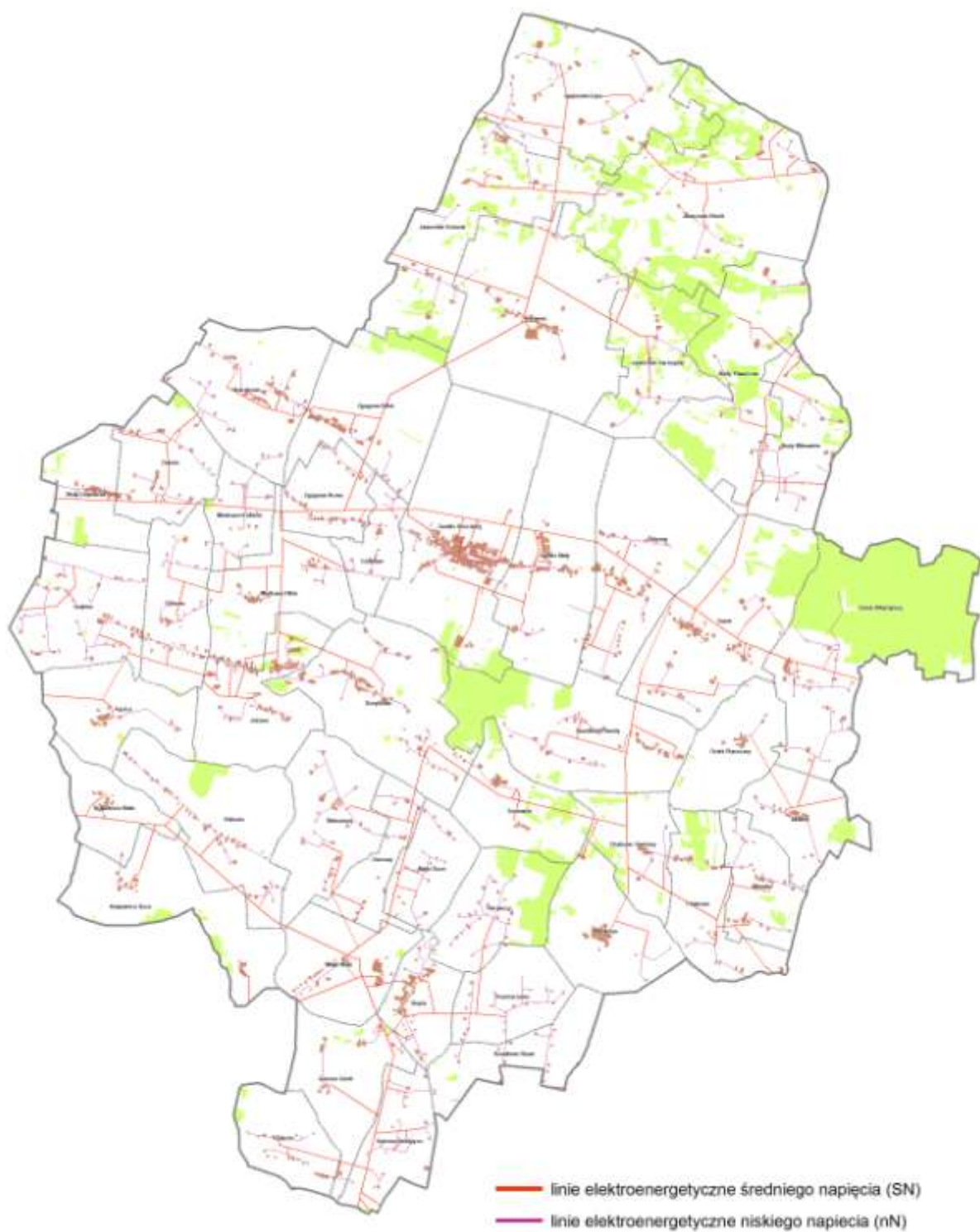
Stacje transformatorowe na terenie gminy w zdecydowanej większości są wolnostojące, słupowe, w wykonaniu prefabrykowanym.

Ogólny stan techniczny urządzeń zasilających teren gminy Zawidz określa się jako dobry. Na bieżąco prowadzone są prace polegające na wymianie wyeksploatowanych urządzeń na nowe, zmniejszające możliwość wystąpienia awarii.

Sieć energetyczna na terenie gminy jest administrowana i eksploatowana przez Energa-Operator S.A. Oddział w Płocku.

Istniejący system zasilania gminy Zawidz liniami 15 kV zapewnia zaopatrzenie w energię elektryczną z możliwością zwiększenia zapotrzebowania.

Gmina Zawidz nie opracowała dotychczas „Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Zawidz”. Przebieg sieci elektroenergetycznych średniego i wysokiego napięcia prezentuje Ryc. 61.

Ryc. 61 Sieć elektroenergetyczna w gminie Zawidz

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDOT

14.6. GOSPODARKA ODPADAMI

Według ostatnich dostępnych danych BDL GUS za 2011 r. w gminie Zawidz zebrano łącznie 375,21 ton odpadów, w tym z gospodarstw 293,87 ton. Z danych udostępnionych przez przedsiębiorstwo obsługujące gminę w 2012 r. wynika, że ilość nieposegregowanych odpadów komunalnych wyniosła 449,37 Mg i powstała na ok. 1050 posesjach.

Rada Gminy Zawidz w 2012 r. uchwaliła regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Zawidz, który od lipca 2013 r. wprowadził nowe zadania gminy oraz obowiązki właścicieli nieruchomości, dotyczące utrzymania czystości i porządku oraz warunki wykonywania działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, a także zagospodarowanie tych odpadów.

Regulamin ten wynika z ogólnokrajowych zmian, które dotyczą:

- uszczelnienia systemu gospodarowania odpadami komunalnymi;
- prowadzenia selektywnego zbierania odpadów komunalnych „u źródła”;
- zmniejszenia ilości odpadów komunalnych, w tym odpadów ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów;
- zwiększenia liczby nowoczesnych instalacji do odzysku, w tym recyklingu, oraz unieszkodliwienia odpadów komunalnych w sposób inny niż składowanie odpadów;
- całkowitego wyeliminowania nielegalnych składowisk odpadów, a tym samym zaśmiecenia w szczególności lasów i terenów rekreacyjnych;
- prowadzenia właściwego sposobu monitorowania postępowania z odpadami komunalnymi zarówno przez właścicieli nieruchomości, jak i prowadzących działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości;
- zmniejszenia dodatkowych zagrożeń dla środowiska wynikających z transportu odpadów komunalnych z miejsc ich powstawania do miejsc odzysku lub unieszkodliwiania, przez podział województw na regiony gospodarki odpadami, w ramach których prowadzone będą wszelkie czynności związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi.

W związku z tym, że Gmina Zawidz nie ma własnego składowiska odpadów komunalnych. Odpady są wywożone, przez wyłonioną w drodze przetargu firmę specjalistyczną i unieszkodliwiane poza terenem gminy.

Na terenie gminy Zawidz, od maja roku 2004 prowadzony jest system zbiórki selektywnej odpadów z terenu gminy.

Na terenie Gminy Zawidz nie planuje się lokalizacji składowisk odpadów komunalnych.

14.7. TELEKOMUNIKACJA

Potrzeby mieszkańców gminy Zawidz w zakresie dostępu do sieci telekomunikacyjnej są w pełni zaspokojone. Gmina posiada rozwiniętą sieć telekomunikacyjną opartą na istniejącej sieci kablowej, napowietrznej i światłowodowej. W Zawidzu Kościelnym znajduje się centrala telefoniczna, zapewniająca obsługę mieszkańców gminy w zakresie usług telekomunikacyjnych.

Łączność bezprzewodową na terenie gminy zapewniają cztery stacje bazowe telefonii komórkowej o wysokościach masztu około 40 m. znajdują się one w miejscowościach:

- Jeżewo na działce ewidencyjnej nr 61/1 (Orange, GSM1800 i GSM900)
- Zawidz Kościelny na działkach ewidencyjnych nr 533/2 (T-Mobile, GSM900) i 229/4 (Plus GSM900)
- Rekowo na działce ewidencyjnej nr 47/1 (GSM900).

Średnia wysokość anteny wynosi ok. 40 metrów.

15. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Na obszarze gminy Zawidz nie występują zadania rządowe wpisane do rejestru programów zadań rządowych służących realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym, o którym mowa w art. 48 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego, uchwałą nr 180/14 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 7 lipca 2014 r., wśród zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych na terenie gminy Zawidz wskazuje:

- utrzymanie, remont i przebudowę drogi krajowej nr 10, do klasy drogi GP;
- utrzymanie, remont i przebudowę drogi wojewódzkiej nr 561, do klasy drogi G;
- utrzymanie linii kolejowej o znaczeniu lokalnym nr 27
- utrzymanie gazociągu tranzytowego DN 1400 „Jamał Rosja – Polska - Niemcy”
- ochronę obszaru chronionego krajobrazu Równina Raciąska
- ochronę układu ruralistycznego Zawidza Kościelnego.

Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2011-2015 przewiduje wbrew stanowisku Zarządu Województwa Mazowieckiego docelowo budowę drogi ekspresowej S10 przez gminę Zawidz.

16. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej dla rzeki Sierpienicy sporządził studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej, w którym wyznaczono obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi. Dla Sierpienicy dotychczas nie zostały opracowane mapy zagrożenia powodziowego, stąd studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej zachowuje swoją moc.

W studium wyróżniono obszary szczególnego zagrożenia powodzią 0,5%, 1% oraz 5%. Na analizowanym obszarze zasięgi te pokrywają się ze sobą. Wskazano pojedyncze zabudowania w północnej części miejscowości Petrykozy (2 zabudowania) i jedno w miejscowości Słupia, położone w strefie zalewania wodą 1% i 5%.

Zasięg stref szczególnego zagrożenia powodzią został przedstawiony na rysunku „Uwarunkowania”.

17. SPIS RYCIN I TABEL

Spis rysunków

Ryc. 1 Położenie gminy Zawidz w regionie	6
Ryc. 2 Uproszczona struktura funkcjonalno-przestrzenna w SUiKZP z 2000 r.	10
Ryc. 3 Struktura funkcjonalno-przestrzenna w SUiKZP z 2000 r. (uproszczona).....	11
Ryc. 4 Struktura funkcjonalna nowych terenów wskazanych do zabudowy w Studium z 2000 r.	12
Ryc. 5 Stan obecnego zainwestowania na tle ustaleń SUiKZP z 2000 r.	13
Ryc. 6 Liczba decyzji wizyt wydanych w latach 2005 - 2012	15
Ryc. 7 Liczba decyzji wizyt wydanych w latach 2005-2012 w podziale na wsie.	17
Ryc. 8 Struktura wydanych decyzji o warunkach zabudowy w rozbiu na przedmiot decyzji	18
Ryc. 9 Liczba wydanych pozwoleń na budowę w latach 2006 – 2012.....	19
Ryc. 10 Struktura wydanych pozwoleń na budowę w rozbiu na przedmiot pozwolenia	20
Ryc. 11 Pozwolenia na budowę w latach 2006 – 2012.....	21
Ryc. 12 Struktura użytkowania terenu.....	22
Ryc. 13 Zawidz Kościelny, centrum wsi gminnej	23
Ryc. 14 Właściciele mieszkań w gminie Zawidz	24
Ryc. 15 Liczba mieszkań w gminie Zawidz	24
Ryc. 16 Nowe budynki oddane do użytkowania	25
Ryc. 17 Równina polodowcowa w rejonie Mańkowa	27
Ryc. 18 Głazy polodowcowe w okolicach Rekowa.....	28
Ryc. 19 Warunki podłoża budowlanego na terenie gminy	29
Ryc. 20 Kosmaczewo, rejon bardzo dobrych warunkach glebowych do rozwoju rolnictwa.....	30
Ryc. 21 Typy przydatności rolniczej gleb	31
Ryc. 22 Rozmieszczenie gleb I - III klasy bonitacyjnej	32
Ryc. 23 Średnie temperatury w miesiącu, w gminie Zawidz.....	33
Ryc. 24 Średnie sumy opadów w gminie Zawidz.....	33
Ryc. 25 Średnia prędkość wiatru (m/sek.) dla stacji Płock Trzepowo	34
Ryc. 26 Druchowo. Róża wiatrów	34
Ryc. 27 Strefy energetyczne warunków wiatrowych w Polsce wg. H. Lorenc	35
Ryc. 28 Druchowo Wyniki pomiaru siły wiatru	35
Ryc. 29 Energia wiatru na wysokości 30 m npg na terenie otwartym.	36
Ryc. 30 Raciążnica	37
Ryc. 31 Struktura kompleksów rolniczej przydatności gleb.....	44
Ryc. 32 Liczba gospodarstw rolnych wg powierzchni	45
Ryc. 33 Powierzchnia zasiewów wybranych upraw (ha)	46
Ryc. 34 Liczba gospodarstw wg pogłowia zwierząt gospodarskich w gminie Zawidz	46
Ryc. 35 System powiązań przyrodniczych, formy ochrony przyrody w szerokim otoczeniu gminy Zawidz	47
Ryc. 36 Powiat Sierpecki w 1904 r.....	49
Ryc. 37 Dwór w Skoczkwie	50
Ryc. 38 Zgagowo, pozostałość parku z XIX w.	51
Ryc. 39 Słupia kościół pw. św. Jakuba z XIX w.	52
Ryc. 40 Jezewo kościół PS. Św. Bartłomieja z XVI.....	52
Ryc. 41 Liczba ludności w gminie Zawidz w latach 2002 - 2012	56
Ryc. 42 Wzrost i spadek liczby ludności w miejscowościach gminy Zawidz, rozkład przestrzenny	58
Ryc. 43 Zmiany liczby ludności w latach 2005 – 2012 w gminie Zawidz.	59
Ryc. 44 Przyrost naturalny w gminie Zawidz w latach 2002 - 2011	60
Ryc. 45 Saldo migracji w gminie Zawidz w latach 2002 – 2011	60
Ryc. 46 Struktura wiekowa ludności gminy Zawidz w %.	61
Ryc. 47 Ludność według płci i wieku w gminie Zawidz.....	61
Ryc. 48 Dynamika zmian liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w latach 2001-2010.....	62
Ryc. 49 Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD 2007 (2011).....	63
Ryc. 50 Dynamika zmian liczby zatrudnionych w gminie Zawidz w latach 2000 - 2011	64
Ryc. 51 Dynamika zmian liczby bezrobotnych w gminie Zawidz w latach 2000 – 2012 z porównaniem do ogólnej liczby bezrobotnych w powiecie sierpeckim	64
Ryc. 52 Zawidz Kościelny budynek szkoły podstawowej	66
Ryc. 53 Struktura własności gruntów w gminie Zawidz w 2012 r.	75
Ryc. 54 Obszar Chronionego Krajobrazu Równina Raciąska, mokradła	76

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY ZAWIDZ
CZEŚĆ I – UWARUNKOWANIA

Ryc. 55 Zasięg układu ruralistycznego wsi Zawidz Kościelny	79
Ryc. 56 GZWP na terenie gminy Zawidz	81
Ryc. 57 Droga krajowa nr 10	82
Ryc. 58 Kategorie dróg w gminie Zawidz	83
Ryc. 59 Woda dostarczona gospodarstwom domowym w dam ³	88
Ryc. 60 Schemat sieci wodociągowej w gminie Zawidz	89
Ryc. 61 Sieć elektroenergetyczna w gminie Zawidz	92

Spis tabel

Tabela 1: Struktura użytkowania terenu.....	22
Tabela 2 Wartość wskaźnika bonitacji.....	44
Tabela 3 Pogłowie zwierząt w gminie Zawidz	46
Tabela 4 Liczba ludności w miejscowościach gminy Zawidz w latach 2002 – 2012	56
Tabela 5: Zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej wg sektorów własnościowych	62
Tabela 6 Pracujący w gminie w latach 2000-2011	63
Tabela 7 Stopa bezrobocia w kraju, województwie mazowieckim, powiecie sierpeckim i gminie Zawidz w latach 2010 i 2011, na koniec I półrocza danego rok	65
Tabela 8 Liczba dzieci uczęszczających do szkół i oddziałów przedszkolnych w gminie Zawidz.....	66
Tabela 9 Jednostek PSP i OSP właściwe dla gminy Zawidz	69
Tabela 10: Wykaz wniosków złożonych przez instytucje do zmiany studium	73
Tabela 11 Wykaz użytków ekologicznych w gminie Zawidz.....	77
Tabela 12 Obiekty wpisane do rejestru zabytków	78
Tabela 13 Obiekty i obszary wskazane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków do objęcia ochroną	79
Tabela 14 Pomiary ruchu	85

Załącznik nr 1 do tekst „Uwarunkowania”

**Wykaz stanowisk archeologicznych wpisanych do wojewódzkiej ewidencji zabytków -
 Gmina Zawidz**

Lp. nr kolejny na mapie	MIEJSCOWOŚĆ	NR STAN W M.	Nr ark. AZP/ nr stan. na ark.	FUNKCJA	CHRONOLOGIA	KULTURA	UWAGI
1	Jaworowo Lipa	1	42-56/1	śląd osadnictwa	L	przeworska	
2	Jaworowo Lipa	2	42-56/2	śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada śląd osadnictwa	EB L WŚR NOW	przeworska	
3	Jaworowo Klódź	7	42-56/3	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	N EB	KPL łużycka	
4	Jaworowo Klódź	8	42-56/4	śląd osadnictwa	N	KPL	
5	Jaworowo Lipa	3	42-56/5	śląd osadnictwa	WEŻ	łużycka	
6	Jaworowo Lipa	4	42-56/6	śląd osadnictwa	STAR		
7	Jaworowo Lipa	5	42-56/7	śląd osadnictwa	OWR	przeworska	
8	Jaworowo Lipa	6	42-56/8	osada śląd osadnictwa	L NOW	przeworska	
9	Skoczkowo	1	43-55/11	osada śląd osadnictwa śląd osadnictwa	OWR P/M NOW		
10	Skoczkowo	2	43-55/12	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR PŚR		
11	Skoczkowo	3	43-55/13	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	PŚR STAR		
12	Skoczkowo	4	43-55/14	śląd osadnictwa	NOW		
13	Skoczkowo	5	43-55/15	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR PŚR		
14	Zgagowo	1	43-55/16	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	PŚR NOW		
15	Zgagowo	2	43-55/17	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR PŚR NOW		
16	Kosemin	6	43-55/18	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	PŚR STAR		
17	Kosemin	7	43-55/19	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR WŚR NOW		
18	Jaworowo Kolonia	1	43-55/20	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	P/M NOW		
19	Kosemin	8	43-55/21	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR NOW		
20	Jaworowo Kolonia	2	43-55/22	śląd osadnictwa	NOW		
21	Jaworowo Kolonia	3	43-55/23	śląd osadnictwa	P/M		
22	Jaworowo Kolonia	4	43-55/24	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR PŚR NOW		
23	Kosemin	9	43-55/25	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	PŚR NOW		
24	Kosemin	10	43-55/26	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EB PŚR NOW	łużycka	
25	Kosemin	11	43-55/27	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR PŚR NOW		
26	Kosemin	12	43-55/32	śląd osadnictwa osada śląd osadnictwa	STAR WŚR NOW		

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY ZAWIDZ
CZEŚĆ I – UWARUNKOWANIA

27	Jaworowo Klódź	1	43-56/1	ślad osadnictwa	STAR		
28	Jaworowo Klódź	2	43-56/2	ślad osadnictwa	NOW		
29	Jaworowo Klódź	3	43-56/3	ślad osadnictwa	NOW		
30	Jaworowo Klódź	4	43-56/4	ślad osadnictwa	EK		
31	Jaworowo Klódź	5	43-56/5	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	STAR NOW		
32	Jaworowo Klódź	6	43-56/6	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EB PŚR	trzcieniecka	
33	Jaworowo Jastrzębie	1	43-56/7	ślad osadnictwa	STAR		
34	Kosemin	1	43-56/8	osada	NOW		
35	Kosemin	2	43-56/9	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	STAR PŚR		
36	Kosemin	3	43-56/10	ślad osadnictwa	NOW		
37	Kosemin	4	43-56/11	ślad osadnictwa	STAR		
38	Jaworowo Jastrzębie	2	43-56/12	ślad osadnictwa	NOW		
39	Kosemin	5	43-56/13	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	PŚR NOW		
40	Budy Milewskie	1	43-56/14	znalezisko luźne	N		Δ
41	Grąbiec	26	44-54/20	ślad produkcji osada ślad osadnictwa ślad osadnictwa	N/WEB EB WŚR PŚR	łużycka	
42	Grąbiec	1	44-54/24	osada osada	WŚR PŚR		
43	Grąbiec	4	44-54/25	ślad osadnictwa	STAR		
44	Grąbiec	5	44-54/26	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	P/M STAR WŚR		
45	Grąbiec	6	44-54/27	osada	WŚR		
46	Grąbiec	7	44-54/28	ślad osadnictwa osada ślad osadnictwa	EK STAR NOW		
47	Grąbiec	8	44-54/29	ślad osadnictwa	P/M		
48	Grąbiec	9	44-54/30	ślad osadnictwa	WŚR		
49	Grąbiec	10	44-54/31	ślad osadnictwa	STAR		
50	Grąbiec	11	44-54/32	osada ślad osadnictwa	WŚR PŚR		
51	Grąbiec	12	44-54/33	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	P/M STAR WŚR		
52	Grąbiec	13	44-54/34	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	STAR WŚR		
53	Grąbiec	14	44-54/35	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	STAR WŚR		
54	Grąbiec	15	44-54/36	osada ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EB OWR WŚR	łużycka przeworska	
55	Grąbiec	16	44-54/37	osada	STAR		
56	Grąbiec	17	44-54/38	ślad osadnictwa	EB	łużycka	
57	Grąbiec	18	44-54/39	ślad osadnictwa	WEB		
58	Grąbiec	19	44-54/40	osada	WEŻ		
59	Grąbiec	20	44-54/41	osada	WEŻ		
60	Grąbiec	27	44-54/47	znalezisko luźne	N		Δ
61	Grąbiec	21	44-54/48	ślad osadnictwa	EB	trzcieniecka	
62	Grąbiec	22	44-54/49	ślad osadnictwa	STAR		
63	Grąbiec	23	44-54/50	ślad osadnictwa	P	świdzka	
64	Grąbiec	24	44-54/51	osada	EB	łużycka	
65	Grąbiec	25	44-54/57	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	WŚR NOW		
66	Szumanie Pustoly	7	44-55/1	ślad osadnictwa	STAR		
67	Stropkowo	2	44-55/2	ślad osadnictwa	STAR		

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY ZAWIDZ
CZEŚĆ I – UWARUNKOWANIA

68	Grąbiec	3	44-55/3	śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada	OWR WŚR PŚR		
69	Młotkowo	11	44-55/4	karczma na przeprawie śląd osadnictwa	PŚR NOW		
70	Młotkowo	1	44-55/5	śląd osadnictwa osada	WŚR NOW		
71	Młotkowo	2	44-55/6	śląd osadnictwa	WŚR		
72	Młotkowo	3	44-55/7	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	PŚR NOW		
73	Stropkowo	18	44-55/8	osada	NOW		
74	Stropkowo	3	44-55/9	osada śląd osadnictwa	WŚR NOW		
75	Stropkowo	4	44-55/10	osada	NOW		
76	Stropkowo	5	44-55/11	śląd osadnictwa	STAR		
77	Stropkowo	6	44-55/12	śląd osadnictwa	NOW		
78	Stropkowo	7	44-55/13	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR NOW		
79	Stropkowo	8	44-55/14	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR NOW		
80	Młotkowo	4	44-55/15	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	N STAR		
81	Młotkowo	5	44-55/16	śląd osadnictwa	STAR		
82	Jeżewo	1	44-55/17	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR NOW		
83	Kęsice	1	44-55/18	osada	WŚR		
84	Młotkowo	6	44-55/19	śląd osadnictwa	PŚR		
85	Kęsice	2	44-55/20	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EK NOW		
86	Zawidz Kościelny	2	44-55/21	śląd osadnictwa	NOW		
87	Kęsice	3	44-55/22	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR PŚR NOW		
88	Kęsice	4	44-55/23	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	PSR NOW		
89	Młotkowo	7	44-55/24	śląd osadnictwa	STAR		
90	Młotkowo	8	44-55/25	osada śląd osadnictwa	STAR NOW		
91	Młotkowo	9	44-55/26	cmentarzysko?	STAR		
92	Młotkowo	10	44-55/27	śląd osadnictwa	STAR		
93	Stropkowo	9	44-55/28	śląd produkcji	WŚR		
94	Stropkowo	10	44-55/29	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR NOW		
95	Stropkowo	11	44-55/30	osada	OWR	przeworska	
96	Żytowo	1	44-55/31	śląd osadnictwa	STAR		
97	Stropkowo	12	44-55/32	śląd osadnictwa	PŚR		
98	Stropkowo	13	44-55/33	śląd osadnictwa	STAR		
99	Stropkowo	14	44-55/34	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	M STAR NOW		
100	Stropkowo	15	44-55/35	śląd osadnictwa	STAR		
101	Stropkowo	16	44-55/36	śląd osadnictwa	EK		
102	Zawidz Kościelny	3	44-55/37	śląd osadnictwa	NOW		
103	Zawidz Kościelny	4	44-55/38	osada	NOW		
104	Stropkowo	17	44-55/39	śląd osadnictwa	STAR		
105	Zawidz Kościelny	5	44-55/40	cmentarzysko choleryczne			
106	Zawidz Kościelny	1	44-55/41	śląd osadnictwa	WEŻ	pomorska	Δ
107	Stropkowo	1	44-55/42	cmentarzysko?			Δ
108	Grąbiec	2	44-55/43	śląd osadnictwa	N		Δ
109	Osiek Włostybyry	1	44-56/1	osada śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR NOW EK		

STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY ZAWIDZ
CZEŚĆ I – UWARUNKOWANIA

110	Osiek	1	44-56/2	cmentarzysko obozowisko	EB N	łużycka? KPL	
111	Osiek	2	44-56/3	śląd osadnictwa	STAR		
112	Osiek	3	44-56/4	osada	N		
113	Osiek	4	44-56/5	śląd osadnictwa	NOW		
114	Osiek	5	44-56/6	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR STAR	przeworska	
115	Osiek	6	44-56/7	śląd osadnictwa	STAR		
116	Osiek	7	44-56/8	osada śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EB PŚR NOW	łużycka	
117	Osiek	8	44-56/9	osada	STAR		
118	Osiek	9	44-56/10	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EK NOW		
119	Osiek	10	44-56/11	śląd osadnictwa	STAR		
120	Osiek	11	44-56/12	śląd osadnictwa	STAR		
121	Osiek	12	44-56/13	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	PŚR NOW		
122	Osiek	13	44-56/14	śląd osadnictwa	NOW		
123	Osiek	14	44-56/15	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR WŚR NOW		
124	Osiek	15	44-56/16	osada osada osada	EB OWR PŚR	łużycka przeworska	
125	Osiek Włostybory	2	44-56/17	śląd osadnictwa	NOW		
126	Osiek Włostybory	3	44-56/18	osada osada	STAR NOW		
127	Żabowo	1	44-56/19	osada	STAR		
128	Osiek	16	44-56/20	osada	STAR		
129	Osiek	17	44-56/21	osada osada	PŚR NOW		
130	Budy Milewskie	2	44-56/22	śląd osadnictwa	EB		
131	Budy Piaseczne	1	44-56/23	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR NOW		
132	Żabowo	2	44-56/24	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR PŚR		
133	Osiek	18	44-56/25	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR WŚR		
134	Żabowo	3	44-56/26	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR NOW		
135	Żabowo	4	44-56/27	śląd osadnictwa	WŚR		
136	Żabowo	5	44-56/28	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	PŚR NOW		
137	Żabowo	6	44-56/29	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	PŚR NOW		
138	Żabowo	7	44-56/30	śląd osadnictwa	EK		
139	Zawidz Mały	1	44-56/31	śląd osadnictwa	EK		
140	Zawidz Mały	2	44-56/32	śląd osadnictwa osada	STAR WŚR		
141	Zawidz Mały	3	44-56/33	śląd osadnictwa osada osada	STAR OWR WŚR	wielbarska	
142	Zawidz Mały	4	44-56/34	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR WŚR NOW		
143	Zawidz Mały	5	44-56/35	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	WŚR NOW		
144	Zawidz Mały	6	44-56/36	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	OWR PŚR	wielbarska	
145	Żabowo	8	44-56/37	śląd osadnictwa	NOW		
146	Szumanie Pustoły	1	44-56/38	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR NOW		
147	Szumanie Pustoły	2	44-56/39	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR NOW		

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY ZAWIDZ
CZEŚĆ I – UWARUNKOWANIA

148	Szumanie Pustoly	3	44-56/40	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR NOW		
149	Szumanie Pustoly	4	44-56/41	śląd osadnictwa	STAR		
150	Osiek	19	44-56/42	śląd osadnictwa	NOW		
151	Szumanie Pustoly	5	44-56/43	śląd osadnictwa osada	PŚR NOW		
152	Szumanie Pustoly	6	44-56/44	osada	NOW		
153	Osiek	20	44-56/45	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EK NOW		
154	Osiek	21	44-56/46	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	PŚR NOW		
155	Osiek	22	44-56/47	osada śląd osadnictwa śląd osadnictwa	N/WEB NOW STAR		
156	Osiek	23	44-56/48	śląd osadnictwa	STAR		
157	Osiek Włostybory	4	44-56/49	śląd osadnictwa osada	PŚR NOW		
158	Osiek Włostybory	5	44-56/50	śląd osadnictwa	EK		
159	Osiek Włostybory	6	44-56/51	śląd osadnictwa	EK		
160	Osiek Włostybory	7	44-56/52	śląd osadnictwa	NOW		
161	Osiek Piaseczny	1	44-56/53	osada	STAR		Dane dodatkowe: Archiwum KZA Płock: W archiwum KZA informacje o odkryciu na terenie miejscowości osady starożytne. Brak bliższych informacji o lokalizacji i sposobie odkrycia.
162	Zawidz Mały	7	44-56/54	cmentarzysko			Dane dodatkowe: Od mieszkańca wsi Żabowo uzyskano informację, że około 250 m na południowy zachód od kapliczki przy skrzyżowaniu drog w Żabowie Kolonii, na gruntach wsi Zawidz Mały wg. tradycji ustnej znajdował się cmentarz. Rolnik użytkujący to pole stwierdził wyorywanie kamieni. Nie stwierdzono jednak żadnych śladów warstwy, ani materiału zabytkowego.
163	Krajewice Małe	1	45-54/32	śląd osadnictwa	NOW		
164	Krajewice Małe	2	45-54/33	osada	ŚR		
165	Krajewice Duże	2	45-54/34	osada osada	WEŻ NOW	łużycka	
166	Krajewice Duże	1	45-54/35	osada osada	L NOW		

STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
 GMINY ZAWIDZ
 CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

167	Krajewice Duże	3	45-54/39	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	N/WEB H		
168	Gutowo Górki	3	45-55/31	śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada osada osada śląd osadnictwa	EK N N EB/H WŚR NOW	KPL łużycka	
169	Gutowo Górki	4	45-55/32	śląd osadnictwa osada osada	STAR H PŚR	łużycka	
170	Gutowo Górki	5	45-55/33	śląd osadnictwa cmentarzysko osada osada	EK OWR WŚR PŚR	przeworska	
171	Gutowo Górki	6	45-55/34	śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada	EB H/L PŚR	trzcieniecka pomorska	
172	Gutowo Górki	7	45-55/35	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EK EB	trzcieniecka	
173	Kosmaczewo	1	45-55/53	śląd osadnictwa	PŚR		
174	Kosmaczewo	2	45-55/54	osada osada śląd osadnictwa	EB H/L PŚR	trzcieniecka łużycka	
175	Kosmaczewo	3	45-55/55	osada	PŚR		
176	Kosmaczewo	4	45-55/56	śląd osadnictwa osada	WŚR PŚR		
177	Kosmaczewo	5	45-55/57	osada	PŚR		
178	Kosmaczewo	6	45-55/58	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	WŚR PŚR		
179	Kowalewo Nowe	1	45-55/59	osada śląd osadnictwa	WŚR PŚR		
180	Krajewice Duże	3	45-55/21	śląd osadnictwa	PŚR		
181	Krajewice Duże	4	45-55/22	śląd osadnictwa osada	EK H/L	łużycka	
182	Krajewice Duże	5	45-55/23	osada osada	WŚR PŚR		
183	Krajewice Duże	6	45-55/24	osada	PŚR		
184	Krajewice Duże	7	45-55/25	śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada	STAR WŚR PŚR		
185	Krajewice Duże	8	45-55/26	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR PŚR		
186	Krajewice Duże	9	45-55/27	śląd osadnictwa	STAR		
187	Krajewice Duże	10	45-55/28	śląd osadnictwa	EB	trzcieniecka	
188	Krajewice Duże	11	45-55/29	osada	PŚR		
189	Krajewice Małe	3	45-55/5	cmentarzysko	ŚR		▲
190	Krajewice Małe	4	45-55/18	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	WŚR PŚR		
191	Krajewice Małe	5	45-55/19	śląd osadnictwa	NOW		
192	Krajewice Małe	6	45-55/20	osada	PŚR		
193	Majki Duże	1	45-55/1	skarb	EB / H	łużycka	Δ
194	Majki Duże	2	45-55/60	śląd osadnictwa	WŚR		
195	Majki Duże	3	45-55/61	osada śląd osadnictwa	WŚR PŚR		
196	Majki Duże	4	45-55/62	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	WŚR PŚR		
197	Majki Duże	5	45-55/63	osada	PŚR		
198	Majki Duże	6	45-55/64	śląd osadnictwa osada śląd osadnictwa	EK EB STAR	trzcieniecka	
199	Majki Duże	7	45-55/65	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR PŚR		

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY ZAWIDZ
CZEŚĆ I – UWARUNKOWANIA

200	Majki Duże	8	45-55/66	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	H NOW	łużycka	
201	Majki Małe	1	45-55/30	osada	PŚR		
202	Majki PGR	1	45-55/94	osada	PŚR/NOW		
203	Makomazy	1	45-55/10	śląd osadnictwa osada śląd osadnictwa	EB EB/ H NOW	trzcieniecka łużycka	
204	Makomazy	2	45-55/2	osada	WŚR		Δ
205	Makomazy	3	45-55/4	znalezisko luźne	N		▲
206	Makomazy	4	45-55/67	osada	PŚR/NOW		
207	Makomazy	5	45-55/68	osada	OWR	przeworska	
208	Makomazy	6	45-55/69	śląd osadnictwa osada osada	STAR PŚR NOW		
209	Makomazy	7	45-55/70	śląd osadnictwa osada	H WŚR	łużycka	
210	Makomazy	8	45-55/71	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EB WŚR	trzcieniecka	
211	Makomazy	9	45-55/72	osada	PŚR		
212	Ostrowy	1	45-55/93	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EK WŚR PŚR		
213	Petrykozy	1	45-55/42	śląd osadnictwa osada	STAR PŚR		
214	Petrykozy	2	45-55/43	osada osada	WŚR PŚR		
215	Petrykozy	3	45-55/44	śląd osadnictwa cmentarzysko osada osada	STAR L / OWR WŚR PŚR	przeworska	
216	Petrykozy	4	45-55/45	cmentarzysko osada osada	H WŚR PŚR	łużycka	
217	Petrykozy	5	45-55/46	cmentarzysko śląd osadnictwa śląd osadnictwa	H/L WŚR PŚR	pomorska	
218	Petrykozy	6	45-55/47	osada	L	łużycka	
219	Petrykozy	7	45-55/48	osada osada	H WŚR	pomorska	
220	Petrykozy	8	45-55/49	śląd osadnictwa osada osada	OWR WŚR PŚR	przeworska	
221	Petrykozy	9	45-55/50	osada	PŚR		
222	Petrykozy	10	45-55/51	śląd osadnictwa osada	WŚR PŚR		
223	Petrykozy	11	45-55/52	śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada osada	EK STAR H PŚR	łużycka	
224	Rekowo	1	45-55/9	śląd osadnictwa osada śląd osadnictwa	EK WŚR PŚR		
225	Rekowo	2	45-55/14	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	WŚR PŚR		
226	Rekowo	3	45-55/15	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR WŚR PŚR		
227	Rekowo	4	45-55/16	śląd osadnictwa	PŚR		
228	Rekowo	5	45-55/17	osada	WŚR		
229	Rogienice	9	45-55/95	osada	PŚR		
230	Słupia	1	45-55/36	śląd osadnictwa	PŚR		
231	Słupia	2	45-55/37	osada	NOW		
232	Słupia	3	45-55/38	śląd osadnictwa	WŚR		

STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY ZAWIDZ
CZEŚĆ I – UWARUNKOWANIA

				osada	PŚR		
233	Słupia	4	45-55/39	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	H WŚR NOW	łużycka	
234	Słupia	5	45-55/40	osada	PŚR/NOW		
235	Słupia	6	45-55/41	śląd osadnictwa	NOW		
236	Stropkowo	19	45-55/6	obozowisko	EK / WEB		▲
237	Stropkowo	20	45-55/11	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	WŚR PŚR		
238	Stropkowo	21	45-55/73	śląd osadnictwa osada	EK PŚR		
239	Stropkowo	22	45-55/74	osada	PŚR/NOW		
240	Szumanie	1	45-55/7	osada osada	L / OWR WŚR	przeworska	
241	Szumanie	2	45-55/3	znalezisko luźne	N		Δ
242	Szumanie	3	45-55/8	osada	WŚR		
243	Szumanie	4	45-55/75	śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada osada osada	EK STAR L / OWR WŚR PŚR	przeworska	
244	Szumanie	5	45-55/76	śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada osada osada	STAR H L / OWR WŚR PŚR	łużycka przeworska	
245	Szumanie	6	45-55/77	osada	WŚR		
246	Szumanie	7	45-55/78	śląd osadnictwa	WŚR		
247	Szumanie	8	45-55/79	osada osada	OWR PŚR	przeworska	
248	Szumanie	9	45-55/80	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	M EB	chojnicko- pieńkowska trzcieniecka	
249	Szumanie	10	45-55/81	śląd osadnictwa	STAR		
250	Szumanie	11	45-55/82	śląd osadnictwa	PŚR		
251	Szumanie-Pustoly	8	45-55/12	śląd osadnictwa	PŚR		
252	Szumanie-Pustoly	9	45-55/13	osada	PŚR		
253	Szumanie-Pustoly	10	45-55/83	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR WŚR NOW		
254	Szumanie-Pustoly	11	45-55/84	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EK M		
255	Szumanie-Pustoly	12	45-55/85	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EK EB EB / H	trzcieniecka łużycka	
256	Szumanie-Pustoly	13	45-55/86	śląd osadnictwa osada	EK EB	trzcieniecka	
257	Mańkowo	1	45-56/1	osada	NOW		
258	Mańkowo	2	45-56/2	śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada śląd osadnictwa	STAR WŚR ŚR NOW		
259	Mańkowo	3	45-56/3	śląd osadnictwa cementarzysko osada osada	EK STAR ŚR NOW		
260	Mańkowo	4	45-56/4	śląd osadnictwa	ŚR		
261	Mańkowo	5	45-56/5	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EK ŚR		
262	Mańkowo	6	45-56/6	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR ŚR NOW		
263	Mańkowo	7	45-56/7	śląd osadnictwa	STAR		

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY ZAWIDZ
CZEŚĆ I – UWARUNKOWANIA

				osada ślad osadnictwa	ŚR NOW		
264	Mańkowo	8	45-56/8	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EK ŚR		
265	Mańkowo	9	45-56/9	osada ślad osadnictwa	STAR ŚR		
266	Mańkowo	10	45-56/10	ślad osadnictwa osada ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EK STAR ŚR NOW		
267	Szumanie - Gośliny	1	45-56/11	osada ślad osadnictwa	STAR ŚR		
268	Mańkowo	11	45-56/12	ślad osadnictwa osada ślad osadnictwa osada osada	EK STAR WŚR ŚR NOW		
269	Mańkowo	12	45-56/13	ślad osadnictwa	ŚR		
270	Mańkowo	13	45-56/14	osada osada osada osada osada	EK STAR WŚR ŚR NOW		
271	Mańkowo	14	45-56/15	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	WŚR ŚR NOW		
272	Mańkowo	15	45-56/16	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa osada	EK STAR WŚR ŚR		
273	Mańkowo	16	45-56/17	ślad osadnictwa osada ślad osadnictwa	STAR ŚR NOW		
274	Mańkowo	17	45-56/18	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EK ŚR NOW		
275	Mańkowo	18	45-56/19	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	WŚR ŚR		
276	Mańkowo	19	45-56/20	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	ŚR NOW		
277	Kosmaczewo	1	45-56/21	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EK nieokreślony		
278	Kowalewo Nowe	1	45-56/22	ślad osadnictwa	EK		
279	Kowalewo Nowe	2	45-56/23	ślad osadnictwa	WŚR		
280	Kowalewo Nowe	3	45-56/24	ślad osadnictwa	EK		
281	Kowalewo Nowe	4	45-56/25	ślad osadnictwa	EK		
282	Kowalewo Nowe	5	45-56/26	ślad osadnictwa	EK		
283	Chabowo	1	45-56/41	ślad osadnictwa	ŚR		
284	Mańkowo	20	45-56/42	ślad osadnictwa osada ślad osadnictwa ślad osadnictwa	STAR WŚR ŚR NOW		
285	Mańkowo	21	45-56/43	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EK STAR ŚR NOW		
286	Mańkowo	22	45-56/44	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EK STAR ŚR NOW		
287	Chabowo Świniary	1	45-56/45	ślad osadnictwa osada osada ślad osadnictwa	EK WŚR ŚR NOW		

STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY ZAWIDZ
CZEŚĆ I – UWARUNKOWANIA

288	Mańkowo	23	45-56/46	ślad osadnictwa osada osada ślad osadnictwa	EK WŚR ŚR NOW		
289	Mańkowo	24	45-56/47	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	WŚR ŚR NOW		
290	Mańkowo	25	45-56/48	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	STAR WŚR ŚR NOW		
291	Mańkowo	26	45-56/49	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	WŚR ŚR NOW		
292	Mańkowo	27	45-56/50	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EK STAR ŚR		
293	Mańkowo	28	45-56/51	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	STAR NOW		
294	Mańkowo	29	45-56/52	ślad osadnictwa	ŚR		
295	Mańkowo	30	45-56/53	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	ŚR NOW		
296	Mańkowo	31	45-56/54	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	WŚR ŚR		
297	Chabowo	2	45-56/67	osada	ŚR		
298	Szumanie Gośliny	2	45-56/76	osada	ŚR		
299	Szumanie Gośliny	3	45-56/77	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	STAR NOW		
300	Mańkowo	32	45-56/78	ślad osadnictwa	STAR		
301	Szumanie Gośliny	4	45-56/79	ślad osadnictwa	STAR		
302	Chabowo Świniary	2	45-56/80	osada ślad osadnictwa	ŚR STAR		
303	Chabowo Świniary	3	45-56/81	ślad osadnictwa osada osada	STAR ŚR NOW		
304	Chabowo Świniary	4	45-56/82	ślad osadnictwa osada osada ślad osadnictwa	EK WŚR ŚR NOW		
305	Chabowo Świniary	5	45-56/83	ślad osadnictwa osada ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EK WŚR ŚR NOW		
306	Chabowo Świniary	6	45-56/84	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	ŚR NOW		
307	Szumanie Antosin	1	45-56/85	osada	ŚR		
308	Szumanie Antosin	2	45-56/86	ślad osadnictwa osada	EK ŚR		
309	Szumanie Antosin	3	45-56/87	osada	ŚR		
310	Szumanie Antosin	4	45-56/88	osada ślad osadnictwa	ŚR NOW		
311	Szumanie Antosin	5	45-56/89	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	ŚR NOW		
312	Chabowo Świniary	7	45-56/90	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	STAR ŚR		
313	Chabowo Świniary	8	45-56/91	ślad osadnictwa ślad osadnictwa osada osada	EK STAR ŚR NOW		
314	Chabowo Świniary	9	45-56/92	ślad osadnictwa osada ślad osadnictwa	WŚR ŚR NOW		
315	Chabowo Świniary	10	45-56/93	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	ŚR NOW		

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY ZAWIDZ
CZEŚĆ I – UWARUNKOWANIA

316	Chabowo Świniary	11	45-56/94	ślad osadnictwa osada ślad osadnictwa	WŚR ŚR NOW		
317	Chabowo Świniary	12	45-56/95	osada ślad osadnictwa	ŚR NOW		
318	Chabowo Świniary	13	45-56/96	ślad osadnictwa ślad osadnictwa osada osada ślad osadnictwa	EK STAR WŚR ŚR NOW		
319	Chabowo	3	45-56/97	ślad osadnictwa ślad osadnictwa osada	EK WŚR ŚR		
320	Chabowo	4	45-56/98	ślad osadnictwa osada ślad osadnictwa	WŚR ŚR NOW		
321	Chabowo	5	45-56/99	osada ślad osadnictwa	ŚR nieokreślone		
322	Chabowo	6	45-56/100	osada osada	ŚR NOW		
323	Chabowo	7	45-56/101	ślad osadnictwa osada ślad osadnictwa osada ślad osadnictwa	EK WEŻ ? WŚR ŚR NOW		
324	Chabowo	8	45-56/102	ślad osadnictwa osada osada	STAR ŚR NOW		
325	Milewko Parcele	1	45-56/103	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	ŚR NOW		
326	Milewko Parcele	2	45-56/104	osada ślad osadnictwa	ŚR NOW		
327	Milewko Parcele	3	45-56/105	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	STAR NOW		
328	Milewko Parcele	4	45-56/106	osada osada osada	WŚR ŚR NOW		
329	Milewko Parcele	5	45-56/107	osada	ŚR		
330	Milewko	1	45-56/108	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EK ŚR		
331	Milewko	2	45-56/109	osada ślad osadnictwa ślad osadnictwa	WŚR ŚR NOW		
332	Milewko	3	45-56/110	osada	ŚR		
333	Milewko	4	45-56/111	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	ŚR NOW		
334	Milewko Parcele	6	45-56/112	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	WŚR ŚR		
335	Chabowo	9	45-56/113	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EK NOW		
336	Osiek Piaseczny	1	45-56/114	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	ŚR NOW		
337	Osiek Piaseczny	2	45-56/115	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EK STAR		
338	Szumanie Antosin	6	45-56/116	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EK NOW		
339	Szumanie Antosin	7	45-56/117	ślad osadnictwa osada	EK NOW		
340	Chabowo Świniary	14	45-56/118	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EK WEŻ NOW		
341	Chabowo	10	45-56/119	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	STAR ŚR NOW		
342	Milewko Parcele	7	45-56/120	ślad osadnictwa	STAR		

STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY ZAWIDZ
CZEŚĆ I – UWARUNKOWANIA

				śląd osadnictwa śląd osadnictwa	ŚR NOW		
343	Chabowo	11	45-56/121	śląd osadnictwa	ŚR		
344	Chabowo	12	45-56/122	śląd osadnictwa osada osada	WSR ŚR NOW		
345	Chabowo	13	45-56/123	śląd osadnictwa osada osada osada śląd osadnictwa	EK STAR WŚR ŚR NOW		
346	Chabowo	14	45-56/124	śląd osadnictwa osada śląd osadnictwa	WSR ŚR NOW		
347	Chabowo Świniary	15	45-56/125	osada osada	WŚR ŚR		
348	Chabowo Świniary	16	45-56/126	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	WŚR ŚR		
349	Chabowo Świniary	17	45-56/127	osada osada śląd osadnictwa	ŚR NOW nieokreślone		
350	Chabowo Świniary	18	45-56/128	śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada osada osada	EK STAR WŚR ŚR NOW		
351	Chabowo Świniary	19	45-56/129	osada osada osada	WŚR ŚR NOW		
352	Chabowo	15	45-56/130	osada osada śląd osadnictwa	WŚR ŚR NOW		
353	Osiek Piaseczny	3	45-56/131	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EK ŚR NOW		
354	Osiek Piaseczny	4	45-56/132	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EK ŚR		
355	Osiek Piaseczny	5	45-56/133	osada osada	ŚR NOW		
356	Osiek Piaseczny	6	45-56/134	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	ŚR NOW		
357	Osiek Piaseczny	7	45-56/135	osada śląd osadnictwa	ŚR NOW		
358	Osiek Piaseczny	8	45-56/136	osada	ŚR		
359	Milewo	5	45-56/137	śląd osadnictwa osada śląd osadnictwa	EK STAR ŚR		
360	Milewo	6	45-56/138	cmentarzysko osada	WEŻ? ŚR		
361	Milewo	7	45-56/139	śląd osadnictwa osada osada osada	EK STAR ŚR NOW		
362	Milewo	8	45-56/140	osada	ŚR		
363	Milewo	9	45-56/141	śląd osadnictwa osada osada	STAR ŚR NOW		
364	Milewo	10	45-56/142	śląd osadnictwa osada śląd osadnictwa	WSR ŚR NOW		
365	Milewo	11	45-56/143	osada śląd osadnictwa śląd osadnictwa	WŚR ŚR NOW		
366	Milewo	12	45-56/144	śląd osadnictwa osada	EK WŚR		

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY ZAWIDZ
CZEŚĆ I – UWARUNKOWANIA

				osada osada	ŚR NOW		
367	Milewo	13	45-56/145	osada osada osada	WŚR ŚR NOW		
368	Milewo	14	45-56/146	ślad osadnictwa ślad osadnictwa osada	WŚR ŚR NOW		
369	Milewo	15	45-56/147	ślad osadnictwa osada osada osada	EK STAR ŚR NOW		
370	Milewo	16	45-56/148	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EK ŚR NOW		
371	Milewo	17	45-56/149	osada	ŚR		
372	Milewo	18	45-56/150	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EK WŚR NOW		
373	Milewko Parcele	8	45-56/151	osada ślad osadnictwa	ŚR NOW		
374	Milewko Parcele	9	45-56/152	osada osada	ŚR NOW		
375	Milewko Parcele	10	45-56/153	ślad osadnictwa ślad osadnictwa osada ślad osadnictwa	EK STAR ŚR NOW		
376	Milewko Parcele	11	45-56/158	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EK ŚR		
377	Chabowo	16	45-56/159	ślad osadnictwa ślad osadnictwa osada	EK WŚR ŚR		
378	Chabowo	17	45-56/160	ślad osadnictwa ślad osadnictwa osada	STAR NOW ŚR		
379	Chabowo	18	45-56/161	ślad osadnictwa ślad osadnictwa osada	EK WŚR ŚR		
380	Chabowo	19	45-56/162	osada osada	ŚR NOW		
381	Milewko Parcele	12	45-56/163	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EK ŚR		
382	Milewko Parcele	13	45-56/164	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EK ŚR NOW		
383	Chabowo	20	45-56/174	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EK ŚR NOW		
384	Chabowo	21	45-56/175	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	ŚR NOW		
385	Milewo	19	45-56/204	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	ŚR NOW		
386	Pniewo	1	45-56/212	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EK ŚR NOW		
387	Pniewo	2	45-56/213	ślad osadnictwa osada ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EK ŚR NOW nieokreślone		
388	Pniewo	3	45-56/214	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	EK WŚR		
389	Pniewo	4	45-56/215	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	WŚR ŚR		
390	Milewo	20	45-56/218	ślad osadnictwa osada	EK WŚR		

STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY ZAWIDZ
CZEŚĆ I – UWARUNKOWANIA

				osada osada	ŚR NOW		
391	Gutowo-Górki	1	46-55/21	osada	XIII-XIV w.		
392	Gutowo-Górki	2	46-55/22	osada	XIV-XV w.		
393	Gołocin	2	46-55/23	osada śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	XIII-XIV w. WŚR XIV-XV w.	przeworska	
394	Gutowo-Stradzyno	1	46-55/24	osada	XV-XVI w.		
395	Gołocin	3	46-55/25	osada	XV-XVI w.		
396	Gołocin	4	46-55/26	osada	XIV-XV w.		
397	Gołocin	5	46-55/27	osada	XIV-XV w.		
398	Gutowo-Stradzyno	2	46-55/28	osada	XIV-XV w.		
399	Gołocin	1	46-55/49	cmentarzysko	OWR	przeworska	Δ

- ▲ – stanowisko archeologiczne znane z kwerendy zlokalizowane w terenie (o pewnej lokalizacji, ale nieokreślonym zasięgu) – oznaczone na mapie;
- Δ - stanowisko archeologiczne znane z kwerendy nie zlokalizowane w terenie (lub niepewnej lokalizacji) - nieoznaczone na mapie.

Inne oznaczenia:

EK - epoka kamienia.
P- paleolit
P/M - przełom paleolitu i mezolitu.
M - mezolit
N - neolit.
WEB - wczesna epoka brązu.
EB - epoka brązu.
WEŻ - wczesna epoka żelaza.
H - okres halszacki.
H/L - przełom okresu halszackiego i lateńskiego.
L - okres lateński.
OWR - okres wpływów rzymskich.
WŚR - wczesne średniowiecze.
ŚR - średniowiecze.
PŚR - późne średniowiecze.
NOW - okres nowożytny.
STAR - stanowisko nieokreślone - „starożytne”.
KPL – kultura pucharów lejkowatych